
İ.B.B
ATATÜRK KİTAPLIĞI
K
178
1924
Kitaplar Koleksiyonu

هذا کتاب مجموعهٔ اشعار شعرای آذربایجانه

قافقازو

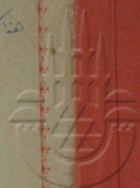
آذربایجانده مشهور

اولان شعرانک اشعارنه مجموعه

درکه آدولف برژه صاحبنک اهتمامیله

مطبوع اولونوبدر سنه ۱۸۶۸ ده

لیپسیغ شهرنده

معشّرات

ای رنگ رخ آلکا حیران کل ولاله — جان قربان اوله سن کبی بر قاشی هلاله
وه جلوهٔ حسنك یتشوپدر نه کماله — تحسین کتورر کوکده ملایك بو جماله
سیر ایلمشم چوخ صنم حور مثاله — امّا نه دییم اولمشم بنده حواله
بر سن کبی شکّر دهن طوطی مقاله — تا عاشق اولوپدر کوکل اول عارض آله
هم سلسلهٔ کاکله هم دانهٔ خاله
دایم چکرم صبحه دکین هر کیجه ناله

سندن که جدا نوش ایدرم ساغر کلنار — تند اوله‌دونم کوزلرکا اوزکه سبب وار
عرض ایلیم اول طرّهٔ عنبر کل رخسار — قیلمش بنی برمشکل اولان دردِه کرفتار
امّا یانارام آتشه پروانه کبی زار — یعنی که اولالی سکا بن عاشق دیدار
هرکز دکل احوالمه بر کیمسه خبردار — ناچار ایدرم درد دلم ساقیه اظهار
لعلك که دوشر یادیمه ای کوزلری خمّار
بو ذوقیله کاهی ایچرم نیچه پیاله

مینا وصراحیده که واردر بو لطافت   کرچکمیه لر قامت وکردن سکا نسبت
هر کز بنی ایدر دیممی دخی آنلره الفت   هجرکده یتر جانمه چوق محنت وکلفت
ایستوسه سکا کونده چکوب تیغ سیاست   اولدرمکیچون یوز قویه قاتل کبی فرقت
شیرین دهنک تا اوله بردم سکا قسمت   صابر اولورم وارنه قدر جانده سلامت
سنسزنه روادر بنی ایدم عیشله عشرت
بسدر سکا شوقم که اولور جام وصاله

اوخشار دیو بنی لبلرکا بادهٔ کلکون   آنکیچون اولور هردم آکا رغبتم افزون
معذوردوت اولدیم بیله شوریده جکرخون   چوق اولمشم آشفته پریشان دل محزون
زیرا که سنک دانهٔ خالکده کی افسون   دل مرغنی ایتمش کره زلفکا مفتون
جمع اولسه اکر بر یره لقمان وفلاطون   یوق چاره دخی باده دن اوزکه سکا اکنون
هجران کونی دل خسته اولان دمده بو معجون
بر واسطه دردفع غم درد و بلایه

واقف کبی کیم دم اورارام زلف سیادن   اعضامه دوشر لرزه سراسر بو نوادن
طنبور صفت خوش ایدرم ضرب هوادن   شمدی منی بر کس کورر اولسه آشنادن
برتاره برابر دوتار اول چنک دوتادن   قانون بیله درفرقهٔ عشاقه بنادن
سن جاهل سن یوق هله علمک بو ادادن   یوخدر خبرک هیچ دیمزسن فقرادن
بر کره دوشنده خبر آل باد صبادن
ساچک هوسی کورکه بنی سالدی نه حاله

در تقاضای نیمتنه [1]

بر نیمتنه کیم تا اوله زربفت ونکوتر   دیبا آکا محتاج
متننده تمام رابطه موزون وسراسر   تک حاشیه قیقاج
او ستنده آنک عاشق ومعشوق مصور   دل شوقنه منهاج

ایلدوزه شبیه نقشی یری کوک کبی اخضر   نظارهسی بهاج
تیر نظر اهل تماشایه مقرر   هر بوته سی آماج
ایچنده آنک شعله ویره طلعت دلبر   تابندهٔ وهاج
کورن دیه بو ماهدر اول چرخ پر اختر   یا بحر پر امواج
کعبه ایوینک اورتکنه دوته برابر   سیماسنی حجاج
کردوشسه اتکی اله البته تیز ایلر   بزدن غمی اخراج
اندیشه نه ایتدر چیخه بردهٔ چکه لشکر
کوکلی ایده تاراج

شانی شرفی خلعت شاهانه دن آرتوق   پیرایهٔ شوکت
فری فرحی زیب عروسانه دن آرتوق   سر دفتر زینت
طعم وطربی نشأهٔ پیمانه دن آرتوق   ذوق می جنت
زردوکمه کر یبانه دردانه دن آرتوق   منظوم اوله البت
عقلی کیده سرخوش کزه دیوانه دن آرتوق   آنی کیسه عورت
دونه اورینک باشنه پروانه دن آرتوق   ایشلر تاپه صورت
زلفه بودونم سارماشه ال شانه دن آرتوق   جاندن چیخه حسرت
اوخونه بو جاقلرده کتب خانه دن آرتوق   احکام شریعت
تعریفی دوشه دللره افسانه دن آرتوق   تا روز قیامت
جمع اولسه اکر بر یره یوز جامع اکبر
جمله سنه سرتاج

آنوقتکه شد حاضر و موجود و مهیا   این رخت دلاویز
باید که فرستاده شود زود باینجا   از پیک سبک خیز
از بهر حصولش بنشین فکر بفرما   کن چارهٔ تجویز
نعلین بپاپوش زآهن بکف اما   در کیر عصا نیز
زیر قدم افکن همه مخلوق سراپا   بانیک وبد آمیز

میپرس زهر ملّت وهر جنس خصوصا　　از مردم تبریز
نه غصّه زپس خوروند ازپیش غم اصلا　　بی پرده وپرهیز
تن ده بقضا باش پیاپی پی سودا　　منکر بدکرچیز
تا آنکه بزایی پسری ای ابو جعفر
چون دختر سرّاج

ظاهرکه مثلا طعن وتعرّض یتن ایلر　　یعنی که فلانی
شمدی کرو آرایش اسباب زن ایلر　　طور صفهانی
بوبدعتی نه لزکی ونه شاهسون ایلر　　نه کرد کولانی
دیرلردی که کلفتلر نه پیرهن ایلر　　کرباس وکتانی
اوبیغه دکلدی کوره سن که ندن ایلر　　کیم آزدروب آنی
سیران کلستانه مکرکه کلن ایلر　　تغییر هوانی
اوزین که قوجالمش کبی خوی دکشورن ایلر　　اوغلان زمانی
ریشخند ایدوبن داخی نیچون چوپ درن ایلر　　حاتمخان اقانی
نیلیم دوترم من غلط آنی دیین ایلر　　فرمان خدانی
بیله بویوروپدر ار ایده عورته زیور
اول خالق الازواج

واقف ار اولان عورته حیران نیجه اولمز　　چاق ایتسه دماغین
حیران که اولور بندهٔ فرمان نیجه اولمز　　سوزك سوله ساغین
سیومزمی نه سوز دردلی سوزان نیجه اولمز　　پروانه چراغین
دونمزمی حبابه ... ویران نیجه اولمز　　یخمزمی اوطاغین
همدمسز ای... چاك کریبان نیجه اولمز　　آچماز یاخه باغین
آل قانه بویار غرقهٔ طوفان نیجه اولمز　　کوز قاره سین آغین
غنچه دهنین کورسه کریان نیجه اولمز　　خندان دوداغین
اول خانه خرابك جکری قان نیجه اولمز　　بوش کورسه قوجاغین

پیشکش بیله یولداشنه باش جان نیجه اولمز　　آنك که ایاغین
کوتورمش اوله چکننه پیغمبر سرور
اولصاحب معراج

مخمّسات

دربیوفایی ابناء روزکار

من جهان ملکنده مطلق دوغری حالت کورمدیم
هرنه کوردیم اکری کوردیم اوزکه بابت کورمدیم
آشنالر اختلاطنده صداقت کورمدیم
بیعت واقرار وایمان ودیانت کورمدیم
بیوفادن لاجرم تحصیل حاجت کورمدیم

خواه سلطان خواه درویش وکدا بالاتّفاق
اوزلرین قیلمش کرفتار غم درد وفراق
جیفهٔ دنیایه درهر احتیاج واشتیاق
مونجه کیم ایتدیم تماشا سوزلره آصدیم قولاق
کذب وبهتاندن سوایی برحکایت کورمدیم

خلق عالم برعجب دستور دوتمش هر زمان
هانسی غملو کوکلی کیم سن ایدر اولسن شادمان
اول سکا البتّه کیم بد کولق ایلر بی کمان
هرکسه هرکس که ایتسه یخشیلق اولوریمان
بولمدیم بردوست که آندن برعداوت کورمدیم

عالم وجاهل مريد ومرشد وشاكرد وپير
نفس امّاره النده سربسر اولمش اسير
حقّى باطل ايلمشلر ايشلنور جرم كبير
شيخلر شيّاد وعابدلر عبوسًا قمطرير
هيچكسده حقّه لايق بر عبادت كورمديم

هر كيشى هر شى كه سيودى آنى بهتر ايستدى
كيمى تخت وكيمى تاج وكيمى افسر ايستدى
پادشهلر دمبدم تسخير كشور ايستدى
عشقه هم چوخ كيمسه دوشدى وصل دلبر ايستدى
هيچ برنده عاقبت بر ذوق وراحت كورمديم

من اوزيم چوخ كوزه كارى كيميا كر ايلديم
سكّه لندرديم غبار تيره نى زر ايلديم
قاره داشى دوندروب ياقوت احمر ايلديم
دانهٔ خرمهره نى درّه برابر ايلديم
قدر وقيمت ايستيوب غير از خسارت كورمديم

ايلين ويرانه جمشيد جمك ايوانينى
يوله سالمش بنكه بزم عشرتك چندانينى
كيم قالوپدر كه آنك غم توكميوپدر قانينى
دونه دونه امتحان ايتديم فلك دورانينى
آنده من بر عكسلكدن اوزكه عادت كورمديم

كون كبى بر شخصه كونده خير ويرسن صد هزار
ذرّه جه ايتمز اداى شكر نعمت آشكار
قالميوپدر غيرت وشرم وحيا ناموس وعار
ديديلر كه اعتبار واعتقاد عالمده وار

آندن اوترى منده چوخ كزديم نهايت كورمديم

مختصر كيم بيله دنيادن كرك ايتمك حذر
آندن اوترى كيم دكلدر اوز يرنده خير وشر
عاليلر خاك مذلّتده دنيلر معتبر
صاحب زرده كرم يوخدر كرم اهلنده زر
ايشلنى ايشلرده احكام ولياقت كورمديم

يا امام الانس والجنّ شهنشاه امور
كيتدى دين الدن بوكوندن بيله سن ايله ظهور
قويمه كه شيطان ملعون ايليه ايمانه زور
شعلهٔ حسنكله بخش ايت تازه دن دنيايه نور
كيم شريعت مشعلنده استقامت كورمديم

دولت واقبال ومالك آخرين كورديم تمام
حشمت وجاه وجلالك آخرين كورديم تمام
زلف وروى وخطّ وخالك آخرين كورديم تمام
همدم صاحب جمالك آخرين كورديم تمام
باشه دك بر حسن صورت قدّ وقامت كورمديم

باش آغاردى روز كارم اولدى كون كوندن سياه
ايتمديم صد حيف كيم بر ماه رخساره نكاه
قدر بيلمز همدميله ايلديم عمرى تباه
واقفه يا ربّنا اوز لطفكى ايله پناه
سندن اوزكه كيمسه ده لطف وعنايت كورمديم

در تعریف تفلیس ومدح والی[2]

وه بو باغڭ نه عجب سرو دلارالری وار   هرطرف تازه آچلمش کل رعنالری وار
آچلوب تازه وتر لالهٔ حمرالری وار   یعنی تفلیسڭ عجب دلبر زیبالری وار
ایکوڭل سیر ایله کیم طرفه تماشالری وار

مرحبا تفلیس ایمش جنّتی دنیا یرینڭ   یغلوپدر آڭا جمعیّتی حور وپرینڭ
من بو شهرڭ نه دییم وصفنی دلبرلرینڭ   فی المثل شکل وشمایلده بلی هر برینڭ
ماه تابانه برابر سرو سیمالری وار

اولقدر در بت نازك بدن اینجه میان   ایلمك اولمز اونڭ وصفنی معلوم وعیان
هربری ناز ونزاکت بیله بڭ آفت جان   جمله بر جلوه ده بر شیوه ده خوش سرو روان
مست طاوس کبی کردن مینالری وار

یوزلری پرتو مهر جهان آرا کبیدر   صفحهٔ سینه لری سیم مصفّا کبیدر
لذّت لهجه لری نطق مسیحا کبیدر   الّری معجزهٔ حضرت موسا کبیدر
دلربالقده عجایب ید بیضالری وار

آله کوزلر سوزیلوب نرکس سیرابه دونوب   آغ قباقده خم ابرولری محرابه دونوب
لعل تك لبلرینڭ رنگی می نابه دونوب   توکلوب کردنه ساچلر اوجی قلّابه دونوب
صونا جیقاسی کبی زلف مطرّالری وار

باغ رضوانده اکر حور وغلمان چوخدر   بو کوزللّر کبی مقبول ومزیّن یوخدر
نسل بر نسل کوزّللك بولاره بویروقدر   من کورنلر که ملکدن پریدن آرتوقدر
هله دیرلر که بولاردن دخی اعلالری وار

نه قدر واریسه بو خاغ وزنخدان وبڭاغ   تازه کل یپراغی تك قرمزیدر نازك وآغ
بربرندن کوتوروب شعله سنی مثل چراغ   کورمیوب کیمسه بیله قاش وکوز ودیش ودوداغ
اوزکه بابت صفت وصورت واعضالری وار

کثرت حسن که خوش مرتبه در انسان ایچون   بخش ایدوپدر آنی حق دلبر کرجستان ایچون

یوق سؤال ایتمك اکر مصلحت یزدان ایچون   نوله یارب سببی باعث بو خوبان ایچون
بیله صورتلرڭ البتّه که معنالری وار

قالمشم واله ومات ومتحیّر دلی لال   ایخداوند جهان کزلودکلدر سڭا حال
بونیجه سیب زنخدان بونیجه زیب جمال   که ویرولبسن بولاره سن بوقدر عزّ وکمال
نیچه که وار جهان صورت واعضالری وار

بدن پاك چکوب آبروان تك سولره   آغاروب تازه وتر جمله دونوپدر قولره
آب کر نسبت ایدوب بویلرینی قارقولره   نیچه شیدن بیله ظاهر که خدانڭ بولره
نظر مرحمت ولطف هویدالری وار

بری حمّامکه قدرتدن اولوب بذل برات   بری کر سوییکه هر جرعه سیدر آبحیات
بری بوخوبلق وکوکچکلك پاکیزه صفات   بری اولدر که نجیب اصلده عالی درجات
عالمڭ سروری والی کبی آغالری وار

یدّی حمّام نه حمّام که سرمنزل حور   هشت جنّت کبی هر کوشه سی برمطلع نور
برعجب آبروان کرم قیلوب آنده ظهور   شکر تقدیرڭا ای قادر وقیّوم وغفور
لطفیڭ بنده لره نعمت عُظمی لری وار

منبع جود وکرمدن آچلوب درّ خوشاب   باصفا حوضه دمادم توکولور مثل کلاب
کیرسه بر کرّه آڭامن کبی هرخانه خراب   کیتمز آندن دخی بر جانبه مانند حباب
کیتسه ده باده نه که منزل و مأوالری وار

کرچه ای خضر بولوبسن شرف فیض ازل   ویرمیوپدر کوڭل آسایشی امّا سڭا ال
ایسته سن عمر دوباره کوره سن طرفه کوزل   برجه تشریف کتور تفلیسڭ حمّامنه ڭل
کور نیجه راحت جان بخش تن آسالری وار

بو اوجاق ایله اوجاقدر که ایشیق آیه سالور   کون کبی شعله سنی جملهٔ دنیایه سالور
تیز دوتار خاین وبدخواهلری وایه سالور   هر کیمڭ باشنه کیم مرحمت سایه سالور
ایله بیلسون اولارڭ دینله دنیالری وار

واقفا سنده که یوخدر بیلورم زهد وریا   شرط اخلاص کرك ایلیه سن شمدی ادا

ایله بو والیه اوغلانلارنه خیر دعا ساخلاسون اونلاری اوزحفظ پناهندهٔ خدا
حاصل ایتسون نه قدر دلده تمنّالری وار

درمدح پسر والی علیون خان

والی نك چشم چراغی وه نه طرفه جان ایمش کلّ کرجستانك اوسته سایهٔ سبحان ایمش
دشمنی پامال ایدن سردار والاشان ایمش عالمك سر دفتری آدی علیون خان ایمش
ساخلاسون اللّه پناهنده عجب اوغلان ایمش

هیچ یوخدر نسبتی اوزکه دیارك خاننه برجواندر کیم یراشور پادشاهلق شاننه
دکمسون آفت یلی یارب کل خنداننه سربسر عالم کرکدر باش اکه فرماننه
طاق ابروی لطیفی قبلهٔ ایمان ایمش

خوش تماشا ایلدیم کوردیم تمام اطوارنی چوخ بکندم اوزینی هم لهجهٔ کفتارنی
ماشاء اللّه ظاهر ایتمش اولولق آثارنی بیله ساندیمکه ملکدر اوّلا دیدارنی
خیلی چاقدن صوڭره بیلدیم کیم کوزل انسان ایمش

سایراوغلندن خانك کراولمادق بزروشناس مانعی یوخ آنلاری هم ایلدوك بوندن قیاس
بواوجاق بیله اوجاقدر ایلمش نوراقتباس واقفاسن قیل خدایه هرزمان شکرو سپاس
والی نك اوجاغی بیله کون کبی تابان ایمش

در تعریف دختر ترسا

نازیله تا اول بت ترسا کلیسادن چیخار
سرکش وخندان وبی پروا کلیسادن چیخار
شاهدر کویا کیوب دیبا کلیسادن چیخار

آچوبن طلعت کونش آسا کلیسادن چیخار
شعله سالمش عالمه تا کیم کلیسادن چیخار

لحظه لحظه ایلدوکجه ماه رخساری ظهور
لمعه لمعه زیر برقعدن دوشر دنیایه نور
آنی بر کرّه کورن دیندن اولور البتّه دور
نیجه کیم جنّت سرایندن چیخار غلمان وحور
او شکل بو دختر ترسا کلیسادن چیخار

شانه وش صیقل ویروب زلف بنفشه نسبته
پرده مطلق دوتمیوب سیما وصدر وصورته
قیل تماشا کردنه سیر ایله قدّ وقامته
قاش وکوز وغمزه معاذ اللّه دونوپدر آفته
ایتمکه دین ملکنی یغما کلیسادن چیخار

کل کبی نرمیله نازك پیرهنده آغ بدن
بیلمنم کیم شعله دریا خرمن برك سمن
دیشلری غلطان صدف چون آغزیدر لعل یمن
آغ قبا غده برکز آنك طاق ابروسین کورن
میل مسجد ایلمز حاشا کلیسادن چیخار

واقفم تا که کوزیم آنك ساتاشدی قاشنه
ایستدی محراب ومنبردن خیالم داشنه
شمدی بیلدیمکه نه کلمش شیخ صنعان باشنه
یا بو درکه تفلیسی غرق ایلرم کوز یاشنه
اولصنم وصلی منمچون یا کلیسادن چیخار

درتعریف چوخاکه محمّد حسن آغا بخشیده است

ویردی آغا مڭا بر چوخا که مین دونه دکر
قیصر روم کیین رخت همایونه دکر
فی المثل خلعت خاقان وفریدونه دکر
یاخه‌سی یاخه دولو لؤلؤ مکنونه دکر
مختصر هر اتکی بر اتك آلتونه دکر

چوخا چوق کورمشم امّا که بو بابت نه دییم
کیمسه‌ده کورممشم قابل قامت نه دییم
ایلیو پدر کیشی بو ایشده قیامت نه دییم
کوستروب درزی بر اعجاز وکرامت نه دییم
که تمام کار ارسطو و فلاطونه دکر

بیله کیم بو چوخادر زیوری فرخنده لقا
کورمیوب کیمسه دخی صلّ علی آل عبا
ویرسون اللّه بونی بخش ایلینه عمر بقا
لفّ ونشرنده مرتّب فرح وزیب وصفا
پر طاوسده اولان عادت وقانونه دکر

جنّت اسبابنه زاهد بوقدر مشتریسن
آز دانش باشم آپارمه کیشی سن سرسریسن
کور دکلسن هله بر سیل کوزیکی باخ بری سن
سندس خضر یله دوت بو چرخاء احمری سن
کور بونڭ حانسی بری قیمت افزونه دکر

کرمڭا باشدن ایاغه ویره لر حلّهٔ حور
یوز یوزی کون کبی زر کاتبی ایچی سمور

حق بیلور بیلمز ایدیم ذرّه‌جه من ناز وغرور
ال ویروب کوڭلمه شمدی اوقدر ذوق وسرور
جام جمده ایچلن بادهٔ کلکونه دکر

وار ایمش بنده عجب طالع خوش بخت نکو
بخش ارزانی اولوب ایله که کلدی مڭا بو
بوندن ایراغ اوله یارب نظر چشم عدو
هر کیوب دورمقی بر دلبریله روی برو
باغ جنّتده اولان طوبی موزونه دکر

نه عجایب چوخادر بونه کوزل ثوب شریف
طلعتی تازه وتر شیوه‌سی خوش بویی لطیف
شاعرڭ طبعی کبی نازك وزیبا وظریف
مطلع مثنویه چاك کریبانی ردیف
جامی نڭ سجع کلامنده‌کی موزونه دکر

هر کیمك که جامه‌سی ماهوت کبی بکرس اولور
خلق اراسنده مکانی فلك اطلس اولور
کرچه خوار اولسه اوزی یاری کل نورس اولور
ما هوشلردن آنڭ مشتریسی چوق کس اولور
بو حساب اوزره لقا مخزن قارونه دکر

کیمسه بیلمز بو کرانمایه متاع حسنی
چوخادر قرمزی یادانهٔ لعل یمنی
دلبرڭ سروقدی لاله رخڭ کل بدنی
یوسفڭ یوخسه که یعقوبه کلن پیرهنی
چشم تاره چکلن پردهٔ پرخونه دکر

نوکری یاخشی بکڭ مثل آغازاده کزر

غم دنیانی یمز نیچه که دنیاده کزر
رتبه سی معرکه ده منزل اعلاده کزر
واقفی بیلمنم آیا نیچون افتاده کزر
بیله چو خاکینك کلّه سی کردونه دکر

در تقاضای شلوار

چون بزیم شلوارمز اعلا وهم افضل کرك
رنکی یاشل برقدر قدّی دخی اطول کرك
ابرشیمی زلف مشك افشانه مستمثل کرك
توخیان امّا آنی برآغ ونازك ال کرك
لنبران مهوشلرندن بوایشه فیصل کرك

آغ کرك سیمین بدن شلوار بافك سینه سی
اولمیه عشق اهلنه برذرّه بغض وکینه سی
مهربانلق ایتمك اوله عادت دیرینه سی
متّصل اوقات النده شانه وآیینه سی
صنعتی زلفه بوخاغه جلوه وصیقل کرك

برپری سیماکرکدر دلبر شلوار دوز
یاشی یا اون دورت یا ایکرمی اوله یا اوتوز
ایلیه حسنی بیله عاشق کیجه سین مثل روز
فی المثل خورشید پرانواره نسبت دلفروز
پرتو رخساره سی ماننده مشعل کرك

هر کیمك که ایشی یخشی اوزی برناکس اوله
ایستر اونك دایما توخودوغی بکرس اوله

حاشا للّه که آکا رغبت ایدن برکس اوله
یعنی شلوار توخویان بر دلبر نورس اوله
یوخسه که مطلق دکل استاد مستعمل کرك

واقفم روز ازلدن عاشق سودا مزاج
ایسترم آنی که آنك ساچی اوله بر قولاج
ایلرم بر ایله یارك باشماقین باشمه تاج
ای محمّد حسین آغا ایده کورسن بر علاج
دوشدی بو شلوار ایشی بر مشکل ایشدر حل کرك

در تعریف کورك

قیش کونی چونکه دونر شول جنّت المأوایه کورك
اول سببدن لایق اولمش فرقهٔ ملّایه کورك
کوریینور ادنی اکرچه همّت والایه کورك
ایله که پوشاك اولور فصل شتا اعضایه کورك
طعن ایدر یوز فاخر ملبوسهٔ دیبایه کورك

کورك اولان یرده جهانك رخت الوانی ندر
ایشمك زردابه بکرس چوخا بارانی ندر
پرّقویك دوشکی یاصدوغی یورغانی ندر
کرم ونرم آدملرك قوجاغی یایانی ندر
روضهٔ رضوانده بکزر حلّهٔ حورایه کورك

کون بوکوندن بیله ایستر هیچ توفیر ایتمسون
بادو برفین ایسته سه تبدیل وتغییر ایتمسون

یازه دك كیمسه مڭا اوطاق تعمیر ایتمسون
ساوقڭ هرنه الندن كلسه تقصیر ایتمسون
اولدی برجوشن خدنڭ شدّت سرمایه كورك

پوستین برّه كیٌ بزغاله وقتی فی المثل
عید نوروزی عیان ایتمكده دربرج حمل
داخی سن لازم دكل سن ای بهار خوش عمل
ایسته سن شمدن كیروسن خواه كلمه خواه كل
آرتر وپدر یعنی آسایش قد وبالا یه كورك

واقفا چوخ لطف قیلمش حضرت سبحان سڭا
كورك ارسال ایلمش اول صاحب شیروان سڭا
خانهٔ احسانی آبادان كه ویردی جان سڭا
دوتمه كم كیم چوخ كرم درهمدهٔ عُظْم شان سڭا
فخر قیل كیم پادشه لردن كلور پاشایه كورك

درخواستن تفنڭ

دهرده اولدی مڭا دلدار ودلبر بر تفنڭ
خوش قدی آیینهٔ سیم سمنبر بر تفنڭ
چكدی دود آهمی تا چرخ چنبر بر تفنڭ
جانمه آتش سالوب یا قدی سراسر بر تفنڭ
یانه یانه قالدیم اولمادی میسّر بر تفنڭ

قویر یلور كوڭلم تفكدن دم اورنده مارتك
اود چیخار آغزیمدن اول چاخماق آتشبار تك

كلّه سی اشكم اولور چشمم شراری نارتك
مشك باروط عطریله هم طرّهٔ طرّ ارتك
ایتمدی دیماغمی مطلق معطّر بر تفنڭ

بو قراباغ ایچره چوخ چیخدیم طلب میداننه
مشكل اولدی چونكه یول بولماق آنڭ امكاننه
ایلدیم بو مشكلی اظهار شیروان شاهنه
كوستروب لطف وكرم من بندهٔ فرماننه
ایتدی وعده اول شهنشاه دلاور بر تفنڭ

باور ایتدیم وعده یه من كلدیم واوهم كلّه
كلمدی امّا كوزیم یوللّرده قالو پدر هله
نالشمدن هر زمان دوشدی زمینه زلزله
دیرلر اول بیكلر بیكی هم آختارور دوشمزاله
قحطه چیخمشدر مكر الله اكبر بر تفنڭ

هر كیم ایستر كیم وجودی معركه آرا كرك
كندوذ اتندن سلاح واسلحه اعلا كرك
كلّه سیله خون اعدا توكمكه سودا كرك
كر تفنڭ اولسه بزه ممتاز وبیهمتا كرك
واقفا یوخسه دكل مقبولمز هر بر تفنڭ

دربارهٔ دلبر

نه خوشدر باش قویماق بر كلندامڭ قوجاغنده
تماشا ایلمك اول حلقه زلفه آغ بوخاغنده

دوروب آندن دوتوب نازك الیں كزمك اوتاغنده
قرجوب قوجوب اوتورماق كه صولنده كاه صاغنده
سینه سنده سینه بویننده قول دود اغ دوداغنده
یوزندن ایلیوب كستا خلق دستار زر آچماق
یكندن دوكمه آندن صوكره بیلندن كمر آچماق
چكوب یمشاقین آغزندن روان لعل كهر ساچماق
چیخاروب جمله اسبابین وجودین سربسر آچماق
همین براینجه وسین قویماق قرا زلفڭ قراغنده
اوزون ساچین قوجاقلیوب توكوب قدّ بلندندن
توكوب مثل بنفشه ایكلمك هر بر كمندندن
یخاسین چاك ایدوب كوكسین چیخاروب باغ وبندندن
اموب دوینجه شیرین آغ ممه‌نڭ شهد قندندن
قویوب برلحظه باش یاتماق كریبانڭ بوجاغنده
سمن جسمه سارلماق ایلمك برقدر راحتلر
آرالقده اولوب بربرینه لطف وعنایتلر
یوخودن تیز دوروب صرف ایلیوب درلو ضیافتلر
یووب ال او توروبن دیز بدیز ایتمك حكایتلر
دیمك بربرینه باشدن كیچن حالی فراقنده
ایدوب بر مختصر صحبت خبردار اولمش اغیار
یكیدن آند ایچوب شرط ایلیوب عهدوا یمان اقرار
آلوب بربویو زندن اویوزندن بوسهٔ تكرار
او زلف یاسمندن حسرتیله آیریلوب ناچار
كنه واقف كبی برداخی اولماز اشتیاقنده

در ذمّ ریش

ای بنی ایلیں عالمده پریشان صقّال
سنی یوخ ایلسون اولقادر سبحان صقّال
كوره یم كیم اولاسن خاكیله یكسان صقّال
كه ایدوبسن ایویمی سن بیله ویران صقّال
دكدی سندن بكا یوز علّت ونقصان صقّال
وار ایدی بوندن ازل بنده كه تاوجه حسن
بربناكوش وزنخدان سمن ساده ذقن
همدم ایدی بكا هر لعل لب غنچه دهن
توف سنڭ یوزڭا كیم خوبلر ایچنده بنی سن
بركس ایدیم ایلدڭ ناكس ونادان صقّال
بسكه بد شكل ایسن وباشدن ایاغه مردار
دمبدم سندن اولور بوی نجاست اظهار
نیجه ایتسون سكا رغبت صنم كلرخسار
آبرودن منی سن سالدڭ ایله ای ادبار
ناكهان تاكه اولوب یوزده نمایان صقّال
سن دكلسن بلی برپوخ كه چیخاسن یوزه سن
ایسته هر بر تیلكا درلو جواهر دوزه سن
یاردن میلكنی بالمرّه كركدر اوزه سن
كرمز ایسن دخی برچنكه صمانجه كوزه سن
فی المثل كر اولاسن سنبل وریحان صقّال
قاره دربیله دی واقف كله كور كیم آغاره
آدمی دوندره جك آغزی آغارمش زاغاره

بو صفتله کله کورکیم کیده طویه ماغاره
نو جوانلر ایده صحبت چاله کوس ونقاره
ایده عالمده سنی دیده سی کریان صقّال

ایضا

نیلرم بیله مونڭ من کومیم اقبال ایچنه
هانده یوز دوتدیم ایسه دوشدیم ایله قال ایچنه
کونده یوزکز دوشه آشفته لك احوال ایچنه
قورخوم اولدرکه صباح آغ دوشه صقّال ایچنه
هر صنم کورسه دیه سیچیم آنڭ چال ایچنه

ایتمیه بر صنمڭ کیم سنی هیچ کوڭلی قبول
سن آڭا ایستر ایسن ایلیه سن جانڭی قول
جانڭا رحم ایلمز یانه سن اوده یوز یول
صقّالی آغ اولانڭ قیمتیدر بر قاره پول
کرچه کیرسون بزه نوب کونده یا مثل آل ایچنه

کیمکه برچکلر ینی سنبله تمثال سالر
خوبلرڭ باشنه غوغا کتورر قال سالور
دام تسخیره پریرولری فی الحال سالور
آبرودن کیشنی دنیاده صقّال سالور
سالمه صقّالڭی اند امه آنڭ سال ایچنه

صاحب صقّال اکر یوز اوله ساحر سوزلو
یعنی باشدن آیاغه لهجه سی شیرین دوزلو
رام اولوب باخماز آڭا هیچ بر آهو کوزلو

نوله صقّاله یاوق کلمسه بر کل یوزلو
کیم قیارکه دوشه کل یپراغی قانقال ایچنه
دیمه واقف که فلان کیمسنه چوخ زیرکدر
یا فلان شعر دیور یازیسی هم کوکچکدر
یا فلان کدخدانڭ سیم وزری لکدر
خوبلرڭ سیو دوجکی ساده وتوپ برچکدر
سچماز آنلار خط وشعر و کمال ومال ایچنه

در پشیمانی از رنجیدکی حبیب

بیلمنم مندن نیچون اول سیوکیلو جانان کوسوب
یوز یمه باخماز دخی بر کوزلری مستان کوسوب
آغلادر قانلر مڭا رخساره سی خندان کوسوب
قاره کونلرده قویوب منی مه تابان کوسوب
کوکلمڭ شهرین سراسر ایلیوب ویران کوسوب

باغریمی ویرمش کسرکپرکلرڭ الماسنه
آغلامقدن کوزلریم دونمش ایکی قان طاسنه
کیجه کوندوز دوشمشم درد وغمڭ دریاسنه
رحم قیلماز آه کیم اوز عاشق شیدا سنه
درد اولدردی منی بر ایلمز درمان کوسوب

ایله که کورر منی یایلق چکر رخسارینه
بر زمان قویماز تماشا ایلیم دیدارینه
دانشور غیریله باخماز من قدیمی یارینه
نه دیمش مندن رقیب اول خوبلرڭ سردارینه

کلمشم عرضه نهایت ایلمز دیوان کوسوب
بوقدر کیم سو یارم دوتماز مڭا قولاغنی
یولینه یوز قویمشم باسماز کوزل ایاغنی
نیلرم جانمڭ اولماق داخی ساغ قالماغنی
دوندروب یوزین یخوپدر قاشنی قاباغنی

ایکو کُل کَلّ اولالیم بر دلبره قربان کوسوب
دانشوب کولمز یوز ینه اول پریوش واقفڭ
سندروب کوڭلین یاخرب جانین مشوّش واقفڭ
اول سببدن جاننه دوشمش بر آتش واقفڭ
جرم وتقصیری ندر یارب بلاکش واقفڭ

سویلرم مونجه ایشتمز داد والامان کوسوب
سن غنچه کیمی هر برایدن دمدہ یشانماق
آرتر بزه یوز مرتبه اودلارڭا یانماق
من عاشقم ایکل سڭا اولماز مونی دانماق
اولن کونه دن ایلمنم سندن اوسانماق

داخی نه یشاناق نه بورو نمك نه اوتانماق
بسدر بو دیانماق

اللّهه شکرلا نه یکاغکده عیب یوخ
دیشڭده دهانڭده دوداغڭده عیب یوخ
برذرّه جه زلفڭده بوخاغکده عیب یوخ
قاشکده کوزڭده وقباغڭده عیب یوخ

داخی نه یشاناق نه بورو نمك نه اوتانماق
بسدر بو دیانماق

من هاسنڭ اول مه یوزڭی کورمشم یوزیول

اوخ کپرڭکی شوخ کوزڭی کورمشم یوز یول
هم یولداشڭی هم اوزڭی کورمشم یوز یول
شکّر کیمی شیرین سوزڭی کورمشم یوز یول

داخی نه یشاناق نه بورو نمك نه اوتانماق
بسدر بو دیانماق

من خود دکلم بد نظر ای کوزلری شهلا
مندن یوزڭی یاشوره سن سن ایانه بیجا
قویسن ایده یم یوزڭا دوینجه تماشا
اولدردڭ آخر منده که جان قالمادی اصلا

داخی نه یشاناق نه بورو نمك نه اوتانماق
بسدر بو دیانماق

غیریدن اکرکه ایده سن سن بو حجابی
بیلّلمکه سوزڭدر بلی مقبول وحسابی
یوخسه منی کورکج یوزکا چکمه نقابی
کل تڭری ایچون واقفه ویرمه چوخ عذابی

داهی نه یشانمق نه بورو نمق نه اوتانماق
بسدر بو دیانمق

مربّعات

بر کوزل که شیرین اوله بنادن — یوز ایل کیتسه آنڭ دادی اکسلمز
کهنه کلی تازه کلی بر اولور — کوهرك قیمتده آدی اکسلمز

نه قدر که یوزه یتورسه یاشی — تاکه حددن دوشه تترسه باشی
کنه جان آلماقه کوزیله قاشی — غمزه سینڭ هیچ جلّادی اکسلمز

جوهری پاك اولور تازه جواندن   هر كز ال كوتور رمز شوكت وشاندن
مژكان خدنگلرين كيچورور جاندن   پيكانی نڭ هيچ پولادی اكسلمز
واقف ايستر ايسن كوره سن لذّت   سيوهر بر درد بيلن اهل محبّت
نوجوانلر سيون هيچ اولمز راحت   كيجه كوندوز هيچ فريادی اكسلمز

بر بياض كردنلو مرمر سينه لو   كرد ننه قربان مينالر اولسون
اوجی ترجيقه لو سيه تللّرڭ   صدقه سی ياشل باش صونالر اولسون
نيلمشم سڭا چشم سياهم   سن مندن كوسوبسن ای قبله كاهم
اولدربنی كروار ايسه كناهم   آل قانم اللّرده حنالر اولسون
ايشتديم كوسوبسن آرتوپدی درديم   يلواروب كوكلڭی آلماق ايستردیم
قوللّوقڭا نامه يازوب كوندرديم   مندن سڭا چوخ چوخ دعالر اولسون
واقف جانانله تر اولدی آره   سن اولدڭ همدمم ايله بر چاره
بر قافيه قاير كوندر اول ياره   بلكه درديمزه دوالر اولسون

در جواب ودادی

ای ودادی كنه خان قوللّوقنده   قايم اولوب نه قيامت ايلرسن
يمان كوزدن اللّه اوزی ساخلاسون   اخلا صيله كيشی خدمت ايلرسن
بيله دورسن اوقپوده قيش وياز   يتشورسن برچوركه سرفراز
بودوغری يولڭدن اكلسن بر آز   يقين بيل كه چوخ خيانت ايلرسن
بزيم حرملردر قرآن اوخويان   اوستندن باشندن عنبر قوخويان
اولاردكل اوركن چاتی توخويان   كيمڭ ايشين كيمه نسبت ايلرسن

دلودلوقو جالوبسن بابالق   ايندن بيله سال كوركڭا يمالق
پيس عورتڭ پيشه سيدر چول آلق   ياخشيلره آنی نسبت ايلرسن
قاپوده اوز ادير اوزون كبه‌نی   ساياق دورطاوقه ييدورمه دنی
عورت دوكه دوكه اولدر رسنی   نه بيله ياتارسن غفلت ايلرسن
بزيمده وار ايدی بر كيچل دانی   اوده چوخ ايلدی ها بوغوغانی
اوكيتدی سن آنڭ توپراغی سانی   انشاء اللّه عمر دولت ايلرسن
سزده كه بر عورت قورربر پلاز   بوشالوب اولانده ارشی ناساز
چاغرور چاخدرر هر يرينه پاز   مونی آڭا بر معرفت ايلرسن
خوش حالڭا سنڭ اوزون درناقلو   بالدری چرمكلو يالين آياقلو
يورغانی ياصدوغی توزلو توپراقلو   همد ميله هردم صحبت ايلرسن
بورنيڭ سله سله قاتقی چالار   آخشامه دك ايمه سنی ايت يالار
آلتڭا يخلغج چرچر چابالار   عشقڭ ياتار قطع شهوت ايلرسن
بت اولدرر كيدر خمير يوغورور   ابه چيلك ايلر اوشاق دوغورور
سوز خبر آلانده چرچر چيغرور   قولاغلارڭ باتار هيبت ايلرسن
اخشام صباح دورار النده چاتی   بوزاو باغلار كلور تومارلر آتی
پالچقه بولانور صورو صفاتی   ايله زاده سنده الفت ايلرسن
اللّرين يوزلرين يودوكلری يوخ   ياشلارنده دوغرو ديدوكلری يوخ
حاضر چوباندرلر دودوكلری يوخ   آنلاريله هردم صحبت ايلرسن
بيله اولور تراكمه اويماغی   عورت بيلمز كيشی سندن دويماغی
اوزكه يه ييدرر ياغی قايماغی   قاتقنه سن قناعت ايلرسن

كونك قولاغى تا اورادن باتار — متيلين بورونور چاشته‌دك ياتار
ايوزادينى تمام اوزكه يه صاتار — اكر يانيين بردم خلوت ايلرسن

ايكى دانه عجب خسرو شاهى — لطف ايلمش لبى شيرين كوندرمش
كوزللك باغنده ميوه يتورمش — آنك بزه خوش نوبرين كوندرمش
ايوى آباد او لبلرى نباتك — جاندر تلافيسى بو التفاتك
بيلوركه بيلورم قدرين سوقاتك — بارك الله تاپمش يرين كوندرمش
كيدك ديبك او لبلرى يمنه — بوخاغى بلوره صدرى سمنه
ايله جه شاد اولديم سانه سن منه — يرك كوكك سيم و زرين كوندرمش
اللهه شكر اولسون او ملكزاده — آدم بيلوت بزى سالوپدر ياده .
شفقتى واردر حددن زياده — هله ايمدى مختصرين كوندرمش
يا رب اوله او جانانه كيم ديمش — فلانى خسته‌در ميوه ايستمش
اوكه بزه ميوه انعام ايلمش — واقف آڭا پيشكش سرين كوندرمش

حقدر كوزل چوخدر جهان ايچنده — كوزلده بر ناز و غمزه كركدر
ديدارينى كورمك ايمان تازه‌لر — قاشى قبله يوزى كعبه كركدر
بويى ميناكرك سينه سى مرمر — بياض اوله كلندامى سراسر
الندە آل حنا زلفنده عنبر — قاشنده كوزنده سرمه كركدر
سلّانه سلطان ديبا پوش كبى — دوندرنده يوزين سرو خوش كبى
صيقلّنه هر دم طرلان قوش كبى — تمام سومكنده جلوه كركدر
بارماقنده خاتم كوشنده تنه — كره كره زلفين توكه كردنه
كلابتون كوينك آبى نيمتنه — يخاسنده قزل دوكمه كركدر

پروانه تك اوزين اوده سالماغه — ياسلانوبن ايشكنده قالماغه
بر بيله كوزله قربان اولماغه — واقف كبى قلّاش كيمسه كركدر

بولوت زلفلو آى قباقلو كوزلك — دورروبن باشنه دولانماق كرك
بر ايوده كه بيله كوزل اولماسه — او ايو برباد اولوب تالانماق كرك
سرخوش دورروب سرايندن باخانده — آغ كردنه حمايللّر تاخانده
قاشه وسمه كوزه سرمه ياخانده — جانم عشق اودينه قالانماق كرك
چيخا سرايندن جانلار آلان تك — خشمه كله كه قهرى اولان تك
دال كردنده قوريم ساچى ايلان تك — تپرننده هر يان بولانماق كرك
واقف سنك ايشك مدام آه اولسون — سك رقيبك عمرى قوى كوتاه اولسون
همدمسز كيمسنه ايستر شاه اولسون — كدادر او كيمسه ديلانماق كرك

آچق باشده اكر اولسه بر دلبر — اونده بو نشانلر معيّن كرك
اندامى آينه قدّى معتدل — سيه زلفى قامتنه تن كرك
يڭاغى لالهٔ بهارى كبى — لبلرى ياقوتك كنارى كبى
بر دانه ناسفته مروارى كبى — باشدن اياغه دك آغ بدن كرك
تميزلكده اوله ميل و هوسى — اولميه عاشقه ناز و غمزه سى
كل تكى قوخويه نطق و نفسى — زلفى يا بنفشه يا سمن كرك
قولى صادق اوله هر فعلى حلال — بيلميه كه فتنه ندر مكر و آل
شمع كبى قباقده دوره نطقى لال — كسلسه‌ده باشى دينميين كرك
نورسيده اون دورت اون بش ياشنده — عيب اولميه كپركنده قاشنده
حياسى يوزنده عقلى باشنده — آغزى بورنى نازك يوزى كن كرك

طاوس کبی جلوه لنه هر سحر   بزك ويره جمالنه سر بسر
دیندرممش ويره کوکلدن خبر   اشاره آکلیوب حال بیلن کرك

یشادقجه جوانلنه یکلنه   بر حجابده بر پرده ده اکلنه
نطق و نفسندن جانلر دیکلنه   قوللوقده صحبتده مستحسن کرك

یاخشی جانان کرك واقف جان ایچون   چوخ چالشماق ندر بو جهان ایچون
بر کوزل لازمدر بزیم خان ایچون   والی قوللوقنده عرض ایدن کرك

آنك ایچون اویماز غیریه کوکلم   بر عجب زیبادر منم سیودکم
حور ندر غلمان ندر ملك نه   هامودن اعلادر منم سیودکم

زلفلری سنبلدر یکاغی لاله   باخشی طعن ایدر وحشی غزاله
کوزلری مستانه آغزی پیاله   کردنی مینادر منم سیودکم

آینه دوتار زنخدانه کل دوزر   هر موینه یوز مین فتنه فیل دوزر
بیاض کردننه سیه تیل دوزر   سناسن صونادر منم سیودکم

بر بویی یراشقلو سرو خرامان   اندامیدر آغ کل سینه سی میدان
کلاغایی کللکز لباسی الوان   بر کل رعنادر منم سیودکم

واقفم زلفلرك بند وانیم   او کمان قاشلارك من قربانیم
مکا قدر ایله کیم کوهر کانیم   دیمه که ملّادر منم سیودکم

ای کعبم کربلام مکّم مدینم   هر زمان کویکده زیارتمدر
قبله دیین قاشلارکا باش اکمك   کیجه کوندوز منم عبادتمدر

هر نه دیسم سن اینجنمه سوزیمدن   سرخوشکم یوخ خبریم او زیمدن
شول قامتك یایلانده کوزیمدن   سانه سن که حشر قیامتمدر

باغلامشم دین ایمانی زلفکا   منم کبی حیران هانی زلفکا
تاپشوروب کیدرم جانی زلفکا   یاخشی ساخله سنده امانتمدر

سن سن منم آیم و کونم هلالیم   دولتیم اقبالیم جاهم جلالیم
کزل یوزك دایم فکر و خیالیم   سوزك دلده شیرین حکایتمدر

صونالر خجلدر سیه تیلکدن   طوطیلر لال اولور شیرین دلکدن
شکسته واقفم سنك الکدن   هر کیمه که یتسم شکایتمدر

سیودکم لبلرك یاقوته بکزر   سراسر دیشلرك دردانه دندر
صدف دهانکدن چیخان سوزلرك   هر بری بر غیری خزانه دندر

ندندر سوزیمه جواب ویرممك   هم جمال کیزلیوب یوز کوسترممك
کیجه لر کوزلریم خوابی کورممك   اول سیه نرکس مستانه دندر

من هاسنی نور الهی سانّام   جمالیك شعله سنه دولانّام
آتشکا مرد مردانه یانّام   بو خاصیّت بکا پروانه دندر

بر نامه یازمشم جان اوزه اوزه   باد صبا آپارسن او کل یوزه
سورشسه یار که بو کیمدندر بزه   سویله کلن سزك دیوانه دندر

خمار خمار باخماق کوز قایده سیدر   لاله تك قزارماق یوز قایده سیدر
پریشانلق زلفك اوز قایده سیدر   نه باد صبا نه شانه دندر

مشتاقدر یوزکا کوزی واقفك   یولکده پای انداز یوزی واقفك
سنسز فکری ذکری سوزی واقفك   غیری سوز یاننده افسانه دندر

ایشاهی خوبلرك شوخی دلبرك   سندن صنوبرك خجالتی وار
خوش یراشور سکا دیبا نیمتنه   بو بزکك کنه علامتی وار

بوزیب وزینتڭ شان وشوكتڭ　　معراج رفعتڭ باب دولتڭ
حسن ملاحتڭ چشم آفتڭ　　بو قدّ و قامتڭ قیامتی وار

محبوب منتخب بر عالی نسب　　غمزه سنده غضب سن ساخله یارب
كلرخ غنچه لب ترنج غبغب　　لسانندە عجب حكایتی وار

اولمز بیله آدم یغلسه عالم　　ملكدن مكرّم اعلا واعظم
اوزی بر شوخ صنم استغناسی كم　　بزه امّا هردم نزاكتی وار

قاشی یای چشمی شوخ مژكانلری اوخ　　جمله كسدن آرتوخ برابری یوخ
جمالی یاننده آی وكون منسوخ　　واقفڭ آندن چوخ شكایتی وار

ای جمالی كونش زلفلری دلكش　　جانه سالدڭ آتش چیخانده سرخوش
قالدیم یانه یانه مثل پروانه　　اولمشم دیوانه كیتدی عقل وهوش

چشمڭ آلدی جانی زلفڭ ایمانی　　كپر كلرڭ قانی توكر نهانی
ای یوسف ثانی ملاحت كانی　　سڭا بكزر هانی دلبر سرخوش

زهی پری پیكر قدّی صنوبر　　عالم سڭا یكسر غلام كمتر
سنسن عجب سرور سردار لشكر　　سلطان ذی افسر شاه دیباپوش

هجرڭده بیزارم ذلیل وخوارم　　مشتاق دیدارم اخلا صڭارم
با آه وزارم ودر انتظارم　　قولنه اغیارڭ گل ایلمه كوش

بو یڭ سرو جنّت كلڭن زینت　　قاشڭ مدّ آیت قبلهٔ طاعت
واقفم پر محنت چوخ چكوب حسرت　　تا سنڭله خلوت اوله هم آغوش

سیه تیل كورمدیم كر قراغنده　　مكر هیچ یاشل باش اولمز بو یرده
طرلان كوڭلم كنه اوجه داغلارده　　هوالنوب هركز قونمز بو یرده

بو دیارده كلاغای یوخ كتان یوخ　　سینم بوته مژكان اوخیس آتان یوخ
سرخوش دوروب بر نزاكت ساتان یوخ　　هیچ سودا اكر فایده بولمز بو یرده

بزك بیلمز بو دیارك كوكچكی　　تانیماز آل چارقد زرّین لچكی
آغ بوخاغ آلتندن حلقه برچكی　　ترمه اوستندن سالمز بو یرده

یارڭ خیالیله بوكون من شادم　　غریبلكده دوشسم قان آغلاردیدم
پریسی یاننده اولمین آدم　　نه یاخشی ساغ قالور اولمز بو یرده

دیسه لركه واقف نه كلدی سنه　　رنڭ رویڭ دونوب حیوایه كنه
الی تر ممه‌دن اوزن كیمسنه　　سرالو بن نیجه سولمز بو یرده

كر قراغنڭ عجب سیرانكاهی وار　　یاشل باش صوناسی حیف كه یوخدر
اوجی ترجیقه لو سیه تیللرڭ　　هر دم تماشاسی حیف كه یوخدر

اوجی اشرفیلو بولوت كبی ساچ　　دال كردنده هر اوروكی بر قولاچ
كلاغایی الوان قصبه قیقاج　　آلتندن جوناسی حیف كه یوخدر

چونكه یورنوقیم من بر یوللرڭ　　قاعده سین بیلدّم هر اصوللرڭ
كومش بیلكلرڭ بیاض قوللرڭ　　ساری كهرباسی حیف كه یوخدر

واقف حقدن دیلر لطف وكرملر　　بیله یرده دوران واللّه ورملر
كنه یاده دوشدی بزیم صنملر　　كیتمكڭ بناسی حیف كه یوخدر

كوز قالدی یوللرده جان انتظارده　　كلمدی جانادن تازه بر خبر
منم طاقتم یوخ قلم دوتماقه　　كیم اوله كه یاره یازه بر خبر

نه قدر كه من آغلارم دمادم　　احوالیمی بیلورمی اوله او همدم
ایل تمام یاغیدر یوخدر بر آدم　　ویره بندن پری نازه بر خبر

کور حسابین من چکد وکیم آزارک   بو داد وفریادک بو آه زارک
باد صبا اکر دوشسه کذارک   سویله خلوت او همرازه بر خبر

بلبلی غنچهٔ خندان اولدردی   پروانه‌نی شمع سوزان اولدردی
واقفی آتش هجران اولدردی   امان ویرک او شهبازه بر خبر

ای سیماسی طرلان سینه‌سی طویقون   صونا تک تیللرک جیقا لنوبدر
باشڠا دونمکدن المی کوتورم   جان مرغی زلفڠده یوالنوبدر

یوخدر برابرک انسانده سنک   حور سن پریسن بهشت مسکنک
شمشاد کبی چکلو پدر کردنک   صراحیه دونوپ مینالنوبدر

طوطیلر سوز طرحین دانشه یوزکز   بیله شیرین شیرین دانشه بیلمز
آغ الّرک اولوب عجایب کلکز   قانه باتوب یوخسه حنالنوبدر

قاشڭ جلاّد کوزڭ شوخ ستمکار   هر باخانده یوز قان ایلر آشکار
کنه جان آلماغه خیالڭمی وار   مستانه کوزلرڭ آلالنوبدر

واقفه ایصنم جوری آز ایله   خیالڭی خیالیمه ساز ایله
بوندن بیله بزی سرافراز ایله   جانم چوخ یولڭده جفالنوبدر

کنه بایرام اولدی خوبلر ایونده   سانه سن آچلوب تازه کل بوکون
بنفشه زلفلری آله سن اله   شانه تك کزه سن تیل به تیل بوکون

کیم اوله کیم قاله بو بایرامه دك   جهد ایله یته سن کلند امه دك
کیجه لر صبحه دك تا آخشامه دك   یارڭ کردننده اوله قول بوکون

سانه سن یوزیڭی عرق نمیدر   ایله بهار فصلی کل شبنمیدر
اختلاط بازاری صحبت دمیدر   کرك دوشه دوست کونیه یول بوکون

تماشا قیله سن قاشه قباغه   سورته سن یوزیڭی زلفه بوخاغه
یار بزه نوب دوروب جانلار آلماغه   اولملو کونڭدر واقف اول بوکون

ای جانانم سن بزه نوب کلنده   آی وکون قارشوڭا پیشوازه کیدر
کعبهٔ کویڭا کونده مین کرّه   ملکلر یغلوب نمازه کیدر

آغ کونه تشبیهدر سنڭ جمالون   عشقڭدن سالمشم عالمه براون
سنی سیون جوان اولور کون بکون   قاریمز قوجالمز تر تازه کیدر

صنوبر قامتڭ نه خوش خرامدر   حسرتڭدن سزلدین یرامدر
سندن آیرو دیرلك مڭا حرامدر   آخر بر کون عمریم کدازه کیدر

سن کل سن بلبل سیوخاری ایستمه   هر کز کمال ایسته واری ایستمه
میل ایله واقفه ساری ایستمه   اوزی شهباز اولان شهبازه کیدر

یای قاش بوجاغنده آل یکاغ اوسته   نه خوش خمارلنور مستانه کوزلر
سورمه لو کپرکدن اوخلر چکلور   ایلیوب باغریمی نشانه کوزلر

غمزه پیکانیله توکدی قانمی   خطالره شالدی دین وایمانی
اکری دوردی سوزکون باخدی جانمی   آلدی اوشوخ کوزلر امانه کوزلر

سیماسی شهلایی طرحی بادامی   باخشی مهربان اوزی حرامی
قولدر آڭاسیه زلفڭ تمامی   اوله بیلمز بیله شاهانه کوزلر

سمن ایکلو سحابی زلف آی قباغ   غنچه دهان دردیش ارغوان دوداغ
منوّر یوز لاله زنخ تر بوخاغ   تمام بریانه دربریانه کوزلر

واقف که دوشوپدر عقل وکمالدن   اکسوك اولمزناشی غوغادن قالدن
نه زلفلردن بیلدڭ نه خطّ وخالدن   ایلیوپدر آنی دیوانه کوزلر

چوخ زماندر یارك حسرتنده یم   کلیدی برآنی باری کوردیدیم
بلبل تك فریادیم چیخدی فلکه   جنّت ایکلو کلعذاری کوردیدیم

باسیدی یوزیمه کل ایاغنی   اوپیدیم یوزینی هم دوداغنی
کاه آچیدیم آغ سینه نك باغنی   قوینندە کی قوشه ناری کوردیدیم

کاه آلیدیم کردننی قوجاغه   کاه یوزیم سورتیدیم زلفه بوخاغه
کاهده او توریدیم قباغ قباغه   دانشیدی خوش کفتاری کوردیدیم

بیلورمی اوله باغریمده کی یرانی   نیجه یاخمش من تك کونی قرانی
یار مندن کسمزدی بیله ارانی   بو قویمین کیمدر باری کوردیدیم

واقفم هجراندر منم محشریم   کیجه کوندوز جانان اولمش ازبریم
کرم ایلیوبن کاسه دلبریم   کسلورمی آه زاری کوردیدیم

آی کناری قباغنده قی کیمی   بورینور چوالقانور یکاغه زلفك
سانه سن بولوتدر انور یوزڭا   بدر آیی تك آلمش قوجاغه زلفك
شهمار تکی کردننده بولانور   کلابیله صیقلّانور سولانور
حلقه دوشوب بوخاغ آلتده دولانور   باش قویار سارینور قولاغه زلفك
خسته واقف آنك سرکشته سیدر   باغری قزل قانك آغشته سیدر
هر تار طرّارك جان رشته سیدر   قویمه که توکلسون ایاغه زلفك

کنه منی ینار ینار اودلاره   داغلمش آیرلق سالدی سیودکم
من ها اولدیم محنتیله دردیله   جان سنك یانڭده قالدی سیودکم
سیه زلفك بوخاغ آلتده قوریلور   آله کوزلر جان آلما سایریلور
جاناندن آیریلن جاندن آیریلور   خلق ایچنده بر مثلدر سیودکم

سرو قدك صنوبره تن دکل   تمام سنك تکی کلبدن دکل
دخی ازلکی تك سن کورن دکل   ایمدی حالیم یمان حالدی سیودکم
اول خدیجه حقّی سکینه حقّی   خیر النّسا خقّی امینه حقّی
کعبه مکّه حقّی مدنیه حقّی   دردك بو واقفی آلدی سیودکم

قاینار کوزلرکدن شوخ باخشکدن   عجایب فتنه لر فیلّر کورینور
صف صف دوران سیه کپرکلرمیدر   یوخسه که کوزیمه میلّر کورینور
کیدن کیتمه بربری باخ ای کیدن   کوزیم دویمزسن تك کوزل کیمسه دن
کاه یاخه دن شعله ویرور آغ بدن   کاه اودرکه نازك اللّر کورینور
قدّك طعنه اورار او سرو نازه   جان قربان ایلرم سن تك شهبازه
یوزك کبی زلفڭدرر تر و تازه   نه لاله لر نه سنبلّلر کورینور
واقف یاد ایت سنی یاد ایلینی   من سیورم مڭا یاریم دینی
قونماز کوز اوکندن سیون سیونی   کوڭلدن کوکله یوللّر کورینور
آل کینوب چیخسن کلشن سیرنه   یغلور باشڭا کلّلر دولانور
ماهتاب حسنڭ ابنده فرماندر   قوللّوقڭده آیلر ایلّر دولانور
کورممشم سن تك بر ملك زاده   دردیڭی چکرم حددن زیاده
کپرکلرك اوجی دوشنده یاده   باغرمك باشنده میلّر دولانور
من بر فرهاد سن بر شیرین دهانسن   دردك ظاهر امّا اوزك نهان سن
کوزللك بابنده شاه جهانسن   قوللّوقڭده دایم ایللّر دولانور
لبلرك باغریمی پرخون ایلمش   آچلمش کوز یاشم جیحون ایلمش
حسرتك واقفی مجنون ایلمش   آنڭ چون کزر چوللّر دولانور

دولدی دماغمه زلفڭ عنبری   والە اولدی کوڭل هوادن سڭا
الیم یتمز نامه یازوب دردیمی   کوندرورم باد صبادن سڭا

اوتوروشڭ کوزل دورشڭ کوزل   سلّانشڭ کوزل یریشڭ کوزل
خویڭ خلقڭ کوزل هرایشڭ کوزل   بخش اولوب بوخوبلق خدادن سڭا

غم ایوندن سالدڭ کنجه واقفی   ایلدڭ مویکدن اینجه واقفی
نیچون اینجدورسن مونجه واقفی   نه حاصل بوجور و جفادن سڭا

بر اندامی نسرین دوداغی غنچه   بر قامتی کلبن یاره عاشقم
اولسه یوز اوزی کل کیرمز عینمه   من آنجاق بر کلعذاره عاشقم
کیجه لر صبحه دك ایلرم ناله   هرکز دوشمز کوڭلم اوزکه خیاله
بر کردنی مینا آغزی پیاله   بر لهجه سی شیرین کاره عاشقم
بر بوخاغی ترنج سینه سی میدان   بر سوزی جواهر مرواری دندان
بر مرال باخشلو کپرکی پیکان   بر قاشلاری ذوالفقاره عاشقم
بر کولنده لبلرندن قند آخان   بر بزه نوب سرمست طاوس تك چیخان
بر نقاب آلتندن پنهانی باخان   بر عجایب خوش کفتاره عاشقم
واقفم بدندن جانم داغلور   مجنون کبی خانمانم داغلور
کورمینده دین ایمانم داغلور   کیجه کوندوز من دیداره عاشقم

زلفڭ باشی تخته لنوب قباغده   قراق ویرور قصابانڭ آلتندن
ایلان قویروغی تك قرشه قورلمش   اوخی چیخمش زنخدانڭ آلتندن
قاشڭ اشاره سی کوزڭ خماری   هر بریسی یوزمین فیل کمانداری
تر سینه ده آغ ممه نڭ کناری   شعله ویرور کریبانڭ آلتندن

سنڭ حسنڭ مات ایلیوب فلکی   جنّتده حورنی کوکده ملکی
قزل قول باغلاری نیار بیلکی   قوجاغلیوب کهربانڭ آلتندن

آیار و پدر مندن روح روانی   تمام عقل و هوشی دین و ایمانی
آغا رانده کلکز یڭاغڭ یانی   تترر زلف پریشانڭ آلتندن

واقف جانانه کوندردی پیغام   کوزیم یوللرنده قالدی صبح وشام
کلمدی بر سرو قد کلندام   بز چیخیدق بو هجرانڭ آلتندن

باد صبا بر مژده ویر کوکلمه   اول کل خندانم نیچون کلمدی
خیالم شهرینی قویدی ویرانه   سرورم سلطانم نیچون کلمدی
آغزی خیر سوزلوم دلی دیلکلوم   بر طرفه آغ اللّوم کومش بیلکلوم
قارچقای جلوه لوم طاوس بزکلوم   لباسی الوانیم نیچون کلمدی
قاشی کمان کپرکلری قمه لوم   آغزی شکر دوداغلاری یمه لوم
الوان کلاغایلو بیاض ممه لوم   سینه سی میدانم نیچون کلمدی
واقف ایله دوندی بر ساعتمز   نه صبرمز قالدی نه طاقتمز
اولور ایندن بیله قیامتمز   کلدی جانانم نیچون کلمدی

کنه سنی کوردیم باغریم اوخلاندی   ای افعی باخشلو هوالی سرخوس
یوزڭ کوکچك قاشڭ جلّاد کوزڭ شوخ   کورمدیم سن تکی مرالی سرخوش
دیدارنه مشتاق اولوب قالهالو   باشنه دونملو دردین آلمالو
بر آینه قباقلو اکری چالمالو   الوان کلاغایلو صفالی سرخوش
کوزلری سرمه لو یڭاغی خالّلو   بر لاچین سودالو طرلان خیالّلو
قوللری بازبندلو بوینی هیکلّلو   آغ اللری الوان حنالی سرخوش

اوتوروشی شیرین دورروشی لیلی   غمزه سی ستمکار یاری کلیلی
کیجه کوندوز ذوق وصفاده میلی   هم اوزی هم فکر وخیالی سرخوش

عقلین آلدڭ یاره دییین واقفڭ   یاکلتدڭ الفین بیین واقفڭ
یوز کوستردڭ یخدڭ ایوین واقفڭ   کورمدیم سن تکی بلالی سرخوش

اوغرون باخه باخه ایچشم نرکس   درده سالدڭ منی خسته حال ایتدڭ
حسرتڭدن اولدیم اولدیم دیرلدیم   نه بریاده سالدڭ نه سؤال ایتدڭ

هرمنی کورنده ایچشمی یاغی   اوقدر ایلدڭ جانانر آلماغی
کاه کوستردڭ کاه کزلدڭ یکاغی   آخر منی دردده سالدڭ آل ایتدڭ

ازلدن وار ایدی لطف وکرمڭ   کاه بکاه بی ریا سیر قدمڭ
واره واره آرتدی ظلم وستمڭ   بیلمدیم صوڭره‌دن نه خیال ایتدڭ

اوزون ایلّلر قالدیم سڭامن حسرت   ذرّه جه کورمدیم مهر ومحبّت
هر زمان که سندن اومدیم شفقت   بر دعوا باشلدڭ قالمقال ایتدڭ

همیشه بو ایدی فکر وخیالم   ایکیمز بر یرده همدم اولالم
نیلمشدی سڭا واقف آظالم   آنی غم الندده پایمال ایتدڭ

بطریق هزل

بایرام اولدی هیچ بیامیرم نیلیم   بزیم ایوده دولو چوالده یوخدر
دوکی ایله یاغ ها چوخدن توکنمش   ات هیچ اله دوشمز موتالده یوخدر

اللّهه بزیك ایمش ناشکر بنده   برسوز دیسم دخی قویمزلر کنده
خلق باتوپدر نقاله شکره قنده   بزیم ایوده آخته زوغالده یوخدر

بزیم بودنیاده نه مالمز وار   نه‌ده ایوده صاحب جمالمز وار
واقف اوکونمه که کمالمز وار   اللّهه شکرکه کمالده یوخدر

ایضًا

بربیله جر انڭ عقلی کم اولسه   باخارسن که سیوکیسنه ناز ایدر
جان قربان ایدنی قویار بورادده   کیدر اوزکه لری سرفراز ایدر

ازل اوزی دیر دورکلدی بری   سن دورارسن آیاغ قویار اوکری
نه اوزی یاریدر نه سیور یاری   بر پاره آدمی کرکه واز ایدر

دورغوزارسن یوزین دیواره دوتر   فکرا یدوب فکرا یدوب مورکولر یاتر
دیندوررسن دینمز آغرلق ساتر   سینه سندده شق شق پول آواز ایدر

سیونی سیورم جان وباشیله   کوزیمڭ دشمنی دیده یاشیله
بر یارکه دانشه کوز وقاشیله   واقف آڭا جانی سای انداز ایدر

ایضا

دوروبن عشقیله کذار ایلدیم   بر پرینڭ اولدیم مهمان ایونده
ذرّه جه کورمدیم خرمت عزّتین   قالدیم ایله پشمان شمان ایونده

تاکه منی کوردی اوقلبی قاره   چکدی یمشاقنی کل رخساره
دوندردی یوزینی دوتدی دیواره   سانه سن که یوخدر انسان ایونده

دوداغی شکّردر کفتاری شربت   نه فایده ایلمز شیرین محبّت
مخلصی که یرخدر آنده بر لذّت   بولدر ایله آجی قلیان ایونده

کیچمه او دلبرك سن اوطاغندن   تر بنفشه قوخور هر بوخاغندن
سانکه بر کوشه درجنّت باغندن   آچلوپدر کل الوان ایونده
واقف بر کیمسه که بزدن یاشنا   یقین بیلکه بزلن اولمز آشنا
کلدوکمز هیچ کلمدی خوشنا   تاپدیم من حالنی عرفان ایونده

داد الکدن سنك یمان همسایه   حق رحمت ایلسون بدرنسایه
اوکه بکزه مزدی هیچ بر کمسایه
نه فایده دنیادن کیتدی نامراد   اولمادی بر زاد دشمن اولدی شاد
دشمنك که فرصت اوله دستنده   اعتماد بولونمز بند وبستنده
نه یك وار دوریرسن قویی اوستنده
بلکه اوك بوندن آنیّه برزاد   طوریه فساددوز اوتور آرواد
آرواد باالّله سنك چیخاجقك وار   یوخدی سنده مکر ناموسله عار
ندر بولوك بولوك بوقطار قطار
دوزوبسن آردکا قزّاق اکراد   کرجی تواد شام بامداد
بامداد وقتنده نوروز اویمشدی   آساروب قاطری اوته قویمشدی
تخته سین سرچولین لزکی سویمشدی
کروه محمّد خان بك دولتك زیاد   هم ایوك آباد سومکك پولاد
پولاددن آرتوقدر جانی لزکینگ   هیچ کیمه قایناماز قانی لزکینگ
اکر خبر آلسن سانی لزکینگ
اون سکزمین اولدی حساب اعداد   حق ایتسه امداد دایانماز بغداد
بغداد بصره برده اردبیل   محمّد قلی بك بزه کوندرمشدی هیل
کورپی کندی خلاج یخای کنده بیل
شماخی سالیان پراکنده باد   برده اول جواد باالنّون والصّاد

صاد سوره سین اوخو کیجه وکوندوز   آغ قز اوغلی پری اول یولکا دوز
نیلرسن ایسته مش اینك یا اوکوز
چکل بر کوشیه حقّی ایله یاد   تاپولسه برجاد اول آکا معتاد

غزلیّات

وداد یدن کلن کاغذ منی فرخنده فال ایتدی
بو حالی کوردی غم فی الحال مندن انتقال ایتدی
اوچوب کوکلم قوشی پرواز قیلسه اوج اعلایه
عجب یوخ کیم بومکتوبی اوزینه پرّوبال ایتدی
ضیاء شمس تك یتدی منی بدر ایلدی حالا
اکر چه قدّیمی دوران فی الماضی هلال ایتدی
سوادی نامه نك ایدل مکر ظلمات حیو اندر
که روحیم خضرتك آندن بسا کسب کمال ایتدی
خیال ایتمشدی واقف کیم روان برخوش غزل یازسون
روان اولمشدی قاصد کیم مونی آنجاق خیال ایتدی

سالماق نظرندن منی جانانه دوشرمی
ترك ایلمك اوز قولنی سلطانه دوشرمی
کاکل نه روا درکه کوکلدن ایده غیبت
شانه کلهٔ زلف پریشانه دوشرمی
غمزك لبکی دیشلهمش قانمی توکدی
قان ایلمیین کیمسنه هیچ قانه دوشرمی

دل چاه زنخدانه دوشوب زلفك اوجندن
البتّه خطاسز كيشى زندانه دوشرمى
اول سرو خرامانه كه كزمك اولوب عادت
بر يول يولى كوركيم بزيم ايوانه دوشرمى
اولماسه اكر واقفه بر صدر سمن يار
توپ ايليوبن باشنى ميدانه دوشرمى

آيدين اولسون كوزلريم كيم كلدى يارك كاغذى
كوكلمى شاد ايلدى كوزل نكارك كاغذى
اوخوديم او بديم يوزه سورتديم ديديم صد مرحبا
كوزيم اوسته واريرك اولكلعذارك كاغذى
سندن آيرو اولقدر قان آغلاديم كيم دمبدم
ياشه باتوب اسلانوب صبر و قرارك كاغذى
غيرى يارى ايكوزل قيلمه بدل سن واقفه
يادكار ساخله بو اولسون اعتبارك كاغذى

مهر بانلق كورميوب برمه لقادن كوسمشم
كونده يوز آل ايلين قلبى قرادن كوسمشم
شاننه ديديم شيرين سوزبرشى آندن داد ماديم
بو سببدن آغزى شكّر دلربادن كوسمشم
برقدح مى ايستديم سندردى كوكلم شيشه سين
داش باغرلو ساقى صاحب جفادن كوسمشم
چونكه اوزمان يردن كوسرلر بر مثلدر خلق آرا
كوسدركم بيجا دكلدر آشنادن كوسمشم

كورديم اوّل كيم بنا سين يارلق ايتمك دكل
واقفا اصلى بودر من بو بنادن كوسمشم

هر كيدن كلمش منم اول غمكساريم كلممش
ايكوزيم قان آغلاكيم چشم خماريم كلممش
كيتمشيدى اختياريم بيله سنجه يارمك
چونكه يارم كلممش هم اختياريم كلممش
من بودرديله اكر اولسم مزاره قويميك
او ستمه اول طوطى ديلّلو شوخ نكاريم كلممش
ديمسون واقف اجل كه كلسه مندن جان آلور
كيمدر آنا جان ويرن فرمان يارم كلممش

بودادى در وقت كشتن آغا محمّد خان

ايبودادى كردش دوران كجرفتاره باخ
روزكاره قيل تماشا كاره باخ كرداره باخ
اهل ظلمى نيجه بر باد ايلدى بر لحظه ده
حكم عادل پادشاه قادر وقهّاره باخ
صبح سوندى شب كه خلقه قبله ايدى برچراغ
كيجه كى اقبالى كور كوندوزدكى ادباره باخ
تاج زردن تاكه آيرلدى دماغ پر غرور
پايمال اولدى تپوكلرده سرسرداره باخ

عبرت ایت آغا محمّد خان دن ای کمترکدا
تا حیاتڭ وار ایکن نه شاهه نه خونکاره باخ
باش کوتور بو اهل دنیادن ایاغ دوتدقچه قاچ
نه قزنه اوغوله نه آشنا نه یاره باخ
واقفا کوز یوم جهانڭ باخمه خوب وزشتنه
یوز چوور آل عبایه احمد مختاره باخ

یاریم نه کوزل کینوب الوان بزنوپدر　　بالا سوش یاشل
کلشنده سناسن کل خندان بزنوپدر　　خورشیده مقابل
صبحی دوروبن جلوه ویرور ایکی یڭاغه　　دنیایه سالور نور
برحسن بدیع طلعت تابان بزنوپدر　　خوش رونق کامل
فتنه کوزینه سرمه چکوب قاشنه وسمه　　جان آلماغه دورمش
هرغمزه سی بر آفت دوران بزنوپدر　　برغمزه سی قاتل
عنبرمی ویا مشك ختن ریحان ایکیسی　　هردم کلور آندن
صندل قوخولو زلف پریشان بزنوپدر　　غارتکر کابل
واقف نه تماشا نه عجایب نه قیامت　　عرعر خجل اولدی
تا کوردیکه اول سرو خرامان بزنوپدر　　عالم آڭا مایل

اشعار ذاکر

مخمّسات

دیوانه کوکل داخی اوسان یال آغارپدر
پرواز ایلمه بسد وپر وبال آغارپدر
سردن بو هوا و هوسی سال آغارپدر
اوّل نه ایسه ایند یکه الحال آغارپدر
لایقد وکه موندن صوره سقّال آغارپدر
بر نیچه زمان آل یاشل کیدیم وتاخدیم
هر قاشی کوزی سرمه لونی کوردیم آخدیم
رخساره سینڭ آتشینه جانمی یاخدیم
اوتوزدن ایکی اوچ کیچمشیدی کوزکویه باخدیم
کوردیم یوخه چیخمش کنه خال خال آغارپدر
سالاّندی سوریم باشمه هم قوپدی قیامت
اول یوزی قرابر نیچه دم ویرمدی فرصت
اوز اوزیمه دیدیم که دوشوب غُرّه یه البت
آیده یاریم آیده چکلوب بریره خلوت
چکدیم نه قدر هرنه که فی الحال آغارپدر
دیمّی دیمیمی که بو ایلدن آغاروب باش
مشکل نور اسیدرکه نهان سرّاولاجاق فاش

نفرت ایده جك یار قدیم هم سروسر داش
یولماق ایله سن داخی کرکدر قویاسن آش
چکمکدن اوتوب باشی بوتون سال آغارپدر

هپ بو شلره خوشدر نه که اوغلان دانشسه
یوز فحش دییوب هرزه وهذیان دانشسه
آغ سقّال اکر آیهٔ قرآن دانشسه
باشدن آیاغه حکمت لقمان دانشسه
آخرده دیرسو یلمه نقّال آغارپدر

اولچشم غزالم ایلیه سندن اکررم
منع ایلمه عفریتی کورنده قاچار آدم
هم یاشك اولور بربر یله الفتی محکم
ریشم خط جانا نله یکرنکیدی بردم
نیتسون دخی بیچاره بو منوال آغارپدر

قومرالدن ایسه یاخشیدودُم آغ اولانی
چوخ یرده دیرلرکه دورون کلدی فلانی
البتّه صد البتّه آنّا یاخمه حنانی
کویا آچلنده چنه یك هر ایکی یانی
آغ طاوق آلوب آغزینه چقّال آغارپدر

اول خانه خرابك توکی بررنك اوله باری
نه قاره دونه قرمزی نه آغ نه ساری
اصلی بوکه برزاد دکل آلسون سنی تاری
برحال ایله آغ اولسه ایدی سهل ایدی کاری
امّا بوپاراق قویروغی بدحال آغارپدر

بوندن صوره لاف اورمه کوکل اوزکه هنردن

سندن نه کلور سالمه قونیم قونشینی سردن
قویمه آپاره قارغه قوشی سرکینی دردن
خوبلار دوراماز عادتیدر سیچد وغی یردن
کورسه که کلور یوز چنه سی چال آغارپدر

سقاللّو ایله ساده لرك اولماز آراسی
نوخطّه محل قویساده بیل یوخدو چاراسی
اونك کی اودر توکسز اوله کوزی قراسی
اندامه دوشررنك ایله بش کون زغاراسی
چه سود کوررسن که کنه دال آغارپدر

کیچدی اوکه ذوق ایلریدون کاه سفرده
ایوده اوتورانده می ومحبوب نظرده
ایندی دخی یوخ تاب وتوان جان وجکرده
کهْ یانکی ویر بالشه کهْ چیخ کونه وَرده
چك کورکك اوجین باشکا دونبال آغارپدر

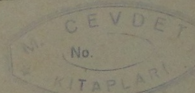
یالك که آغاردی سکّا مشتاق زن اولماز
یوز تُهْ ویره سن ایچنه اصلا چیزن اولماز
باشدن آیاغه یاشل وآله بزن اولماز
بوستانده چورور رغبت ایدوب براوزن اولماز
هر میوه که طاق مرده اولوب کال آغارپدر

ذاکر یاپش اول احمد مختار اتکندن
خیبر داغیدان حیدر کرّار اتکندن
بیفایده دریوز دوتاسن یار اتکندن
باخماز یوزکّال کوتو دلدار اتکندن
ایشکده یمزکیم کوره قانقال آغارپدر

درشکایت از دهر سفله نواز دون پرور

افسوس کونیم کیچدی شروشور ایله دایم   کالدی دم رحلت
دوتمش هله دنیانی کوکل حرص ایله قایم   تد بیرینه لعنت
کیتدی همه همدرد خوش اخلاق ملایم   قالدیم من حسرت
چولده علی بک تهدلودر قلعه ده تایم   اونلاردە کم الفت
یوخدر عددی فوت اولانڭ حانسی سایم   مجموعنه رحمت
آغزمده اوچرق قبره دونوب اوتوز ایکی دیش   اوچ دوردی قالوپدر
بربرینی درتمز دخی آنلار کوره برایش   کوکدن بو شالوپدر
از بسکه بیر نار محنت دردوغم وتشویش   باغریم یو خالوپدر
خام قویروغه باتماز نه قدر جهد ایلیم شیش   چوخدان کورالوپدر
اولدر سبب افلاکه چیخار های هرایم   باخماز مکا عورت
بعضی زنی خوش بخت سانور مردم احمق   دیر شوهری خاندر
همواره کییر اکنینه زربفت ایله دیبق   هم حکمی رواندر
سن بیل که اناث اهلنه خوشدر کزه چیلق   تایاری جواندر
یوخدر قناماق هیچ بزیم همسری مطلق   چون خیلی زماندر
دوشمز یارق اصلا هدف مقصده یایم   سنمش اوخه نسبت
مدّت دو دوشوب دیک درونم صاف عملدن   افسرده چراغم
بر لقمه دن افزون یمزم خوف خللدن   بو بارەده داغم
بی رغبت اولوب خواهشم اطعام کوزلدن   کویاکه ناچاغم
فرق ایتمز ایدیم بر زمان آیرانی عسلدن   ایندی بوسیاغم
وای اولدیکه برکون توکنه قند ایله چایم   آلور منی حفّت
یاتمش شکمڭ آلدی بزی هَیوَره فکری   دویمالو دکل بو
قیش آش پرلاو دغدغه سی یازکره فکری   باغریمز ایدرسو

کوچ وقتی اولاغ کملکی داغ دره فکری   اولماز بیله قیقو
تاچند اوطاق دردسری پنجره فکری   اندیشهٔ باهو
یکدر که لحد کنجی اوله کوشك سرایم   سر منزل خلوت
چول خلقنه بر ایل کله کورقیش کله قاتی   لاغردوشه چارپا
یکسر قاریشور بربرینه تُرك ایله تاتی   عاشور ادی کویا
هرکس کوتورور دستنه بر اورکن چاتی   هیزم قیلا پیدا
کوزلرکه بتوب اوت کوکَلَه چاموشی آتی   آرخاین اولوب تا
کَهْکَهْ دیه ای ایلخی چی قرخلدیمی دایم   نه عیش نه راحت
سقّال دونوب آغ سومکه[4] سویلمه ذاکر   غفلتدن آیل سن
سودای قیامتده کرك اراوله ماهر   دوردوش یوله کچرن
قورخوم بوراسیدرکه اولام پیجی[5] تك آخر   بقّال داشی یك من
کوچمك دمیدر یاتمه کیشی چاپك شاکر   طاعت یولین اوکرن
باحرمت ایکن چاره اودر مرکی آرایم   شاید اوله قسمت
بر وقت کورن قامتمی سرو روان تك   بی واسطه بی قال
ایستردی باسوب باغرینه نازیم چکه جان تك   مانندهٔ اطفال
مه پاره هامو تابع ایدی امریمه خان تك   نه عذر نه اهمال
آتمش بوجاغه آه منی کهنه پالان تك   باش یولداشی الحال
وهم بو دو ایندن صوره اند کده یاشایم.   صاف ایلیه نفرت
لاق لاقی دکلدیم بیله باللّه کیچن اوقات   کندڭ زن ومردی
بر نفسه اکرذرّه جه تقصیر اوله اثبات   یپراق تك اسردی
هرکاه دیسیدیم اوزکی کیت قایادن آت   فی الفور کیدردی
سایمازمنی اکنون تکز اوغلی کیمی بدذات   چکمّی بودردی
دنیاده بو حالیله دخی من نه قالایم   یتمزمی بو ذلت

قصائد

جعفر قلیخان بقاضی فرموده

ماتمی بیله دوتارمش مکر آدم قاضی
ایده لعنت اوکا بس صاحب ماتم قاضی
سن نیجه ضامن اولودون کشی دعوا اولماز
بو سوزی روس یاننده دیدکز هم قاضی
سز مکر حالنی اوز اهلکزك بیلمزسز
ذرّه جه بد عملندن ایلمز غم قاضی
اوزکه دعواده اولن کسلر آلور سیم وزری
قر دورور شیشه لونی مفت ومسلّم قاضی
ظاهرا قلعه لونك قتله کیدردی نصفی
اولما سیدی آر القده کنه رستم قاضی
دایما وعظ ویرر خلقه که احسان ایلیون
اوزی هیچ دیشقار و ویرمز اوله کرنم قاضی
داش داش اوسته بیله شیشه ده دورماز هرکز
بعضی ایشلرده اکر اولماسه اعلم قاضی
آدینی ملّاقویان خلقه دیمز راست یولی
آنلارك دردی ایدو پدر قدیمی خم قاضی
اونودرلار هامیسی تاری پیغمبر امرین
کر آرالقده اوله صحبت درهم قاضی

بر پاره وقت دانشماق بزه لازمدر لیک
بر پاره وقتده یکدر اولاق ابسم قاضی
دیمشم من سکا هیچوقت اینانمه خلقه
بعضی اوقات ایشیت پندیمی کم کم قاضی
بوندن آرتوق نه یازیم دردلی مولانا
دیرم باقی سوزیمی سنی کورسم قاضی

جواب ذاکر بجعفر قلیخان درحقّ قاضی .

ایلیو پدر کنه من هیچ نه بیلمم قاضی
خلق آراسنده اولو پدر بیله ملزم قاضی
یرادوپدر آنی اول خالق اشیا بی عیب
دار دنیاده بو صورت تاپلور کم قاضی
قاضی هر یرده اولور بیمزه وبد حرکات
شکر للّه که بوهم بامزه درهم قاضی
قلمی تیغ دوسردر اوزی مردره دین
دایما شیخی ایله جنکه مصمّم قاضی
سرا عداده فریلدار چوماقی برق آسا
نیجه که معرکه ده ششپرر ستم قاضی
نار قهری اریدر موم کیمی فولادی
کوره نفس درونه ویره کردم قاضی
کیمدر یاننده اونك علیقلی وعبد رحیم
کوه البرزی یخار چون توخونان دم قاضی

دهرده شیشه اولور سنڭ جفادن ایمن
اوله بر شهرده بو طرزله محکم قاضی
معدن جود وکرم جایکه امن وامان
عدلده نوشروان بذلده حاتم قاضی
فقرا دور سراینده بسان هاله
نقد احسانی قراباغه چو شبنم قاضی
غلط ایتدیم بو سوزڭ یوخدر وقوعی هرکز
قورخورام جمدکمه تُف دیه عالم قاضی
شیشه نڭ سیم وزرین دولدوره سن خانه سنه
شیشه وش دیشره یه ویرمزکنه برنم قاضی
قاضی اولدرکه قالا اهل ولایت غمنه
نه که عالم همه غمکین اوله خرّم قاضی
اونده من کوردوکمی کورمشم انیدن بیله
ایتمزم طاعت اوڭا کر اوله قبلهم قاضی
هارادان کلدی بولار ایلدیلر خلقی خراب
بری دیر مجتهدم بری مسلّم قاضی
آتلانوب بری چاپار تکله یه دای دانه ایچون
بر یده شام وسحر طالب درهم قاضی
یای کیدر فنکیه ذوق ایتمکه قیش قایناقه
بر دیمز هیچ کلور ماه محرّم قاضی
قاضی لازمدر دیه محکمه‌ده شرع نبی
نه که کشت ایده جهانی منوب ادهم قاضی
تبریزڭ آغی اوجوز میر ولایت غافل
هر الف بی دینی قیلدی معمّم قاضی

دخی دیوانی رعیّت بیله کیتسه قالماز
بو قراباغی ایدر جمله مکرّم قاضی
خویش واقوامنه موقدری ترحّم قیلماز
دمبدم خلقه اوخور صلهٔ ارحم قاضی
سابقا بیله دکلدی اولوب ایندی بیرحم
حضرت خانه اولاندن بری محرم قاضی
چوخ آدام واریدی نظمیله ادا ایلملو
خواهش خانه کوره دوشدی مقدّم قاضی
چونکه دیوانه یه یوخدر قلم امّیدم وار
عفو ایده جرممی کر یوزینه سوکسم قاضی
داستان امیر اصلانی بوکوندن بیله
باشلارام فکرم اکر اولسه فراهم قاضی

هجو عقاید واطوار شیخی واصولی مذهبان قلعهٔ شیشه

نیجه‌لر سلسلهٔ طبعمه تحریک ویرور
رشتهٔ نظمه چکم یعنی در غلطانی
بودوخواهشلری کیم باخمیوب آغ وبوزونه
ایلیم هجو تمام بای وکدا وخانی
نیلیم اولکه بولاشوب بخسه بر کونه
پاک قیلماز آنی کر باغلیه سن عمّانی
ویرمسم وسعت اکر نظمه اولور نامرغوب
ایلسم جمله سنی شرح دوشر طولانی

چاره اولدركه كنه هربر يدن بر شمّه
سويليوب تاكه قيلام هجو امير اصلانی
چونكه اول فاسق وفاجر كيمی هجوه لايق
تاپماق اولمازكزه سن كنجه شكی شيروانی
قالسون آخرده اونكله اولنور ختم كلام
فصل اوّل دانشاق مظلمهٔ ملاّنی
آه بو مفته خورك داد الندن صد داد
كه سالو پلار نيجه كور مملكته غوغانی
هرج مرج ايلديلر مذهب اثنی عشری
ايتديلر زير زبر باركه ايمانی
هرالف با اوخويان آدينی روحانی قويوب
بيلمز اوز ابجدنی روحه چكر سوهانی
عالم وفاضل استاد مريد ومرشد
نه قدركه كوره سن دورده سركردانی
همه غوغالری بهر درم واقمشه‌در
همه تقويلری شال عمل كرمانی
وير منم من اولارك طاعت بی بهره سنه
تاری شاهد دراوزی معصيت دزدانی
كنه فی الجمله اصوليله اصولی دانشور
اوكه شيخی لاپ ايله ديبدن اورر بالتانی
ايتميوب شرم وحيا كوزكوره عبد اللّهه
ايلر اثبات سراسر صفت يزدانی
بيش وكم خالق ومخلوقده بر فرق كرك
ايله سن نيك نظر بونده تفاوت هانی

بر قوری اسمدن اوزكه دخی حقّه نه قالور
لعنت اولسون سكا ای منكر حق روحانی
بس دكلمی اولار واسطهٔ كلّ وجود
بس دكل مظهر فيض وكرم ربّانی
بس دكلمی اولار شافع روز عرضات
بس دكلمی سبب فتح در رضوانی
نه روادركه دخی برده ايدك حقّه شريك
بز امامی نيجه كيم ارمنيلر عيسانی
ايكی تاری كنه ممكند وسلوك ايليه‌لر
كرك اون دورت يره بونلار بوله‌لر دنيانی
قاسم رزق ديمك كر بوايسه شام وسحر
شير يزدان كبو توروب دستنه پايلر نانی
بودنی رتبه نه لايق اوشه كونينه
حاش للّه كوتوره منصب فرّاشانی
يوخسه قصدك بودوكه روزی رسان آنلاردر
صفت صانعی مشكلدو تاپه انسانی
يوخدوبر روزی رسان باری خدادن غيری
اودومور وملخه رزق ويرن آسانی
ماهی بحره قيلور قطرهٔ بارانی غذا
صيد ايدر بی پر وپاله مكس پرّانی
مشرك ومرتد مردود ونصارا ويهود
وقفدر جمله يه خوان كرم واحسانی
دوغر يدر رازق محيی ومميتدن غيری
هر صفت كيم ديه‌لر وار صفت امكانی

بر دیین یوخدوکه ای عاصی درگاه آله
بر خیال ایله که کیمدر دیدوکڭ بهتانی
کیده جك دوزخه بی شبهه اومولاحقّی
خالق موت وحیات کیم بیله او مولانی
هم دخی برده دیرلرکه رسولڭ جبریل
باطنندن کتوررظاهر نه قرآنی
بیله کر اولسه جمیع شعرا مرسلدر
که یازوب هربری بر جلد ایکی جلد انشانی
اولارڭده کنه واردر نیچه اولو العزمی
حافظ وسعدی وجامی دخی هم خاقانی
منده پیغمبرنا مرسلیم کول باسانڭ
امّتم طاینداق وکول قشلاق خذرستانی
دوتوبان راه دکر خارجی اولمق یڭیدر
بو ایسه طور وطریق ره مسلمانی
بیلمزم هیچ نه وجهیله بولامذهبلر
بحث ایدرلرکه مکلّفد وقمو اشیانی
عقلدر رهبرنیك وبد حقّ وباطل
شیئه که ویرمیوب آنی نیجه تاپسون آنی
طفل تا بالغ اولونجه اوڭا یوخدر تکلیف
نه دلیل ایله مکلّف بیله سن حیوانی
تانیمز آنه باجی بربرینه جفت اولور
نه نکاحی نه طلاقی نه ده صیغه خوانی
کلّه دن کر خبر آلسانکه ربّڭ کیمدر
کوسترور جدّ یقین ایله سڭا چوبانی

بنده سڭدن نه توقّع ایله ربّڭ که اوزی
خر بارکش بیچاره سنه قولّانی
کفردر قابل تسبیح تعالی بیلمك
فضلهٔ خلق ییین ساقسان وقارغانی
عاشقڭ طاعتی معشوقه سزاوار کرك
بیخردلرنه بیلور رسم ره فرمانی
ذیحیاته دوتالیم جهل ایله اثبات ایتدون
وار اولارڭده دیدون حسّ وشعور وجانی
ایله انصاف نباتات جمادات کوزیم
کیم ای نانورکه تاپا معرفت یزدانی
بونه غوغابونه کاووش مکرکورممسن
اوخونان وقتده سن سورهٔ الرّحمانی
جمله سین بارخدا نوع بشردن اوتوری
خلق ایدوب هربری بر دردڭ اوله درمانی
انس ایله جنّه دو تکلیف خداوند جلیل
علما بیله که تفسیر ایدر قرآنی
شیخی شیّاد ایدی هرچند اصولیده دخی
یوخدو برمو قدری معرفت انسانی
جمله بدکار دل آزار محیل وکذّاب
جمله بی دین سخن چین شرارت کانی
اللرنده همه نڭ سبحهٔ صد دانه لری
دللرنده همه نڭ شام وسحر یالانی
بریسی بی همه چیز بری ایله باشلار جنڭ
حاکم شرعه چکر شاهد اولور قالانی

بیله یا بیلمیه بر یاخشی ضیافت ایله
سال ساما واره اودی دوره کتور فنجانی
بر ایچیم چایله یوز شاهد[7] بی دین تاپلور
نیجه کیم علی بکك چیخدی کوکه افغانی
جعفر کارکه ایشتمز چالالار زورنا سسین
دیرمش من هامیدن یاخشی ایشتدیم آنی
یدّی کوندن صوره بر شخص دیزاقدن یتشوب
قاضیٔ شهر یازو پدر بریده فلانی
ایشیدو پلرکه اولور شاهد شیاع مقبول
باغلیوب اوزین حسینعلی دردکانی
حضرت قاضی ویانندہ کی آغا نوروز
ایلیوب هر بری بر طرز مناسب خوانی
بری بقّال بد افعال کلام باز فضول
بری اهل ظلمه زادهٔ شکّر بانی[8]
بیله شاهدلرله بر کسه دَینٌ اولسه ثبوت
کشی نیلر دخی ربح وتعب کیمیانی
هر کیمك وار ایسه حمّامی ایدر قرضین ادا
باری بزلر کیمیه آتمیه لر بهتانی
تومن[9] اوغلی نوری نیتسون اوئکا یازکه وکیل
اهل تبریز تفنّنده اوتوب شیطانی
یوخ مذمّت یری بو بابده هرکز علیده
رند شهر اوله اوزی اصلی اوله ممقانی[10]
هرنه اولدیسه اوئکا قاضیدن اولدی الحق
واریدی چونکه اونکله کدر پنهانی

پنبهٔ عیشنی ویردی یله اول بدبختك
سالدی بر درده که هیچ نسخه ده یوخ درمانی
یازدی بی مکث وتوقّف ایکی ساعتده همین
صورت شرعی مین وایکی یوز تومانی
شرط درشرع حضور نده ره رسم ادب
نه که سرکوب اولو نه بر طرفك اقرانی
ملّانه ملّا اسیر شکم اندر پیچ
قاضی نه قاضی که سیر اولماز ایچه عمّانی
فی الحقیقه من اونك مخلص دیرینه سیم
لیك دوغرو دیمکك شرعده یوخ عصیانی
دوغرولق قالمیوب اصلا بوفنا عالمده
سرنکون اوله کوریم بیله یمان دورانی
ایستر ایدیم دخی ده نظمه ویرم طول ولی
دل دیدی عمر کیچوب قطع ایله بوهذیانی
امیر اصلانه کرك دفتر دیکر یازیله
چونکه اول بدعملك غیری کرك دستانی
یاخشی هجو ایلیایدی بر دمك آدملرینی
ساغ اکر اولسیدی ایندی اول ابن جانی[11]
رشتهٔ طبعمه یوخ تاب ویرن چوخ افسوس
ایلیوب خاك ایله یکسان قدِ بابانی[12]
کیتدی همدردلرم بیسر وسامان قالدیم
بوربساط کهنك یوخدو سروسامانی
دم رحلتدو کوکل بار اقامت آچمه
میزبان خوار دوتار دیرکوچن مهمانی

کیچدی هد یانلہ اوقات باغشلہ یارب
بحق آل علی جرم من پیرانی
نَچیدر مالك رضوان یوزینہ آچمیہ دَر
اولہ هر کیمسنہ نڭ الدہ اونڭ فرمانی
ذاکر روسیهم کرچہ کناهم چوخ در
وار دستمدہ بلی آل نبی دامانی

درشأن واحوال ملّایان قلعۀ شیشہ

حیف صد حیف بوایش بولمادی انجام کنہ
علما اوزلرینی ایلدی بد نام کنہ
شیشہ یہ دست قضا سنڭ جفا یاغدردی
شیشہ وش سندی بوکون رونق اسلام کنہ
وار ایدی مدرسہ یہ رغبتی خلقڭ غوغا
دوشدی ناحق یرہ اورتایہ بوا خشام کنہ
اولقدر کیچمدی یکہ صلح بناسی پوزولوب
بربرہ شلّاق آتار شیخك ایّام کنہ
دوش هم کاسہ وهم صحبت ایدی اسلرلر
حالیا بربرینڭ کفرینی اعلام کنہ
نیچہ مدّت دوکساد اولمشدی اولدی رواج
شهر وبازاردہ لاطایل دشنام کنہ

کورمدك بز بولارڭ دوریدہ برعید شریف
اولدی مسدود در ذکر بو بیرام کنہ
ذوق وشوقیلہ سحردن رہ مسجد دوتدوق
زار و محزون قاتیدوق همہ ناکام کنہ
مثل صیّاد جفا پیشہ یرہ دانہ سپوب
هرہ بر نوع قورار مرغ دلہ دام کنہ
یکجهتلك پوز ولوب اولدی قلم تك دوزبان
یازیلور شام وسحر طعن ایلہ پیغام کنہ
بونہ سازش بونہ اصلاح چیخوب منبردہ
ایکی کون کیچمدی دوشدی ایشہ ایهام کنہ
بو صفتلر بیلہ بز ناقصی کورکہ اونلاردن
کسمزك هیچ اولنجہ طمع خام کنہ
وار بر قابل کامل اوڭا دہ اهل نفاق
تادینوب دیرلر اولو پدر کشی سرسام کنہ
خلعت خسرو دهر ایلدی انکشت نما
اولدی تا محمّد علی صاحب انعام کنہ
وار امیدیم ایدہ کنیاز بوپر خاشہ بنا
تازہ دن اهل ولایت دوتہ آرام کنہ

در هجو حسین بك پسر میرزا آدیکوزل

وار اوزکه ولایتده ده تك تك کوپك اوغلی
حد سزدی بو ویرانه ده بی شك کوپك اوغلی

هر چند مثًا بالته چالان چوخیدی امّا
مجموعیدن افزون بوایت امجك کوپك اوغلی

اولمادی دیین بر موثًا کند آشرو ایت اورمز
بسدر بو شرارت دخی ال چك کوپك اوغلی

یوز دشمن اوله بر کسه بر کس یخلا نده
فی الجمله کرکدر اوله سوکك کوپك اوغلی

قهر امرا آتش سوزاندی نه لایق
بر قصد اونی هردم اوفورمك کوپك اوغلی

فکرك بودی آتان یریشی یر یه سن سن
خُم جاینی حاشا دوته جردك کوپك اوغلی

لازمدی او شخصك ولدندن حذر ایتمك
کیم ابلق اوله جمدکی لك لك کوپك اوغلی

دیرلردی آناك زانیه درواریدی شکّم
سنکه بیله سن یوخدی دخی شك کوپك اوغلی

مشهور مثلدرکه بتر اوت کوکی اوسته
سکدن توروین آخر اولور سك کوپك اوغلی

قصدك چورکین کسمك ایدی مونجه عیالك
کسسین سنی اول کسدوکك اپّك کوپك اوغلی

کیچمز بیله دوران سنکده بو سیاقك
بر باد اولو چون دولت برمك کوپك اوغلی

بو بدعتی نه لزکی ونه شاهسون ایلر
بو ظلمی نه افغان نه اوزبك کوپك اوغلی

حاشا که جل اطلس ایله خر اوله توسن
مشکلدی دیمك بد کهره بك کوپك اوغلی

دیشی دیشی پنهانی ندر ضربهٔ کرشمك
ای باطنی زن ظاهری ارکك کوپك اوغلی

ایت ایتدی اورن وقت تانور آشنانی یادی
ارث اولدی سزه یتنه اورمك کوپك اوغلی

بدخواهلقی ترك ایلمه طعنه ایدر خلق
شایسته دکل اصلی ایتورمك کوپك اوغلی

کنیاز نه کیم جور ایلسه امری مُطاع در
یوخ بزده اوثًا قدرت دینمك کوپك اوغلی

سن کیمی یتن ناکسه اولقادر سبحان
خلق ایلمیوب مندهٔ اکلمك کوپك اوغلی

نامرد اتکندن کشی هنکام ضرورت
دو تماقدن ایسه یاخشیدی اولمك کوپك اوغلی

شنیل[13] تا بولان یر بزه بر ویرس یاریم وار
هرکاه دیه سن یوخدی کل اولچك کوپك اوغلی

قان اولمادی بر دفعه آچلدی قویون آردی
دایم کیچی نك کی اولو چرمك کوپك اوغلی

مین ایوله نیچون ایلمسن دفع مضرّت
آساندی اکر بهبودی کزمك کوپك اوغلی

بش آلتی کومم وار پریشان اولارکده
کسب اهلی دیلر شغلی چوت اکمك کوپك اوغلی
وارم سنڭ ایله نیچه که وار حیاتم
تاب ایله بوکوندن بیله سن تك کوپك اوغلی
باغشلا دماغم یوخیدی مختصر اولدی
مشکلدی بودم نظمی یتورمك کوپك اوغلی
بر نوع سڭا سکّه وورودم هجو ایله یوزکز
سوهان چکه لر ایلمیه حك کوپك اوغلی

در مدح ولیعهد پادشاه روس[14]

ای ولیعهد سڭا لطف خدا یار اولسون
دستکیرڭ ابدا قادر مختار اولسون
کلشن دهرده سر سبز نهال بختڭ
ای سرافراز جهان تا که جهان وار اولسون
چشم بددن سنی حفظ ایلسون اول حیّ غفور
باخسه هرکس سڭا کج درده کرفتار اولسون
سایبان سپهڭ اطلس چرخ اخضر
پاسپان خرکهڭا انجم سیّار اولسون
جام عیشڭ می کلرنڭلە دایم لبریز
قدح بزم نشاطڭ دخی سرشار اولسون

امرڭا بندهٔ فرمان بخارا خوارزم
حکمڭا چین وخطا تابع اقرار اولسون
دوشسه هرجایه یولڭ شام وسحر فتح وظفر
شول بری پیشروڭ بری قفا دار اولسون
دوستڭ خوشدل وخورسند اوله وبدخواهلرڭ
بید مجنون کیمی همواره نکونسار اولسون
پرتو مهر رخڭ ایتسون افقدن طالع
چشم بد بین وعد وشپّره وش تار اولسون
نه عجب سم سمند سپهڭلە یکسر
کوه البرز بیابان کیمی هموار اولعون
چوخدر امّید بودم قوم چچن اهل آوار
داغلوب هرطرف آوارهٔ ادبار اولسون
شاهباز در دولت نه بیلور اوج وحضیض
کتوورور چنکنه یوز طایر کوهسار اولسون
ایلدی خلد برین تفلیسی فیض نظرڭ
باس قراباغه قدم مسکن کلزار اولسون
غلط ایتدیم بو سوزی هانی او سربزلرده
کیم ولیعهد شهه لایق ایثار اولسون
یوخدی بو عصرده اول شاعر پرزور افسوس
دیه بر مدح که شأنڭده سزاوار اولسون
شعرا عیبی دکل ضابطه در طبع سلیم
درك ایدر آنیکه کنجایش کفتار اولسون
باعث فخر وجودات اوله بر پاك نژاد
وصف اوصاف کمالات نه مقدار اولسون

نظم من پیش سلیمان نیجه مور حقیر
کتدی تاپای ملخ حاجتی اظهار اولسون
پیره زن دستنه آلمش کلف ریسمانی
یوسف مصره همانا که خریدار اولسون

در ثنای اسماعیل بك قوتقاشینی

سنی عالمده ای آرام جان هرکیم ذلیل ایستر
آنی ذلتده بو غمدار کوڭلم آی وایل ایستر
شراب جام بزم التفاتڭ نوش ایدن برکز
نه کوثر آرزو ایلر نه آب سلسبیل ایستر
دکل آسان قرب پادشاه عصره یول بولماق
صفات نیك و اطوار خوش وخلق جمیل ایستر
منی غوغای شهر بحر باکو تلخ کام ایتمز
ندن کیم عاشق شیدا اولانلر قال قیل ایستر
کماله یتمك اولماز بی سیاحت حالیا کوڭلم
تماشای بلاد مصر وسیر رود نیل ایستر
مگا دیرلر که سن پیغمبرم دیردڭ نه ایشدر بو
دیمزلر مرد مؤمن محنته اجر جزیل ایستر
جفای دهردن آزرده لق عین حما قتدر
بلانی خوش دوتار ادریس ایوب خلیل ایستر

منم وارث بوکون یعقوبه فرزند عزیز مدن
کلور بوی فرج کهٔ کهٔ اکر ربّ جلیل ایستر
من پیر سخنند انڭ ندر جرمی خداوندا
عقوبتده او بی شرم جفاکار محیل ایستر
تاپلمز بیله بر بد حال ظالم هیچ ملتده
یغلسه بر یره آندی قموق آختی رو طیل ایستر
مثلدر که خطا بر بیله آدمدن ایراغ اولماز
بو بر امر مشخصدر نه وحی جبرئیل ایستر
قرا باغ ایچره آغ کون کورمدیم من تیره بخت اولدیم
اونگچون خاطریم اول قوم بی رحمی قتیل ایستر
شریر بی غرض اولماق تقاضای طبیعتدر
اینا نمه برکسی خوشنود عالمده بخیل ایستر
بزیم مرد ملری زنهار پند افساری بند ایتمز
اولارڭ ناقهٔ قالموق کیمی بورنی قزیل ایستر
ایدر یاد کلستان وطن غربتده دل مرغی
قفس قیدندن آزاد اولماقه دایم دلیل ایستر
نهایت شرح حال ایتمك یتن نامردده مشکلدر
سنڭ تك بر امیر پاکزاد بی عدیل ایستر
توکّل اهلیم مطلق یا پوشم خارخاشاکه
فسرده جسم اولسون سالها غرق آب سیل ایستر
سخاوت یا وساطت ذات ایلندر مرد بی اصله
مرادی حاصل اولماز یوز دوشه برکس دخیل ایستر
نهال مقصدی سرسبز اولوب افلاکه یتمزمی
او کسلر که رضای خاطر پیر علیل ایستر

سخن میدانی قبلم تنك ایدی سوز مختصر کیچدی
سنڭ اوصافڭی نظم ایتمکه بحر طویل ایستر

یتی تك شهرهٔ حاجی بنده یه بر تخت بخش ایتدی
بیلورکه باز دستی اولسه هر قانده طفیل ایستر

اویردن عازم تفلیس چوخدر یازکه میرز ایه
فلانی بردو پی پر ورده سزدن زنجبیل ایستر

اکرچه وار داغستانی کورکی ذاکرڭ امّا
جنابڭدن دخی بر ساری کورك اردبیل ایستر

دکلدی سابقا اهل توقّع شمدی باکوده
علاج کثرت سرما ایچون چیزِ قلیل ایستر

داغلمش خانمانی اینجیمون اخذ و سؤالندن
تکنده قوش یوا چورچوب یغو بان زیرز بیل ایستر

در وصف حال خود

ساقی دولانیم باشڭا اللهی سیورسن
بر جام شفق کونله قیل کوڭلمی روشن

حمرالنور ایچدوکجه رخ زرد حریفان
هم اوزڭا هم بادهٔ کلبویڭا احسن

بزم اهلی تیکیپدر سڭا یکسر کوزین امّا
کوزله منی جاناکه فزون غمزده ام من

نوبت که مڭا یتدی میك کسمه آرا سین
ویر جرعهٔ سرشار نه قدری اوله ممکن

بر نوع پریشان و دیکر کون وخرابم
فرق ایلمزم شام سیه فامی سحردن

تکلیف نه حاجتدی کوزیم واقف حاله
دلداده لرڭ داد رسی و یاوری سنسن

باللّه کیجه لر موی تنم بسّتَر غمده
سانجار بدنی تا بسحرگاه چو سوزن

بیجرم وکنه آتشه یاخدی دل زاری
بر ظالم بی رحم جفا پیشهٔ پوفن

خوش بخت جهاندر بیله ناپاك امیرڭ
تا روز ابد کیمکه خطا سندن اوله کن

چون وار حیاتم یازارام هجو مکرّر
دوشسه الڭا نسخه سیی بر کز اوخو اوکرن

یعنی که ستم پیشه نڭ اجدادنه لعنت
هم اوزبنه هم سائر اولادنه لعنت

تانور منی مجموع اوتوز ایکی وجوانشیر
بر مرد خوش اخلاقم وهم صاحب تدبیر

روشندی قمو عالمه ذاتمده خداوند
خلق ایلمیوب موقدری حیله وتذویر

ایمندولر ازبسکه اولوب رام رم ایتمز
کوردوکده منی بادیه ده آهو ونخجیر

ال وورمزم اصلا سپر دفع بلایه
یاغدورسه کماندار فلك قصدیمه صد تیر

بر کز نظر عبرت ایلە اَیْلَه تماشا
تقدیر قضا و قدرة شاە جهانگیر
بِر هیزە ایدوب کلّ قراباغی محوّل
کیمِ لعل ایلە خرمهرە یە بیلمز ویرە توفیر
شرح ایلەمکە قورخورام امّا کە روادر
مجنون کیمی دایم اوریلە پاینە زنجیر
اولمادی دیین بر موڭا کای ناقص نادان
سویلەندو بوبی کس بی یاورە تقصیر
کیرم کە دوتوب راە ضلالت نیچە مفسد
ممکندیمی دفع ایلیە یوز نورسی برپیر
ایقادر بیچون بودل سخت بخیلی
بر حرمت شاە شُهَدا ایلە سرازیر
یاندوردی بزی آتش جور وستم دهر
ایوای کە یوخ آە سحر کاهدە تأثیر
افسوس کە اسلامڭ ایشی مشکلە دوشدی
یوخ چارە دخی صبردن اوزکە بیلە دوشدی

بجعفر قلیخان نوشته

کیدرسن کیت سڭا فتحیلە نصرت همرکاب اولسون
اونوتمە بزلری سیرڭ ولی سیر شتاب اولسون
ایکی کوندن زیادە جبر ئیللو ایچرە سن قالمە
نیچون خانمْ دیین کس ایستمز خلقی خراب اولسون

اوبا بیلو ولی ممّد دکل مطلق سنڭ بابڭ
نە لایق شاهبازڭ همنشینی بر غراب اولسون
قویوجق[15] داش کسنلودن کذر قیل باد صرصر تک
علی اَللّهیدن دائم کرکدر اجتناب اولسون
هُورُولودە اولور اوقات شیرین تلخ حلواسز
اوزیم وقتی ساتارلر چونکە قویەزلر دوشاب اولسون
حسین بک معصوم علی اوغلی احمد بردە فیض اللّه
اولار بر کیمسە یە همدم اولنجە بر دواب اولسون
بو شهر شیشە دە کر بزی شیشە تاخسالار خوشدر
کە هم صحبت بزە اولنوع قوم بیحساب اولسون
نە حاصل اهل صحرا صحبتندن آب انگورڭ
کرکدر نیچە مدّت شیشە دە قالسون شراب اولسون
اکر ملّایە[16] لطفڭ وار بر چیتویرت دوکی کوندر
اولندن صوڭرە جایی یا کلستان یاز راب اولسون
بزیم دخترلرڭ فکرینە قالە یوخدر اول قزکیم
عذوبت غالب اولسون اونلارە بزە عذاب اولسون
دوشر تیز اورز کە آتینە میثن نە عمّە نە خالە
ساقنمە اودە دویران کاریزی کیمی پرآب اولسون
کرکدر یتشە آرتو قلمغنچە لزکینڭ مزدی
اوڭا نە خواە سو چیخسون ویاد ولسون تراب اولسون
مرا لیانلو پرینڭ آردینە بزکیچمیشیک هامی
اونڭ حدّی ندر جیران خانملە تای وباب اولسون
دیر اوز اوزینە مندە کُلَمْ ایت بورنی هم زنبق
نهایت سخت مشکلدر کە هر کلدن کلاب اولسون

قدیرك قدرینی بیل دو تولان قوشدن اوثاکونده
او چین ویر ایکیسی یاخنی بری دخی کباب اولسون
نیچه وقت اورده سن آتلو بو یوریو للاری حفظ ایتسون
ولایت کیتدی الدن بلکه دفع بیحساب اولسون
ایکرمی کونده بر شعری دینجه یاعلی دیرسن
کرك شاعر بزیم ذاکر کیمی حاضر جواب اولسون

بجعفرقلیخان درخصوص پوستین

نامه یازدیم قبل مثّا ای تاج سرارزانی کورك
تیر سرمانك سراسر جوشن وقالخانی کورك
مشتبه اولمه منم قصدیم خراسان کور کیدر
دولتڭدن اوز یمڭده وار داغستانی کورك
جان حضورنده بورو ندیم عاریت بر نیچه کون
بالش پرقودن آرتق ساخلار ایمش جانی کورك
قیش کونی یوخ فایده بورونمه ویا پونجیدن
آزو چوخ کر ساخلیه ساخلار کنه سرمانی کورك
چیخماق اولماز صبح یورغاندن کیچر وقت نماز
کیشیدن هر وجهله ایلر ایراق عصیانی کورك
مدحنه باخمه قوجانك چاره سین تاری کسوپ
یوخسه که برزاد دکل ایلر خراب اوغلانی کورك
پیر بیمصرف بورونسون سَرّکی یانده آنی
آت چاپوب چورتان کسه مصرف دکل چاپانی کورك

اولسه بر بارش خدانا کرده دویراندن [17] کنار
ایچنه آیران توکولمش آیمَه تك ایسدانی کورك
نازنینلر نورسی چرکس قبایه میل ایدر
پشمینی پشمینه آلماز کیسه یوز روحانی کورك
کورمدڭمی نیجه اول شیرین شکّر خنده نڭ
ایلدی یانده آجی بینوا ملّانی کورك
سروقدلر ایچره وای احوالنه اول کیمسه نڭ
کیم قدی کوته اوله امّا کیه طولانی کورك
حقّی صیّا دغزالڭ جامه سی چسپان کرك
اورکیدر ماننده آهو دلبرز یبانی کورك
نه دیم باشدن ایاغه سربسر مکر وهدر
اوخشادر قیلّی پراغه مختصر انسانی کورك
سیمبر آغوشه چکمك ایستین کورك ایستمز
نه روادر اینجیده اول تازه تر پستانی کورك
جمله دن آرتق بودر عیبیکه چوخ بدیمندر
کورمدڭمی ایلدی ویران یکه شیروانی کورك
باربردار اولمیان توسنلره برجل تیر
قوجه لر بارکش غمدر اونڭ پالانی کورك
ایکی یومروق بر باشه کوجدر مثلدر خلق آرا
جاهلی روز طبیعت ساخلا سون پیرانی کورك
دکلم محتاج بر کورك آلماغه قصدیم بودر
کیم دیسونلر بخش ایدوب فلانیه سلطانی کورك
چوخدی مشهددن کلن هر ایوده اوچی دوردی وار
عذر نامسمو عذر قبله بویورسه هانی کورك

کس بیلوب ذاکر تمنّا ایتدی سندن ایستمز
ناکس نامردن دوتسه اکر دنیانی کورك

غزلیّات

افسوس بر حیات دنیا و وفات بابابك

دریغا کیتدی بربر درد بیلنلر فرد من قالدیم
جهانده خاطری غمکین دل پر درد من قالدیم

انیس مهربانم مهربانده[18] واصل رحمت
اولوب دار فناده زار صحراکرد من قالدیم

متاع جان خرید ایتدی رفیقان کرم ایکن بازار
پوز ولدی رونق آنجاق قالدی آه سرد من قالدیم

خیالات اهلی خاك کیمیاتك ناپدید اولدی
دوتوب راه عدم اِکسیر طبعان کرد من قالدیم

کوروب دهرك وفاسین چکدیلر ال عیش عالمدن
بو ویران ملکده صد حیف تن پرورد من قالدیم

حقیقت منزلینه یتدیلر مردهٔ عالم
مگر بو عار یتمزمی همین نامرد من قالدیم

ایدر سیر کلستان بقا آغ کونلولر هریان
قرا کون ایچره کلبرك خزان تك زرد من قالدیم

وزیر شاه رخ دوتدی پیاده خانهٔ فرزه
سمند فیل لنك اولدی داغلدی نرد من قالدیم

مصیبت سالینگ تاریخی امّا اولدی تاریخم
کوچوب استاد ذاکر بی هنر شاکرد من قالدیم

در اظهار شوق به محبوب

جان جلوه لنور قامت موزونی کورنده
دل تازه لنور عارض دلجونی کورنده

زنجیر جنونه بره یوز رغبتم آرتار
رخساری اوزه زلف پر افسونی کورنده

پر پیچ اولورام هردم اوده دوشمش ایلان تك
او لعارض کلنارده کیسونی کورنده

داغلدی خرید ارغم عشقك اولانلر
بو مردم چشمم توکن آلتونی کورنده

کلمشدیم ایدم مردم چشمگله مدارا
بیلدیمکه دوزلمز بو ایش ابرونی کورنده

خونخوارلقی عیب دکل نرکس مستك
هرکیم اوله قاینار قانی کلکونی کورنده

ای اهل هنر جمع دکل ذاکر حواسّی
عیب ایلمه شعرنده کی مضمونی کورنده

مربعات

بمیرزا فتحعلی نوشته

گوزیم یولده قالدی کوکل انتظار
بر آیدن آرتوقدر کیدوب او شاقلار
کلمدی جواب نامه‌لر سندن
یتشمدی بزه بر خبر سندن

آشنا مصاحب یار همسایه
کتابتڭ دگر مال دنیایه
لازمدر یتشه غوره هرایه
نه حاجت ایستمك سیم وزر سندن

تك یرادوب سنی واحد یکتا
نیلمش سن ملّا صفی بك بابا
اخلاقڭا اطوارڭا مرحبا
ممنوندی عزیزیم بو قدر سندن

اولانڭ یوخدی بو یرتك پیسی
یاخشی کوردیم تمام اهل تفلیسی
تقلّبی هرزه کاری خبیثی
راضیم نهایت بیشتر سندن

اولان دمده مڭا منزل شادنو
ایوانا بك قلوبکین ایلی قو
هرطرفه ایلر ایدیم تك ودو
چالشوردی الحق برابر سندن

حسن بکه سویله امر معلومی
سرافراز ایلر سن یوز بخت شومی
قضیّه معلومدر دینده رومی
ظاهر اولسه اکر بو هنر سندن

دوتوب دامانڭی سن تك امیرڭ
قراباغ ملکنده بر مرد پیرڭ
توقّعن ایلر ایکی اسیرڭ
تمنّاسی بودر تاج سر سندن

قویمه که غربتده کیده لر ضایه
لاچین بالاسیدی کمش صونایه
سایه سالماق تقاضادر همایه
صید ایتمك اولاردن بال پر سندن

سالوپدر بلایه دنبکانعالی[19]
ساکت ایلمکه بو قیل وقالی
داغلوب املاکی دولت مالی
ایستر او خوش طبع سخنور سندن

دوتوشوب بنمله چرخ بد افعال
بزیم اوستمزده ای نیکوخصال
ایت کوتینه کیرسون هابیله اقبال
ایشتدیم اینجنوب یکه پر[20] سندن

باش ویرن زمانده بو امر عبث
سن بر آغاج سنکه عمرکده هیچکس
کرك اوڭا سن دییدڭ ای ترس
نه سایه کوروپدر نه ثمر سندن

چوخلاری قلوبسن چورکه محتاج
فرعون هامان ضحّاك حجّاج
آختارور تاپولماز درد ینه علاج
اولا بیلمز اولار ستمکر سندن

بد عتڭ یاندروب قوم اصحابی
دوشوب جبرئیلّا و مار الیان بابی
مشکلدر کتورمك بو ظلمه تابی
حورا دیز قوی جاق در بدر سندن

ظلم وستمڭله عالم دولوپدر
نیچه روشن خانمانلار اولوپدر
اهل بیتڭ رنك ورویی سولوپدر
شب یلدا کیمی تیره تر سندن

بویوك اوغلڭ کزر پایی پیاده
خواه کدا خواه بزرڭ زاده
شول بریده تلف اولدی آراده
او کیمدی چکمیه یوز حذر سندن

سکّه اولماز اولادیڭ جیبنده
جان ویردی مادرڭ اوزکه ایونده
رزقلری یرتق چوال دیبنده
نه دختر یاریبوب نه پسر سندن

عمر طویلڭا بودرکه دلیل
بوندن صوڭره هله یاشارسن یوز ایل
ایستمز یوزڭی کوره عزرئیل
وجهی بودر اجل یان کزر سندن

علمایه دیر سن فحش ولا طائل
بو حالیله کنه چوخ عقلی زائل
طریق اسلامه دکلسن قائل
کلوب ایشکڭا زاد ایستر سندن

تسلّطك يتسه شيخ الاسلامه   آنی بزدن بتر سالور سن دامه
عبث يره دوشمه خيال خامه   نفرت ايلر بالّله كيم كورر سندن

من سنی تانورديم ايشلرك قاندر   يوزديه لر ايله همان هماندر
ايله بيلسون پاد شاه زماندر   هر كيم ايراق اولور مختصر سندن

تقلّبده تفنّنده استاد سن   دوغری سوزك يوخدی كذبه معتاد سن
قاتل امامسن ابن زياد سن   لازمدر ايلمك الحذر سندن

وصف صفا تكدن دانشديم خيلی   ايشيتسون هر كيمك وار ايسه ميلی
ايله يالقوز ذاكر دكل كلپلی   آزرده در عالم سراسر سندن

بميرزا فتحعلی درخصوص مغشوشی از جهت دزدان

خبر آلسان بو ولانك احوالين   بر اوزكه دركيفيّت قراباغ
حقد و بوندن اقدم كوروبسن سنده   هانی او قاعده او قانون سياغ

قطّاع طريقك وفوری واردی   يايلاقده آرانده قطار قطاردی
كنه سوخا سوخدی آپار آپاردی   بزيم باشمزده چاتدادی چناق

صافی كوردی حاجی ساملو كولانی   دوتارلر سو يارلر دالده قالانی
ويران قالسون كوريم دويران باسانی   ايوده ياتان يوخدی قاريشوب پاپاق

زر كردر اغارده عالم آشكار   بر اوجدن اوغورلر بر اوجدن ساتار
وای اودر صاحبی آت باشی دوتار   يوز يردن توكولور اوستنه چوماق

قرا بالدر خلقی خصوص عربلر   قار نجه دمكه نيجه دن چكر
ايشده در صبحه دك تاكه كيجه لر   دوكه لر كيم كلوب ايلسه سوراغ

بيله ولايتی داغتسون تاری   زياده مغشوشدر ارس كناری
خورده پاره بابی قارغه بازاری   مار اليان حور اديزنزّ يار قويو جاغ

هر اوبه دن چيخار اوتوز يا الّلی   اوزی جلّه كسن آدلری بلّی
ينه شور تاشور تدو آديكوزللی   مين ايودن آرتو قدر يغنتی قزاق

اكر خبر آلسان ملّا صفنی   اوغرو درست قاريشدوروب كيفنی
او قلعه ده پچّز اولی كفنی   چولده اوچ آتنی سويو پلار چپلاق

قراباغده نه دای قالدی نه دانه   بو كون صباح قاچار هره بر يانه
تنبيه ايتمك ايله خنزر ستانه   خوب سالدی نظامه اولكنی قوچاق

عدالتده يوخدر بر كسر كمی   بوندن صوكره ولايتك نه غمی
البت داغدرمش كلّ عالمی   آغزندن سود ايكيسی كلن ايكی اوشاق

بر ندن شكايت ايده سن اكر   دانشماقه قويمز سوزكی كسر
قرداش مالی كيمی اورتادن بولر   مور اولر اولوپلار اوغرو يه اورتاق

كورسن تانيمز سن يار يم سقّالی [21]   چيخوب انداز ه دن دولت ومالی
خاند ميروف چالدی چاپدی محالی   اوكه دوتوب اوزين كيچل قوررو مساق

كده كوده اولوب صاحب مصلحت   كوندوز اخشامه دن دانشور خلوت
ايشلر يمز بيله كيچسه بر مدّت   قد يميلر اولور تمام شل آخساق

كونده بر كتوروز اقون تازه   فكری بودر خلقی ويره كدازه
بزدنده محرمدر بری كنيازه   نه محرم فضول وهيوده ينشاق

بیلسن بو خبر بو باره ده نیّتین
زن قحبه در چکن آندن منّتین
باکوارا ده سی کور ونور چتین
تیز اولسه اولی در دیریلمز ناچاق

عبث یره بزی ویردی زواله
اوکه اولمالو یدی اولدی سقّاله
اوغریسن اوغریسن بلالره حواله
داخی دوغراماسون سوغان سارمساق

عمرنده کلمیوب دوغری دلینه
علی ذوالفقارٔین وورسون بیلنه
خاینندی خویشنه قوم وایلنه
بلکه اوله پیس یوزندن قورتولاق

حدّدن آشوب بخل حسد شرارت
عالمده عمل یوخ بکده عدالت
یولداش یولداشنه ایلر خیانت
ایشلر یمز اولوب صاف کودن بوجاق

علمالر یوزدوندروب خدادن
باشی عمّامه لو سیّد ملّادن
اوصانمز بر لحظه جور وجفادن
طاعتده اولی در اوقاتمه قورشاق

حق بیلورکه بیلی شالّلو حاجیلار
دوشنده کوزلمز آنه باجیلار
زهر مارتك خلقك آغزین آجیلار
بو اهلدن سینه داغم سینه داق

آدین قویوب کربلایی مشهدی
چوخین کوردیم آیاغ اوسته ایشه دی
نیلیم پیشه لری یمان پیشه دی
بیله ملّت اولماز قویون اوتوراق

عورتلر ارینه دیرلا طائل
قالمیوب آراده بر شرم حائل
بشنه اوننه هم اولمز قائل
آز قالوب کزه لر چولده تومانچاق

عادت دوشوب ایندی باکره قزلر
آناسی دیننده توپوقلار دیزلر
موتالچه سین سالوب او طاقه کزلر
دیر ایما نشا سیچاغ اوسوراق

کرك بو عالمدن ایلمك حذر
بیحرمت اولو پدر پدره پسر
اوزیرنده دکل چونکه خیر وشر
یوزده بری یاخشی اولور اتّفاق

اوزکه مقوله دن دانشاق براز
برکسه اولماسه زمانه دمساز
دیمسونلر کیشی خامدر انّاماز
چوخ آدملر آلور اوستنه آیاق

حوادث دوران کردش فلك
تولك طرلان کیمی غافل حسن بك[22]
سالمشدی بِنیَه کُپکی یپه لك
شوغیوب چنکنه کوتوردی بایاق

شعاع آفتاب اولانده اظهار
لاچین صید کاهه قیلانده کذار
کزه شپّره نك نه قدرتی وار
ایلیم ایلیم ایتر بایقوش یپالاق

وار ایمش صحبتی زمان ماضی
اون دورت آغاج یولی جناب قاضی
تا اینکه طرفین اولدیلر راضی
بش آلتی ساعتده کیتدی چاپاراق

برکسك اولماسه عقل وشعوری
حضراتك اوزکه ایدی منظوری
البتّه ماتمه دونر سروری
المنّة للّه کیم اولدی دماغ

هرکیمك که کولسه فلك یالنه
بو اولادك[23] املاکنه مالنه
باخماز ایشك قبا غنه دالنه
اوند اوغلی[24] خوب اولمشدی داد اناق

بر مدّت ایستدی قزك خانُنده
معطّل قالمشم بونك یاننده
دولاندی دورنده پاسباننده
عورت آلماق اولوب اویون اویونچاق

شوهری برزنك یوز اوله ادنا
اریننك کفنی سارالمامش تا
رسمدر کوزلیه نیچه وقت امّا
طالب ایمش تیز چاتاشدی چاتالاق[25]

سن کورکلن زن اهلینك هواسین
قاپسیو پلر یتیملرك اوباسین
مسند نشین ایلر چولوق یواسین
ایو صاحبین قووار کوجلو اولسه قوناق

عرض ایدوب خانمه جنلو بالتّمام
کلمزدیك قاپوشا ویرمزدیك سلام
بو خیر ایش تاپماسا اکر سرانجام
دوکه سن اوزکی کریره طاق طاق

بر کیشی اولماسه جماعده محکم   میل ایلمز اوڭا مطلقا همدم
نه دوشوپلر مونك دالنه بیلمم   شام وسحر آتار فندوقجه تریاق

انّ عاسی افزون چوركی نایاب   ظلمی بحر قلزم سخاسی سراب
بر چاکره ویرسه یاریم شش کباب   دالنجه بو یوروریوز تکلیف شاق

رسوالقین خاص وعامه بیلدوروور   خلقك زرو سیمین ایوه دولدوروور
هر عورته دکسه دردم اولدوروور   خایه سی[26] ذاة الجنب کیری یاطالاق

کربلا یولنده قاطراوغروسی   صاف الدن سالوپدرمنی دوغروسی
کون بکون انیلمه نورکوتی ساغروسی   هشتاد یاشنده درهامیدن قوْراق

یوز اونده دردیرلر بو عمری[27] طویل   هله بوندن صوکره یاشار اوتوز ایل
منم کیمی یالین قاتدن نه حاصل   آدم کرك اوله پسرك تو پچاق

اوزینڭ اون یرده واردر املاکی   بریانه باخانده قود یمدی ساکی
کوکندن چیخاروو ایلمز باکی   اکر ایلیشدره بریره درناق

اوغلینڭ حرمی قزی پسری   آه‌وکیمی باخار اویاندن بری
اودر خراب ایدن بزیم ایشلری   یتشمز بریره یوز ایل چالشاق

بربرندن مرغوب مزیّن کوکچك   جالسلرڭ عقلی چاشار کورن تك
یاکیشینڭ آغی قزلی کرك   یا اولادی اولا ایاغی سورچاق

آختاره سن یوخدر جیبمده دینار   قزیم ملك الموت اوغلم ناهموار
قباق دیشی دوشمش بر کیو منم وار   یوزین کورن آدم ایلر استفراق

جمع اولوب تمام عقلی سیرکلر   کیمی اودون قالارکیمی اتکلر
دیبودات نقلندن اوتوری بکلر   کونده بر قاپویه سالور لاریغناق

لعنت کلسون هرجایینڭ پرینه   یتمك اولماز فتنه سنه سرینه
یالان ساتار تمام بری برینه   ظاهرده اتّفاق باطنده نفاق

خانزاده لراوزین چکوب کناره   دیر بزدن یوخدر سزلره چاره
رحیم کیتدی پناه پرودگاره   قارالماز کبریا یاندوران اوجاق

بك بابا حالاتین ایتسن استفسار   شکر اولسون خدایه یاخشی نفعی وار
اوزی اوجوز آلوب بهایه ساتار   بویوك خانه هم کرکدی هم یراق

بانَمَك حاجیدن دانشاق اندك   سیر ایتدی بازاری تفلیسدن کلجك
کوتدی یره چالدی تاجری تك تك   پیش لنکه سالوبان قوردی باد الاق

جمع اوله کلّهم سراسر تجّار   آلشده ویریشده آڭا کیم چاتار
عادتدر قویروقین کوتونه قِسار   هریرده که کورسه کوپکی پراق

جمشید بکه یتور سلام افزون   کنیاز بهبو دوفه عرض ایتسون اکنون
نه روادربی سایست بی زاقون   ویران اوله ناحق بر قدیم اوجاق

ایکی نفر ساده جوان نورس   هیچ برندن یوخدر رنجیده برکس
بریانی کول باسان بریانی ارس   کیم کوروب آنلاری هم کار قاچاق

بویوکلك امیره خوش سعادتدر   ولیکن روشی عدل وعدالتدر
یخلانه قاعده درعادتدر   دایاق اولان کسه حق اولو دایاق

فراغت اوتوروب هرکس بر ایشده   نه یازده یاریدیق نه ده که قیشده
یارب نیلمشدوك بوداغلمشده   حرام اولدی بزه بر قارش توپراق

چکلوب کوکسمه داغلار دوکونلر   کافره اولمسون نصیب بوکونلر
قِنامسون منی کوڭلی بوتونلر   فکریم داغنقدر خاطریم اوراق

مقصودیمز حاصل اولمادی بزیم   یکساندر هجر گده کیجه وکوندوزیم
بو بد بختك حالا تنده عزیزیم[28]   باری او ولاده اولسکل کوز قولاق

کرچه ولایتده چوخیدی احوال   میسّر اولمادی شرح ایدم الحال
بر پاره سین یازدیم ایلدیم ارسال   بو شرطیله نه دیش بیلسون نه دوداق

زیارت ایلیوب شیخ الاسلامی   ذاکر حزینندن یتور سلامی
حاجی یوسف ملّا احمد تمامی   هاچان اوله برده دییك دانشاق

بمیرزا فتحعلی نوشته

پیرانه سرلکده چرخ کجرفتار   ایلدی وطنندن دربدر منی
نیلمشم بیلمم دور ظالمه   اینجیدر دوشنده بو قدر منی

قراباغ ملکنده من بختی سیاه   بر آغ کون کورمدیم اللّهه پناه
سالدی بلالره بیجرم وکناه   بر نیچه مفسد تخم خَرْ منی

من بر پیر تنها ظالم بی حساب   یمان دیه دیه ایلدی خراب
مشکلدر وکتورمك بو محنته تاب   هامیدن زیاده اوچ نفر منی

بری فاسق فاجر حدسز ناکار   بری اکری اوکری خیلی ناهموار
بری دانشنده باش ایاغ آثار   بر نیچه ایتدوتدی بیخبر منی

آدم ایدیم عبث یره ضای اولدیم   ولایت ایچنده من رسوای اولدیم
اوغرولره قولدورلاره تای اولدیم   سانوردی خلایق پیغمبر منی

دولتلودن دولت کوردن مضرّت   هارده بیحیا وار ذاتنه لعنت
سخن چین سوزیله ایتدی عاقبت   پسرمدن جدا بی پدر منی

دولت عالیه ده آغاروب سقّال   بر خلافم یوخدر بومن اوژورنال
برزمان کوردیمکه یازوپدو فی الحال   قطّاع طریقه برابر منی

یتمشنده زورنا چالماق اوکرنن   کرك آخرتده چالا کوت ویرن
آزقالوب هشتادی تمام ایدم من   سن ایندی یازارسن اهل شر منی

یتمك اولماز هر جایی نك سرینه   یلانی یریدر دوغرو یرینه
لعنت اوخورکون داده نك پرینه   دیارغربتده کیم کوررمنی

هر کیمك ولایتده سیم وزری وار   یوز آدم اولدوره حبسدن چیخار
یکن سزدا نشماق نه یانه چاتار   بیحرمت ایلدی سیم وزر منی

دردبیلمزه درد دلی آچنجه   روزگارك جفا سندن قاچنجه
نامرد کور پیسندن راحت کیچنجه   راضیم آپاره اوسیلّلر منی

کیشی یوخدی باخمه چوله چوخیه   آدم کرك داغه داشه توخیه
کیتمه کیتمه دیوب قویدی یوخیه   آخرده ایتوردی یکه پر منی

دالنجه دکلم بر شغل وکارك   بیلمنم دوریذی لیل ونهارك
هوس وصالك ذوق دیدارك   قویماز یوخو یاتام تاسحر منی

مخنّثدو قورخان بر قاشق قاندن   آنالر دوغو پدر شیر نر منی
رہ مصیبتده کیچمشم جاندن   احتیاطم یوخدو پاشادن خاندن

اولمشم باکوده ساکن فراغت   ذوق تماشاسی مثال جنّت
زیاده درد سردخی نه حاجت   فراموش ایلمه مختصر منی

باسماعیل بك قوتقاشنی

بو اهلیدن مهر بانلق کورمدیم   مکر بزه اوله اویاندن مدد
قوتقاشین طرلانی شکی شهبازی   ساکن بلاد شیروان دن مدد

قراباغ اشخاصی یکسر یاغیدر   اوّلدن آخره ظلم اوره تاغیدر
بر کیجه ده جانورلر داغیدر   اولماسه کلّه یه چوباندن مدد

نجبالر قدرین بیلور نجبا   اخلاقکا اطوارکا مرحبا
داش داش اوسته دورمز عالمده اصلا   دکمسه انسانه انساندن مدد

فضای محنتده قالمشم محتاج   اوشا قلاریم اولوب وطندن اخراج
طبیب حاذقسن ایله بر علاج   یوخدر مکا اوزکه درماندن مدد

یغلسه بریره یوز عالی نسب   دانشقك مناط سوزك منتخب
عالم بیلوربی واسطه بی سبب   مشکلدر عارضه دیواندن مدد

حضرت اسماعیل اولسون دلیلك   یتش امدادنه پیر علیلك
نیجه فرزندنه اولدم خلیلك   جبرئیل کتوردی قربانڽدن مدد

اساس قیامت اولانده برپا   کیمدر غوره یتن اوندن ماسوا
سر دفتر رسل ختم انبیا   تنزیل آیۀ قرآندن مدد

چرخ فلك سالمش منی بو حاله   مال ملکم تمام کیتدی زواله
قاعده در شرمندۀ عیاله   یتشور صاحب احساندن مدد

کلمپو پدر مطلق روی زمینه   تاب ایدن منم تك قضا غمینه
زورق الطافك دل حزینه   کمانم وار ویره طوفاندن مدد

نامرد اتکندن دوتاسن یوز ایل   اعتبارم یوخدر حلّ اوله مشکل
اولسه اولا جاقدر دردکا ایدل   خلف نصر اللّه سلطاندن مدد

ذاکرم همیشه سن تك سروره   خوش کوسترسون سنی خالق نظره
عیب ایتمز عالیشان امرالره   ایستمك دعای پیراندن مدد

به قُلوُبکین[29]

سندن صوکره ای تاج سرباشمه   کردش زمانه نه لر کتوردی
ایکی بیمروّت اتّفاق ایدوب   ولایته یوز شور وشر کتوردی

قاچا قلق بناسی ایدن تك بهبود   پیش نهاد ایتدیم اوز عرضمی زود
طرفکیرلك اولدی آخرده نه سود   منم دوغرولقم ضرر کتوردی

یوز ایلك اوجاغین بیجرم وکناه   ایلدیلر ویران واللّه باللّه
بو طالع زبون بو بخت سیاه   دایم مکا خوف خطر کتوردی

هشتاده یتمشدر سنّ وسالمز   بو دولتده آغارمش دی یالمز
کیتدی دولتمز ملك ومالمز   نخل تمنّامز کدرْ کتوردی

نجبا حرمتین کوزلر نجبا   ناسزا یراشمز بویوکه اصلا
پدرندن دکل یقین بیل امّا   هر کیمسه که نام پدر کتوردی

عدالت وار ایدی بوندن ازله   یمان یره یتوب ایش کلَه کلَه
درخت بختمز افسوس که بیله   واره واره آجی ثمر کتوردی

اوکسلر که ایلمشدی خیانت   اکلشوب ایونده راحت فراغت
منم اوشا قلاریم بی وجه وجهت   کوزلرندن خون جکر کتوردی

بوندن اقدم کیمک اولسه عصیانی　　دیرلردی و وینّی سود کسسون آنی
بیلمزم نیجه اولدی او زاقون هانی　　ناچالنیک زاقون دکر کتوردی

مضرّتی افزون عدالتی یوخ　　کورو نمیوب اصلا بیله سوخا سوخ
اوزی کلمکنه ممنون ایدیک چوخ　　دالو سنجه کیچل نظر کتوردی

درتوپدر عالمی ظلم بی‌حساب　　مشکلدر کتورمک بو محنته تاب
کوینک بیله جکی ایتمشدی خراب　　بزیم کنده آندن بتر کتوردی

عاشورا کونی تک بر سحر چاغی　　یغدی عرابه یه عورت اوشاقی
شامه روان ایتدی بی‌مروّت یاغی　　کورن یاخا یرتوب حذر کتوردی

برآدمکه یره قویه اللّرین　　بیلمک اولمز اونک فتنه فیللّرین
بی آبرو ایتدی تفلیس ایلّلرین　　اوآیین که بوتخم خر کتوردی

عجب ایّام ایمش ایّام سَلَفْ　　کرک او کونلرده اولیدیق تلف
چکرکه بر طرف دولی بر طرف　　شوم قدمی کلدی شرر کتوردی

ایکی نامرد اویوب بری برینه　　یتمک اولماز هیچ برینک سرینه
لعنت کلسون کوت ویرنک پرینه　　بد بنانی کوت ویرنلر کتوردی

آد مده انصاف مروّت کرک　　قریرو قین کسمکیله طولا اولمز کوپک
ایلان اتی ییوب یرکده بی شک　　اوما درکه بیله پسر کتوردی

نیجه کون سویلندی بو یرده احوال　　غوبیرناطور اولدی اول نیکو خصال
مالیمز ملکمز مژده در الحال　　هر کیم کلوب دوغرو خبر کتوردی

ای صاحب شوکت ای معدن شان　　دادخواهم سزه امان الامان
بوظلمی انسانه ایلرمی انسان　　مکرکه قضا و قدر کتوردی

بمیرزا اسماعیل بهارلو بطریق هزل

ایشتدیمکه تازه لکده ساتوبسن　　کندڭی برچوال کندمه میرزا
برمصرعین اوزڭ یاخشی بیلورسن　　سنڭ یوخڭ منم ظندمه میرزا

اوستڭا دشمندر عالم آشکار　　هله ایندی بودم احتیاطی وار
براندک که باشی آچلدی سالار　　کنه سنی یاندیم یاندیمه میرزا

الڭ چیخا جقدی دوا درماندن　　منتفع اولورسن امّا نه چندان
حسرت آپارورسن خنزرستاندن　　یولڭ هر دوشنده کندیمه میرزا

عیب دکل اولماق کیشیه کاسب　　قوتلوقڭ وار بو یور بزه مناسب
امانت امانت اوغلان قاربا سوب　　بایرام خان اوجاغین سوندیمه میرزا

نه تیز بار یشورسن بیلدردالا شدون　　هر نه که عیبی وار عالمه آچدون
نوخته نی باشڭدن سویروب قاچدون　　یاخشی دوشمشیدون فندیمه میرزا

ریشخند ایلیوب ڭوادرکلرڭی　　چای ایچوب آغزکی سیلدوکلرڭی
بك باباڭا ویرمه بیلدوکلرکی　　دیمنم که برزاد چندیمه میرزا

کیچن ایلده هر چند اولوب قیل قال　　عهده سنه کیتمز کوزیم اهل حال
یولندی یولندی سیککڭا سقّال　　اوغلانی حجّته مندیمه میرزا

سوزڭده چونکه ید بیضاڭ وار　　هرکیم اولسه سنی آختاروب تاپار
ییرسن ایچرسن قورخمه آیسار　　قایمدور اوزڭی سندیمه میرزا

مثل مشهوردر ایلده اوباده　　سن اوزڭده ایشیدوبسن زیاده
مرد اتکین دوتان تیر مراده　　نامرده باشڭی اندیمه میرزا

کلا ممدر درست سوزیم حسابی   مشکلدر بو امره کتورمک تابی
من بیلورم یازاجاقسن جوابی   خیرك دکل منی دیند یمه میرزا

درهجو محمّد بك[30]

اول کریم کارسازه سغنوب   یازمشدك بر افسانه ممّد بك
آغدامده یتشدی منم دستمه   شرح ایلدیم بربر خانه ممّد بك

مقام تسلیمده قوم قرداشك   بر اپّك یمزدی اولماسه خواشك
جانم چیخسون ایندی بویویب باشك   سالوبسن اوزگی قانه ممّد بك

کوزل اوطاقلارك قالوب ناتمام   اوتن کیچن سیچار ایچنه مدام
قان توکولور کوزلرمدن صبح وشام   هر باخاندە او ویرانه ممّد بك

ارمنیه باسدون عرق چاخری   چیخمادی بر یانه ایشك آخری
مثل مشهوردر پوخلار ناخری   زیانکار اولسه بر دانه ممّد بك

دیمه بدخواهمدر منم فلانی   ال چکمه بو ایشدن خیرگی تانی
داشّاقگا سقّالیك بریانی   تك صاحب اول زنگلانه ممّد بك

مسئله آموزك ملّا ذوالفقار   قاضی ایله چوخدن رفاقتك وار
سنك کیمی کافر اولماسون دوچار   هیچ بندۀ مسلمانه ممّد بك

باجی وقرداشی ایلدك مغبون   غنچه کیمی تمام اولوب جکرخون
کلیدی زلزله آفت طاعون   سن کلنجه اوچ اوغلانه ممّد بك

باش قرخماقده ید بیضاك وار ایدی   ات باش اوغلی سگا خدمتکار ایدی
بیجان بکك اولکو جیده وار ایدی   کوتور چکل بر دکانه ممّد بك

ایلخی خان قزینك حقّ حلالی   مرادخان شاهددر یوخ قیل قالی
اوزك قازانوبسن قوینی مالی   بویوك بك دانشور جانه ممّد بك

عالم بیلور تمام سنك دریاتر   جنون اولمه نه کوکلدر نه خاطر
بویوك بکه ایکی دوه بر قاطر   نیه ویردك ای دیوانه ممّد بك

هرچند والدەك اولوب تندخو   قاریشور هر ایشه ایدر جستجو
بك ایونده کرك بالش پرقو   قوی داش اوسته یاتسون آنه ممّد بك

کوچکه نه کرك کندکسك ایشی   بویوك ایلن اولور آلش ویریشی
کوتورسون طولانی کمش سین قوشی   کیفه باخسون عالیشانه ممّد بك

غلط یازوب سزك عرضه نی یازان   توکولوب اوستگا بربولوك خیزان
کیسه برلك ایله تك یکن[31] قازان   نه باخارسن آده سانه ممّد بك

بایرام هرنه دیسه دوغریدر سوزی   بو ایشلردن تمام واقفدر اوزی
سن ایستمین کور اولسون کوزی   عجب داراشوبسن کانه ممّد بك

درهجو طبیبان

مگا بویورمشدك قلعه یه کلسون   کنه جوشه کلوب بحر التفات
سنك مرحمتك منم اخلاصم   مهر منوّر تك عالمه اثبات

قالمشم آرانده مدّت مرور   طبیعتده صفرا ایلیوب درزور
ایستر ایدیم اولام عازم حضور   ناخوشم حرکت ایلیوب اخلاط

باقر اوغلی محمّد مشهدی حاجی   علیقلی مقیم سریمك تاجی
هر مریضه ایلسه لر علاجی   احتیاطین کورون تیز اولور ممات

تریاك ییدوروز هر کیم اولسه دیق | هیضه دن آلدرور خون باسلیق
کنه بو حالیله او قوم زندیق | اوزلرین سانورلر ارسطو بقراط

فالجه ویرورلر قرص طباشیر | مستسقیه آب کاسنی ماء شعیر
مریضك مرضی یعنی چکه دیر | صاحبین چاپالّلار اوچ قات دورت قات

نسخهٔ طِبّدهٔ شش او خور ششی | ملامتدن یوخدر غم وتشویشی
تشخیص مرضده همین دانشی | بودرکه جانی وار ترلسه مرآت

طبیعت حارّه خالص انگبین | قابضه صفوف یهودا دارچین
بلغمی مزاجه تخم خیارین | مناسب بیلورلر دایم الاوقات

مریضك اوستنده یتشن محل | درویش کلبی حاضر اولور ال به ال
قدملرین کویا کاتب اجل | یازویدر وباعث موت مناجات

فسقلری ظاهر مانند کنش | حق بیلور سزیمده یوخدر وغلّ وغش
یولّلاری هر یره دوشسه سایه وش | یانلار نجه کیدر ایها الصّلواة

گاه کورر سن بربیله تاپوشور | گاه آتلانوب هرطرفه چاپوشور
لعن طعن بونلاره ایله یاپوشور | نیجه آل محمّده صلوات

قلعه نك آدمی یتدی یاریه | نیجه که قویونه آج قورت داریه
آز چکر که مزار دکر یاریه | بونوع ایله ایلسه لر حرکات

ولایته سالوبدیلار شوروشین | شربت تك ایچرلر دم الاخوین
بونلارك یانده قاتل حسین | ذمّه دن بریدر روز عرصات

بر کمسه یه عارض اوله صدمه | باخمازلار فقیره یوخسوله کمه
قدم کوتورمزلر حق القدمه | یااون تومان پول کرکدر یابرآت

ایماله ده ید بیضالری وار | حق ایچونه اوندن باشلاری چیخار
مرض دیکرده ایناتمه زنهار | وقوفلری اوله هیهات هیهات

اوتوز ایل لا اقلّ کیدوب قویونه | بالفعل چوباندی باخسان بوینه
داغلمشده خوب دوشمشوك اوینه | یتن اولمادیمی اهل کرامات

سن کور نیجه خراب اولوب زمانه | چمنلو جعفرده مرد مردانه
اوده طبیب اولوب کیروب میدانه | چولك جنکلندن یغوبدو قات قات

اوکه اسماعیلك صاف آزوب وازی | گاه یرده قیلار اولی نمازی
گاه تاپوب اوزی تك برآتّمازی | ایشه قویا خواه ترك خواه تات

کرك بوجهاندن ایلمك خدر | اوزیرنده دکل چونکه خیر وشر
نه طبیب نه عالم ذاکر مختصر | آختاره سن یوخدی برنیك صفات

تسلّطی یوخدر تحفه یه اصلا | بیلمزنه درقرا بادین مطلقا
آغزدن آغزه اوکرنوب امّا | طِبّ یوسفیدن برنیچه ابیات

بجعفر قلیخان

وجود لطیفك ای تاج سریم | ایشتدیم قلعه ده برهم اولوبدی
اضطرابه دوشوب بوماجرادن | تمام اهل شیشه پرغم اولوبدی

قیش کونی دویرانده قالان اهل بیت | یای اکلسه مسکن سالان اهل بیت
دیدارکا مشتاق اولان اهل بیت | یوزك کوروب شاد وخرّم اولوبدی

تعجّب ایلرم اللّه اکبر | بویاقچی نك کوپی آزوبدی مکر
یوز ایلدو نظردن سالدوغك یتر | تازه دن سزلّه همدم اولوبدی

قوم قرداش دوز ولوپدویا نڭا دعاکو دوشوکتڭا شانڭا
نیلسون قاریشوب قانی قانڭا فقیرلر صلهٔ ارحم اولوپدی

اوتاقده قاتوبن قورونی یاشه ییرلر ایچرلر ویروب باش باشه
بزکورن تك دکل عبد الّله پاشه جرأت بهم ایدوب او تکم اولوپدی

دوشمشدی نظردن مدّت بینوا چیخمالودکلدی اوزه مطلقا
نیچه کوندی ساچی سقّالی کویا کلاه بخارا پُف نم اولوپدی

اوزخلفین کرك کوزلیه کیشی ساغلقنده اوله آلش ویریشی
هدایت آغانڭ دوزه لوب ایشی ولیعهدلکی محکم اولوپدی

خان وارثی لازمه دراوله خان ایشلیه براتی هر طرف هریان
گرکینه دونمشدی بیچاره اوغلان ظاهرا که ایندی رستم اولوپدی

مهر و محبّتڭ کیچسه بو منوال چیخار آرالقدن اولان قیل قال
باسقون قوشون کیمی داغلان اطفال یغلوب اوستڭا سرجم اولوپدی

راغب ایدون جور و ظلمه هرزمان طبیعتڭ ظاهر فعلڭ نمایان
کلوب کیدن سولر بندگان خان ایندی ابراهیم ادهم اولوپدی

برکیمسه یوز اوله فهمده صرّاف ایلیه کعبه یه مین کرّه طواف
حدّ یقین اولسون سڭا بی انصاف هر ایکی عالمده ملزم اولوپدی

قورخورم کوز دکه بئو اتّفاقه بر آز اهل حرم قونسون اشاغه
التفاتڭ دایم عورت اوشاغه اینانمزم اکر کورسم اولوپدی

بونلار یوله کیدر بر تازه خبر یتشوب کوشمه راست اولسه اکر
ترحّمه کلوب دیرلر دلبر تمام مدّعیلر ابسم اولوپدی

رخسار آلندن مانند کنش دوشمشدی سراسر جسمڭا آتش
شکر ایله قادر بیچونه مهوش زخم درونڭا مرهم اولوپدی

بر مدّت کیچوردون آه زار ایله غم محنتیله انتظار ایله
عاقبتدو عاشقڭ نازلو یار ایله آراسنده بیله چَم خَم اولوپدی

هر حاجتڭ اولسه ایسته خدادن ال کوتورمه توکّلدن دعادن
عاشقه معشوقڭ باشدن بنادن ناز و استغناسی هردم اولوپدی

امانت امانت دکمسون آره دوشمسون عداوت برده دوباره
شام و سحر ایله تملّق یاره حق یتوروب اوزکه عالَم اولوپدی

توسن شهوتی کیر و چك بر آز اولماسون سك رقیب زبانی دراز
الّله ایلممش اولور سز ناساز بر زمان کوررسن درهم اولوپدی

یاریموب برکس عمرنده سندن مکدّر قاییدور قاپوڭا گلن
اسرکمه فیضڭ ای قبلهٔ من دوشنده ذاکره کم کم اولوپدی

به بکلربك میرزای جعفر قلیخان

بکلرنه لایقدو خان قولّلوقنه برکس آتلو کیده پیاده کَلَه
ایلده بریول دوشرمنم کذاریم وای اونڭ حالنه زیاده کلّه

بویوکڭ درنده لازمدو دربان آخشامه دن اولا بندهٔ فرمان
تمنّاسز کَلَنْ اولور پشیمان کَلَه کور بر آدم مراده کَلَه

اوغورلقه عجب اولوبسز معتاد همراه بیرا هڭ داد الندن داد
کیدنده شاد کیدر کلنده ناشاد هر کیمسه که سزڭ برباده کلّه

کلمیبن آدمه دیر سز کلیبن مشکلدر قایتماق آیاغی یالین
من کنه قیبور اقم آدیکوزلیبن کرك دالو سنجه عرّاده کله

مثل مشهوردر قوش دنه کیدر سزده بر نفع یوخ سوای ضرر
کلمز او قاپویه هیچ کیمسه مکر هور ادیزقو یوجاق فریاده کله

موندن صوکره کیرن خانك ایوینه کرك باشماقلارین سوخه جِبِنَه
یا کیچوره صاف او طاقك دیبنه نه ایسه مهیّا آماده کله

لازمدر تردّد خیرده شرّده عدالت یوزینه چکوبسز پرده
بر تعزیه اولسه خدا نکرده کمانم یوخدر که ملّاده کله

بر آدم تعیین ایت آستانیه یاخشی یمانی کورجك تانیه
نه ایشیکه نه ده قهوه خانیه قویمیه هر یتن کون داده کله

جعفرقلیخان درجواب ذاکر نوشته

قاسم بك عادتدر خان قولّلوقنه بر کس آتلو کلسه پیاده کیدر
من دکلم عالمده وار ایلده وار بیله جزوی ایشلر آراده کیدر

بو راده بر باشماق اولوب ضررك قلم آلوب یازدك ذمّین بودرك
ظالم مکر یوخدر سنك خبرك اودر[32] دن کله عالم فساده کیدر

ایندی بیله کورمه آدیکوزلی سندن قورقیدی آنك ازلی
هر زمانکه دوروب یوله دوزلی کنه پدّ آتدن زیاده کیدر

کده صاف آزو پدر عملك سنك معدنی سن تقلّبك فتنه نك
سن نیچون بیلمزسن باغلو کلنك آیاغی آچلوب کشاده کیدر

اوغلان لاپ چیخوبسن سن اندازه دن نیلرهله کیه جکسن یازه دن
کهنه اوغورلاندی تیکر تازه دن بر آدم یولّلارام استاده کیدر

درثنای دخترمهدیقلیخان خورشید بانو بیکم کفته است

ای برج سلطنت ماه انوری دوشمیه سن کوروم ضیادن سنی
کیجه کوندوز حقدن بودر دیلکیم حفظ ایلسون یمان بلادن سنی

سپهر برینك هلالی سنسن شرافتده ملك مثالی سنسن
کلشن خلیلك نهالی سنسن باروَر ایسترم خدادن سنی

مسیحی چیخاردان عرش اعلایه سالان افتاده لر باشنه سایه
یتمشده اسحاقی ویرن سارایه قوتارسون بورنج وعنادن سنی

بستر محنتده بی خور و بیخواب کیمدر آیا راضی چکه سن عذاب
اول ساقی کوثر ایلسون سیراب عزیزیم داروی شفادن سنی

چوب چینی ندر قبله سن نه سن تعجّب ایلرم بو احواله من
دستکیرك اولسون حسین حسن فراغت اولاسن جفادن سنی

سقف سرایکی ای کل نورس حدّی ندر ایده نشیمن مکس
ترجیح ویره کرك عاقل اولان کس عصمتده یوز حور لقادن سنی

تیکیلن ایولره آتاندر سبب پای اند ازك اولسه جانلر نه عجب
جام بزم عیشك دایم لبالب قالمیه سن ذوق وصفادن سنی

بونه کیفیّتدر بونه ماجرا رأیکجه دولانمز تقدیر قضا
پدر مرحومك هر صبح ومَسا کُونیلَرّدی باد صبادن سنی

شکسته ذاکره ویر وبسز آمك   امك بیلمینی کور ایتسون نمك
نیجه که باقیدر حیاتی کرك   اونوتمیه خیر دعادن سنی

ای کوهر پاکیزهٔ دریای لطافت   هم کان حقایق
اوصاف صفاتڭ من مدّاحه نه حاجت   عالم سڭا عاشق
شکر لبڭا کوهکنڭ دورسه مقابل   شیرینی اولور تلخ
رویڭ کوره حاشا آڭا تا روز قیامت   عذراسنی وامق
ایزدکه چکرب یر یوزینه پردهٔ اطلس   بیوجه دکل بو
دوتمش سڭا ای مهر مه برج سعادت   کردونی سرادق
لعل لبڭا بادهٔ کلکون دیسه هرکس   دور بوینني دردم
قان ایلینڭ قتلنه احکام شریعت   یکسان موافق
فرق ایتمیه صبحڭ کیشی تاصد قیله کذبین   واجب دوکی سجده
واجب دو اکلسون سڭا هردم سر طاعت   نه کذب نه صادق
اول کنبد دوّاره یتور کلّه می ای مه   سال سایه ڭی یاشه
یعنی ایله بو بنده یه انعام عنایت   بر طرفه یا خالق
بسدر برا شاره دخی کستاخلق ایتمه   ای ذاکر طمّاع
بر کیمسه یه بر کیمسه ایدن وقت شفقّت   اوز آدینه لایق

ای دلبر بیرحم ستمڬار جفا کیش   سنده بونه عادت
بر کرّه دیمز سن که فلانی بزه کلمش   لازمدر ضیافت
هر یتی ایله الفت ایدوب اوزڭی قیلما   بدنام جهانده
شایسته دکل اوله کوزلّرده بیله ایش   ایتمه صد امانت
بیکانه لرڭ کوینه کیتمه که اولور سن   آخرده پشیمان
سن بیلکه کمینڬده سنڭ چوخ بداندیش   جوینده‌ٔ فرصت

مدّتدر دوردڬدن بزی آواره سالوبسن   انصاف دکل بو
آلدی منی اندوه غم محنت وتشویش   بر ایله مروّت
معشوقه کرکدر چکه درد غم عاشق   بر یارکه ذاکر
دلداده سنه ایلمیه رحم کم وبیش   اجد ادنه لعنت

درهجر دلبر

سفارش ایتمشم باد صبادن   کوره سنکه او جانانه دیرمی
دولانوب باشنه مثل پروانه   اود دوتوبن یانه یانه دیرمی
بو ستملر دل زاره کیچد وکین   ال چکمیوب واره واره کیچد وکین
اوزون ایلّلر کونیم قاره کیچد وکین   سیه زلف پریشانه دیرمی
سنڭ رقیبدن مجلس اولانده خالی   چکوب بر کناره چشم غزالی
یوزڭ تمنّاسی لبڭ خیالی   سالوب بینوانی قانه دیرمی
صبادن اولماسه اکر بر چاره   جرأت ایلمسه دیمکه یاره
بو احوالی اول طرّهٔ طرّاره   محرمدر کوره سن شانه دیرمی
ذاکرم کویندن آواره ام من   کاروشغلم اولوب ناله وشیون
یاد ایلیوب بر یول یارب کوره سن   هارده قالدی او دیوانه دیرمی

ایضًا

دوست کویندن بر کلن یوخ سوروشاق   کورك ایندی همدم او یاره کیمدی
اوتوروب یوز بیوز ایدن تماشا   دوینجه چهره وعذاره کیمدی

عادتدی باخشالّار قاشلاری یایه | نظاره ایدنلّر رخ زیبایه
من دوشمشم ناحق دام بلایه | باخمیان طرّهٔ طرّاره کیمدی

یانارام شمع تك کیجه صبحه دن | کار و شغلم اولوب ناله و شیون
بوقدر درنده سزیلدارام من | بریول دیمز کورك بیچاره کیمدی

کیزلدیم بر مدّت انفعال ایتدیم | نه بر سوز دانشدیم نه ده قال ایتدیم
قان اولمادی بوکون شرح حال ایتدیم | دیمیین دردینی دلداره کیمدی

کوهکنك ایو تیکمکدی بناسی | حیات ویرور قیسه سیر صحراسی
هرکسك وار بر منزل ومأواسی | عالمده ذاکر تك آواره کیمدی

ایضا

باد صبا سویله منم یاریمه | کوزلّر چیخوبدر سیرانه کلسون
تغافل ایتمسون عشرت چاغیدر | ایچیلور هریرده پیمانه کلسون

بنفشه لر سالسون باشین آشاغه | نرکس اولسون کوزلرینه صداقه
کل جمالك کورروب دوشسون توپراغه | بلبلی کتورسون افغانه کلسون

سیه زلفی تربو خاقده دیکلنوب | صونالر یریشی آندن اوکرنوب
آوچی کورمش مارال کیمی سکسنوب | اوغرین باخه باخه هر یانه کلسون

بارماغنده خاتم بیلنده کمر | قلابه کوشواره دوکمه تمام زر
غرق اولسون یاشلغه آله سراسر | نازایله سالّانه سالّانه کلسون

سرمه چکسون هم کوزینه قاشنه | کونده یوز یول من دولانّام باشنه
ذاکر تك یانماغه عشق آتشنه | جرأتی وار ایسه پروانه کلسون

ایضا

سود یکم کلنه کور بهار فصلیدی | کوکل ایستر کزه باغی سنکله
کیجه قوجاقلاشوب یاته قول بویون | یردن دوره سحر چاغی سنکله

نه خوش سعادتدو دوداق دوداقده | مزه مقابلده باده قباقده
ویرمنم عالمه خلوت اوطاقده | دییوب کولوب دانشماقی سنکله

خواه عاقل اولام خواه دیوانه | یوخدو احتیاجم حور وغلمانه
کیدرم دوزخه مرد مردانه | اصلی بو درسوزك ساغی سنکله

عاشقلر باغرینی شان شان ایلرسن | کونده برین کسوب قربان ایلرسن
هر قیا باخانده یوز قان ایلرسن | مشکلدو دولانماق یاغی سنکله

لب تکده وذاکرك آب حیاتی | دیریلدر اولینی هر اختلاطی
نیلرم شکّری قند ونباتی | خوشدر منّا ایچمك آغی سنکله

ایضا

قادر الله بر ده سبب سالیدی | بیاض جبیننکده طاقی کوریدیم
سورتیدیم یوزیمی کلکز یناغه | سیه زلفی تربو خاغی کوریدیم

سس سسه ویریدی هزاره بلبل | دوشیدی پایکنا بنفشه سنبل
خرامان خرامان اللّرکده کل | کزیدیك هرطرف باغی کوریدیم

بو دوران دولانوب زمانه دونه | تارینك کرمی اولیدی منه
اوتوروب سنکله دیز بدیز کنه | دییوب کولوب دانشماقی کوریدیم

درد وغم چکمکدن قان اولوب جکر   کتوورن یوخ نازلو یاردن بر خبر
اوقدره اولمیدیم مختصر   کنه اوکوردوکم چاغی کوریدیم

ذاکرم چکرم جور و جفانی   یادلار ایله سورر ذوق وصفانی
نه کرك سویدیم اول بیوفانی   نه ده بیله هجران داغی کوریدیم

در وصل دلبر

اسیب باد صبا نمایان اولدی   چاك کریباندن بر بیاض ممه
شعاع شمس تك کوز قاماشدورور   من کورهشم مونك کیمی آز ممه

هر ایکیسی بری برندن کوکچك   ممکندی نه اوپمك نه ده دیشلمك
تخت اوستنده قوشا شهزادهلرتك   اکلشوب اوتورروب شاهباز ممه

کل غنچهسی کیمی کلشن ایچنده   بهشت برین تك مسکن ایچنده
پیراهن آلتنده چکّبن ایچنده   هردم ایلر بر برینه ناز ممه

کوڭل نه چکرسن مونجه انتظار   شوبر آلا کوزلو تربو خاقلو یار
عمر دوباره در خوش صفاسی وار   کرکدر کیشیه قیش ویاز ممه

عاشقلق جاهلك آغزینه کنّدی   اوکسه میل ایت که قدر بیلندی
نه قایم سوراندی نه دیشلیندی   ایلمه ذاکردن احتراز ممه

ایضا

دلبر ترسینه دن کوتور چارقاتی   قوی بردم کورونسون کوکچك ممه لر
حسرتین چکمکدن جانه یتمشم   آچسون کوکلمزی چیچك ممه لر

اورتوب باسدوررسن کل پیرهنده   بو خاصیّت نه در بیلمزم سنده
قاردکل اریه نفس دکنده   برشی دکل ییك ایچك ممه لر

عشق اهلنه اولسه خوش التفاتك   کتورمه آدینی آب حیاتك
شیرین لکده بالك قند نباتك   تمامی یالاندر کیرچك ممه لر

پستانی بوشالان بکزر کلینه   ایستردلنمیه ایستر دلینه
ویرمه صد امانت نادان الینه   ازیلمسون اوکمرچك ممه لر

ذاکر هامی دردتدن بو درد یمان   برکس آهل اوله سُوَه نوجوان
قورخورام دیش دوشه توکوله دندان   دورمیه آغزمده سورچك ممه لر

ایضا

سود یکم بریره جمع ایلسه لر   مهوش دورانی سڭا یتشمز
چیخاروبن کتورسهلر مصردن   یوسف کنعانی سڭا یتشمز

سانه سن ایچنده کل پیرهنك   بربرك سمندر جسدڭ سنك
قوزی قویرو قندن تر دربدنك   شعرای یمانی سڭا یتشمز

حقد وکوزل چوخدو بو ولایتده   هرکز اوله بیلمزسن ملاحتده
ای درّ ناسفته قدر قیمتده   یاقوت رمّانی سڭا یتشمز

مشتری یدر سڭا زهره فلکده	کیجه کوندوز اوصافڭی دیمکده
برابرڭ یوخدر و کوکده ملکده	بهشتڭ غلمانی سڭا یتشمز
اوصافین دیمکه سنڭ تک شاهڭ	او چهرهٔ آلڭ زلف سیاهڭ
فردوسی جامی تک کرک مدّاحڭ	ذاکرڭ هدیانی سڭا یتشمز

ایضا

ای یغلان جانلار سزاولڭ تاری	اماندی قویمیڭ یار اوینا ماسون
بر بیله آدمڭ ایچنده یقین	البتّه بد نظر وار اوینا ماسون
وقارله اوتورسون او کل بدنم	بو یغناقه چوخدی کیدوب کلنم
او اوینا سه اولور بیلسونکه منم	کین دنیا باشمه دار اوینا ماسون
خلق ایچنده خجل ایتمسون بزی	مشتاقدر کوز ینه عالمڭ کوزی
یل آتار چارقاتین آچلور یوزی	باده کیدر ناموس عار اوینا ماسون
اوینا ماغه هوس ایلسه باری	اوینا سون کیجه صاف اولانده یاری
کونڭ حرارتی یرڭ بخاری	تر بدنه ایلر کار اوینا ماسون
التماس ایلسه قزلار گلین لر	دبانی چاتّا قلار آیاق یالین لر
اویناسه اوینا سون کونی قالا ینلر	ذاکر اول ممه سی نار اوینا ماسون

ایضا

ای یغلان جانلار منّت ایلین	دورسون اوکوزلّلر شاهی اوینا سون
دست دوتسون عطارد زهره مشتری	فلکڭ شمس ایله ماهی اوینا سون
سراسر الوانه باتسون گُل بدن	سیه زلفین توکسون قامتیله تن
دیمنم اوینا سون تا آخشامه دن	کاه اوتورسون کاه کاهی اوینا سون
سالوبن پلك دوز جونا باشنه	سرمه چکسون هم کوزینه قاشنه
جان نقدینی ویرك بزشا باشنه	عشق اهلینڭ قبله کاهی اوینا سون
اودر بزیم سلطانمز خانمز	یولنده قویمشق دین ایمانمز
انتظار چکمکدن چیخدی جانمز	بسدر بو نزاکت داهی اوینا سون
شکسته ذاکرم کوروب کاریمی	داغتدیم یولنده یوخ واریمی
آپاروب عقلمی اختیاریمی	خواه اوینا ماسون خواهی اوینا سون

در بیان آنکه دلبر بچه صفتها باید بشود

بو دور فانیده بش کون کیشینڭ	بر یاخشی وفالی یاری کرکدر
آرالقه رقیب کیره بیلمیه	بر برینه اعتباری کرکدر
عهدی درست اوله اقراری محکم	کوز یندن ایراغه دوشنده بردم
نه کوکلی آچله نه اوله خرّم	فکری ذکری سنڭ ساری کرکدر
یادلار ایله دانشمیه کولمیه	نامناسب یره کیدوب کلمیه
هر سوزی شأننه لایق بیلمیه	ناموسی غیرتی عاری کرکدر

نامحرمه كورونميه يان كزه   بى حيا اولميه آدوسان كزه
امّا اوز ايونده عاليشان كزه   آلاويره اختيارى كركدر

جاهلّلوق زمانى كيچوپدراكر   كنه يوز ناخلف اوغلانه دكر
پيرانه سرلكده بربيله دلبر   يتوره ذاكره تارى كركدر

دربيان عدم موافقت زنان جاهله باپيران وكيفيّت ايشان و موافقت جوانان باجوانان

غلطدر قوجيه نوجوان سيومك   سوكى سوكيسينه برابر كرك
آخشامه دن ديه كوله دانشه   آرالوقده نه كين نه كدوكرك

حاشا ميلى اوله پيره نورسك   مساوى كركدر جفتى هر كسك
جمد كدر طعمه سى قوجه كركسك   نه اينكه لاچين تك كپك دركرك

هركيمك كه توكولوپدر ديشلرى   هركز ييه بيلمز كال يمشلرى
ليموممه لره اولان مشترى   حقّهٔ دهانى پركهركرك

نه مصرفى اوڭا شعرغزلك   برعملدن غيرى اوزكه عملك
هوا وهوسى اولان كوزلك   شاخ تمنّاسى باروركرك

شاه اوله كُهَنْ سال بلكه كدادى   طاق مرده ميوه نك اولورمى دادى
تازه تر صنمك نخل مرادى   رقيبك كوڭلى تك سختتر كرك

توكه سن اورتايه يوز قند ونبات   دونه سن باشنه كرّات مرّات
هيچ بربله شيرين دوشمز اختلاط   خلاصه آراده نى شكر كرك

الفى لام الفه جفت ايدن كسك   بوسه باز اريني مفت ايدن كسڭ
درّناسفته نى سفت ايدن كسڭ   الى تترميه كارڭركرك

ايكرميدن افزون اولميه سالى   اوتوزه دن كنه اولور هوالى
دوتماغه باسماغه وحشى غزالى   قوجه تولكى بيلمز شيرنركرك

اوكوزپالانه سوكرباشنى   دينجلمز دمبدم دورار قاشنى
ديننده چكرلر اوجاق داشنى   نه دختر شرم ايلرنه پسركرك

آج قورت كيمى اوزين ايله توخيه   والفجر ينى صاف ترسينه اوخويه
قويه يه كه كوزى كيده يوخويه   اوپمكى قوجماقى تا سحركرك

چيخاروبن كوكسين بند باغندن   كام دل كوتوره كل يڭاغندن
يوزندن كوزندن تربوخاغندن   دمادم بوسهٔ مكرّركرك

تردّد اولميه آخشامه ياوق   عشرت ايوى سومز اَنْڠَلى آرتوق
برشمع اوله برده عاشق معشوق   كسيله هريادن رهكذركرك

رفع اولوب آرادن حياوحجاب   خانهٔ عشرتينِ ايده سن خراب
هدف مقصوده اوتير شهاب   نشست اوله ڠَهْ ڠَهْ تابه پركرك

بوهنرلركلمز سكسان ياشلودن   الى رعشه لودن تتره باشلودن
كام دل ايستين قلم قاشلودن   اونده بوصفتلر ميسّركرك

قوجه سحرايرته ترياكين آتار   اتتوكمش قوش كيمى مُورْڠيلر ياتار
كونوزلردبانين اوجاغه چاتار   اُووَه سن صبحه دك كيجه لركرك

چوله چيخا بيلمزدار اولورخويى   بول ايتمكه كرك ايوده برقويى
آغزينك كوزينك متّصل سويى   يدبكى طعامه دامجى لركرك

یکسر ایشدن قالور آیاغی الی — دانشیقی چاشار عقلی از الی
کیچن کون یاد نه دوشر کوره لی — اوز اوز ینه آغلار هم کولر کرک

سرکی کنارنده النده قارقو — اوتور دولّار دیسون قارغه قوشه هو
ایله که یور یلوب دوشنده اویقو — سو کنوب چتنه مور کیلر کرک

یاریم ساعت اکر کیج اولسه چورك — یورکی از یلوب آغلار اوشاق تك
نه چاره اجلسز اولمز اولدرمك — اوجا قده بشمشی مقرّر کرك

شب چرزی توکننده جبندن — قاب قاجاق اوغورلار ساتار ایوندن
بوقو جالق یا اولمیه دیبندن — اولسه ده کیسه سی دولوزر کرك

تنك اولور دانشان دمده نفسی — کیچی ایر تمکی تك اسر چنه سی
اوچ آی یایده یاخشی آغاج کولکه سی — قیش اولنده یری کونه ور کرك

قونشییه که کیدر النده عصا — نابینالر کیمی لاپ باسا باسا
یولده پیشاو دوتار دوشر تاس واسا — آفتابه کلنجه سوزه لر کرك

مشکل دکل آلماق بر کل بدنی — نهایت قور خورام ایل قینار منی
پای بند ایلین جوانه زنی — امر آلهیدن بی خبر کرك

تازه تری سیومك آرتورور غوغا — ایلمز بو ایشی عاقل دانا
ذاکر سنده قالمیو پدر توانا — بو سودایه دوشن پر هنر کرك

دربیان کر فتارکردن دلبران مردمانرا و استغنا نمودن آنان

عادتدی خوبلره باشدن بنادن — بر مدّت عاشقه هله یاغ چکر
ایله که یاندو ردی درست آیاغین — کورر سنکه یواش یواش داغ چکر

بش کون اوچ کون دوزلر تره سین اوّل — آرالقده اولور فی الجمله کیت کل
صوکره دیرچو خدر یانمده انکل — بیچاره ایشیکده اشتیاق چکر

آلدادوبن آلور الندن وارین — ایله که کیفنجه صاف کوردی کارین
خلوتده اوکره درمو تالچیلارین — کیمی قاپاز سالور کیم چوماق چکر

ازلدن دیرکه بری دور بری — ایره لو کیدر سن او دوار کری
سنی کورجك اوزین سوخار ایچری — تند اولوب قاپونی بید ماغ چکر

لعنت کلسون بد اصله کودنه — ایستمه اکرکه جان ویره سنه
شکسته ذاکرم کرکمزمنه — بو خفّتی هانسی قوروساق چکر

دروصف آثار شهر خرابهٔ بردع[33]

اوولاده بر مهربان کورمدیم — کلمشم ایندیده مهربان کزم
سیر ایلیم تمام تَرْتَرْ باسانی — وارمی عاشقنه جان قیان کزم

تولك طرلان آولاقیدی بویرلر — بردع توپراغنه ایلیم کذر
کوروم قالوپدرمی شیریندن اثر — باخام هر طرفه نکران کزم

خسرو پرویزك شان وشوکتین — فرهادك الم وغم ومحنتین
شاپورك چکد وکی نقش صورتین — آرایوب آختاروب هرزمان کزم

دولانوب سراسر چارسو بازاری — کتورم نظره سمت مناری
کورسم خبر آلام بلبل زاری — نیجه اولدی اول کل کلستان کزم

دیَیم هانی مونده کزن کوزلّلر — تَیْهُولی میشه لر صونالی کوللّر
چایك کنارنده تیکلن ایلّلر — یوخدو هیچ برندن برنشان کزم

اول باش باشا ویرن سرور عنالر   هر کوشه دن کلن صوت وصدالر
زرّین پیاله لرمی صهبالر   کردش بادهٔ ارغوان کزم

عادت قانو نین او دیارك من   کورمشم یاز وپلر خیلی مستحسن
بایرام کیجه لری تاکه صبحه دن   نیجه همدم ایله چراغان کزم

امیر زاده لر ییوب نهاری   کنه چابو شورمی خنکه ساری
بوینی قلاّده لی سك شکاری   کمشورمی صیده سواران کزم

موندن ازلکی تك او ویرانه ده   کشتی دوتولورمی آستانه ده
چلّه ده اسریمش شتر خانه ده   قزمش دوه لری کوروب یان کزم

عاشقه سولرمی قاصد عنقریب   غم یمه دلربا سکا در نصیب
زمستان قیدندن چیخان عندلیب   آختار ورمی تازه آشیان کزم

جواهر فروشلر ساتارمی کوهر   خوبلر یار اشقی کوررمی زرکر
کاروان سرالرده تاجر و قلندر   نیجه کیچر شام غریبان کزم

کیجه کوندوز دایم بانك جرسدن   قولاغ دوتولورمی صدای سسدن
باکودن دربند دن قریم چرکسدن   کلورمی متاع بی پایان کزم

سایهٔ سرویده مجمع خوبان   کنه اکلشورمی خوشدل وخندان
یوخسه که اولاره ساقی دوران   ایچورر وپدرمی یرینه قان کزم

نازنینلر تا طلوع آفتاب   اوتوروب کیجه لر چکرمی کلاب
چشم عاشق کیمی فوّاره دن آب   توکلورمی حوضه نمایان کزم

مزیّن محله لر منقّش ایولر   مطربلر ایچنده هنك هوا سولر
طوىله لرده چغرو شورمی بدولر   چکرمی شیشهٔ فراوان کزم

حمّامله ره مصرف اولان آغچه نی   یوزقون اوطاقلاری اوچوق طاقچه نی
یخیلان طاقلاری ویران باغچه نی   خاطر یمه سالوب پریشان کزم

طبل وعَلَم صاحبلری خانلاره   دارغه نشینلره پاسبانلاره
اول سری سودالی نوجوانلاره   یاخایر توب چاك کریبان کزم

قبلهٔ حاجته یخوب اوزیمی   امامزاده یه سورتم یوزیمی
خاك اولان تنلره تیکوب کوزیمی   اولام ساغلقمه پشیمان کزم

هرکز بو جهانه یوخدر اعتبار   صفاسی بر ایسه یوز جفاسی وار
باش کوتوروب کیدم دیار به دیار   ایلیم عالمی امتحان کزم

بلبل بیچاره ویردی خبری   دیدیکه قالمیوب شنلیك اثری
من ذاکرم اونی کورندن بری   کرك جنون اولوب بیابان کزم

در کفتکوی عاشق پری به محمّد بك نوشته

ایشتدیم نامهٔ مهر ومحبّت   یتشور متّصل پریدن سکا
عاشقك معشوقی کرك چاغ اولسون   نه حاصل اوقوری دریدن سکا

ازل سودك فاطمه ایلن مریمی   اولارك دالونجه شاه صنمی
بیله سودا خراب ایلر آدمی   اوزك بیل دیورم بریدن سکا

بری پیر کامل ایکیسی ساده   اویناش اولماز اوچدن دورتدن زیاده
تاپشوروب قباغین شیرین فرهاده   مکر فرصت اوله کیرودن سکا

درخصوص شکایت از روزگار میرزا مهدی بذاکر نوشته است

ذاکر عمو تاری نن اوتری   یرادوپدر بو دنیاده بزلری
خلقه ویروب دولت عزّت وحشمت   پابند ایدوب قوری آده بزلری
هر بر ناکس اولوب صاحب اساس   یمکلری لذیذ فاخر دولباس
بزتاپمیروق وقت وقتنده کِرپاس   ذلیل ایدوب ین زیاده بزلری
البتّه اولسیدی بزده نامرس عار   سایرلر تک بز اولور دیق نامدار
روزی قسمتده حیدر کرّار   سالمیوپدی یقین یاده بزلری
بابالاریمز چورك تاپدی قانیلن   اخلاص ایلن قوللّوق ایلن جان ایلن
بیلمزدیزمی چکشنده خان[34] ایلن   کیشی محتاج ایدر جاده بزلری
اکر اولسه ایدی بر خوش حالیمز   اکسوك ارلاریدی قیل قالیمز
آلمازدی ملکمز آت مالیمز   قویمازایدی پا پیاده بزلری

مخمّس مسیحا درمدح دلبر

ایشوخ رخك کون کیمی اشیایه مجلّا
عشّاقه تماشای جمالك فرح افزا
معنیده رموز دهنك علم معمّا
سن کیمی تاپلمز بت زیبا صنم اصلا
هرزیب سکا صنع خدا برله مهیّا
داهی نه بزنمك

مشّاطه نه لازم سکا ای آفت دوران
کیم آینه نی ایلیه سن حسنکا حیران
نازك یوزکا غازه نکاه ایتسه دوشرقان
تپسون کوزینه سرمه سینی اهل صفاهان
چشم سیهك کیم آلا هر عشوه دیوز جان
داهی نه بزنمك
بزم ایچره یوزکدن کوتورن دمده نقابك
قانینی لبك شیشه یه دوتدی می نابك
باشینه هوا کلدی قد حلرده حبابك
بی تاب دوشوب ساقی نه ممکن ویره تابك
یخدك ایوینی من کیمی یوزخانه خرابك
داهی نه بزنمك
قویدوقده قدم ناز ایله سیر ایتمکه باغه
رویك کُلی صحرایه سالوب لاله نی داغه
کربرك حنا دوشسه عجب یوخ ال ایاغه
شایسته دکلدر ورق اول آل یکاغه
کوندوز کونه بکزر کیجه مهتاب وچراغه
داهی نه بزنمك
ای قامتی عرعر لبی غنچه رخی لاله
کوزمردمکی مهویوزنده خط وخاله
زلف سیهك ماه رخك دورینه هاله
پیوسته قاشك طعنه ایدر کوکده هلاله
کیم کورسه دیر صلّ علی بیله جماله
داهی نه بزنمك

نطقگده مسیحا دیلر آثار مقالات
اول خضر کیمی آبه دلیل ره ظلمات
سندن آپارور فیض بدن مردهٔ مرآت
بو وجهیله دنیاده نظیرڭ اوله هیهات
مهتاب کیمی مقبوللقڭ عالملره اثبات
داهی نه بز نمک

مخمّس عاشق قنبر به کربلای صفی واله تخلّص دروقت درد چشم واله بطریق هزل

کوك داشیله دوز قوی آڭازك باغله قوریم قات — ایو اله مشهور
زرنیخی کوکردی کَتی تیز آبله ایسدات — جیوه ایله مقدور
نشادوری تنباکویه قات آند یزی قاینات — هم سرکهٔ انکور
شورا ایله شراب پیاز قدرده بات بات — بر قدرده نیل اور
باغله کوزیڭ نورینه چکمه دخی هیهات — قویمه که اوله کور
تریاك ایکی مثقال یاریم سوُدّیکن ایله — آیْران قَرا اوت
آب بخ چرْ تاقوجی آنلاره تن ایله — قَطْرانله باروت
مَرْکُومشی اَزْناریں اَلَتْ هم کتان ایله — اَزْوای ایله ایسدوت
مالڭ اودینی روغن قرا تیکن ایله — ملحق ایله مضبوط
مجموعینی یغ جمع ایله برکاسه ده قاینات — قویمه داشا ساوور
قوّامه کلوب قاینا سون اون یدّی مُداوا — دوشوریره سن هم
چکمه دخی کوزغمینی خوف ایلمه اصلا — درست ایله مرهم
خام بیزه یا خوب قدر یده پنبه ایله پیدا — باغلا آنی محکم

کورمزکوزڭ آزار قیامت اوله برپا — هیچ کلمز آڭانم
کورسه کوزیڭ کورمکین عالم قالی هم مات — اولمز بیله پرنور
غذاڭی دییم صبحه نهار ایله چوخ آیران — نان جوایلن سن
نارڭ شرابین ایچکیلن اوستدن ایکی فنجان — یاز نسخه سین اوکرن
چاشته یکیلن جاد قاتوق تر پیله سوغان — صحّت تاپه بدن
شامه یکیلن بالق قَنجُوین ودراغان — ایعارف پرفن
عمرڭ نه قدر وار ایسه بیله کیچور اوقات — اولمه دخی رنجور
دنیاده دخی سن یمه ات بالیله یاغی — پرهیز ایله پرهیز
انار شیرین امرود ایله میوهٔ باغی — نه یاز نه پاییز
قاون یمه کریا ندوره کوز نده چراغی — کیجه‌ڭ اوله کوندوز
مجموع شیرین شی قیله کر عمرڭی باقی — اولسن یمه هرکز
کوندردی کوکل مرشد نه بر بیله سوقات — بر نسخهٔ مزبور
سن تك طبیبڭ کوزلری آزاره دوشرمی — یازدن بر آی اوتمش
بر کوز که قاروا اولمیه کور قاره دوشرمی — آزاردی بوباتمش
کورلق سڭا بو وقتده بیچاره دوشرمی — سنّڭ اوله یتمش
قنبر کیمی کوزڭ آیاپرکاره دوشرمی — سوز یرینی دوتمش
اوز نسخه‌ڭ اولوب ایندی سنڭ اوزڭه اثبات — دوتسن منی معذور

ایضا جواب واله به قنبر

بو طبع طبا بتلقی بر کس بیله حاشا — ای قنبر مجنون
درمانلرڭی کورسه قالور محو مقوّا — لقمان فلاطون
کوزدن ونظردن سنی حفظ ایلیه مولا — دانای پرافزون

بر سن کیمی کحّال دخی خلق ایتمیوب اصلا
قرخ یدّی قلم کوزدوا سین ایلیه پیدا
اللّهه شکر کوزلر یمك یو خدر آزاری
بر کوز کو آلوب باغ کوزگا سنسنی تاری
هجوینه کوره کوز لری کور اولمیه باری
عادتده که ساغلار کوره کو لمکدی مداری
ساق کوز لونی کور هجو ایدوبن ایلدی رسوا
بر کون کوزیمز قاره دو شنده نه کولرسن
ایلّلر اوزینی بورنگی بس نیه سیلرسن
کوز آغریسنه پر هیزی غذانی بیلرسن
بس نیه قارومال کیمی قویه یخولرسن
اوز عیبگا کور اول دخی چوخ سویلمه بیجا
برجه دواوار ساخلا مشم آنی نهان من
شاکرد سن اکر مندن ایشیت آنیده اوکرن
چوخ کوزلریده ساغ ایله کورلق المندن
کیزلونجه دییم چر تاقوجك سوینی از سن
توك کوزلرگا کوزلرك اولسون بیله بینا
واله اوزماندن که اولو پدر سگا یولداش
یوخمادن اولوب کوزلری مانندهٔ خفّاش
بزده کنه ساغ کوزدی کور رقدری کیدریاش
سنك باشگا ای بیچاره ایله دو شوب داش
کورمك سگا اولمز دخی اولنجه مهیّا

اولقادر بیچون
کوزدن اوزی مغبون
آخماز پچلاقی
کور کورجه بلاقی
کاردرده قولاقی
ویرمکدی قناقی
دوشدی تازه قانون
کوکلك نه اولور شاد
اولمش سگا معتاد
چون اورکدوب استاد
کراولمسه ارشاد
دانشمده بو مضمون
ایندی دیرم قان
اولسون سگا درمان
قیل اوزگا احسان
دولدور ایکی فنجان
کزمه بیله محزون
اول خوش قد مگدن
کرك قاچه کوندن
حقّك کرمندن
دوران ستمندن
صد دور ایده کردون

غزلیّات

کربلای عبد اللّه جانی اوغلی بعد از مراجعت واله از زیارت نجف کفته

ای صفی شاه نجف کویی سگا مسکن ایکن
نیه اول روضه نی ترك ایتدون اکر آدمیدون
کون کیمی اولمادی یارك سرکوینده یرك
سن مکر اهل وفا بزمنه نامحرم ایدون
سست رأیك سنی محروم وصال ایتمز ایدی
ره عشق ایچره اکر ثابت و مستحکم ایدون
قرب اولاد علیدر سبب رحمت حق
سن که معنیده مکر جاهل لا یعلم ایدون
کهفك اصحابنی ترك ایتمدی سك بر ساعت
سنکه انسا نیدون احمق مکر ایتدن کم ایدون
مستقیم اولسه ایدی عشقیله طبعك دایم
حلقه تك درگه مولاده بسی محکم ایدوی
دست اخلاصله جانان اتکین دوتسه ایدون
شرف رتبه ده سلطان قمو عالم ایدون
قنبرا والهی منع ایتمه که بس بیغمدر
سن دخی جاهل اکر اولسیدون بی غم ایدون

کربلای صفی واله تخلّص در جواب کربلای عبد اللّه نوشته

نه سببدن صفی محروم در حیدر در
کیم بیلور پرده دولو زشت یاز یباتر در
من اکر فیض هنر جاهلیم لعن مڭا
یوخسه لعنت سڭا کلسون بو نه بهتان وشر در
صفی نڭ ضدّی عزازیل ازل عبد اللّه در
آڭا باش اکمدی لعنت او خونور مضطر در
اول ابو جهل رسولڭ نیین اکسولده بیلور
دائما خُبث نبی دلده آنڭ ازبر در
نیچه کافر ده که پیغمبره اَبْتَرْ دید یلر
علم تحقیقده اولار شمدی اوزی اَبْتَرْ در
آرشینه اللّی کرن آند ایچنی کور که مڭا
ایله سو یلرکه کورن دیر اوزی پیغمبر در
کوکلی دجّال دیلر اوزی ولی کعبه ایوین
مؤمن ایندی قلعه ده سن بورا ده قنبر در

جواب کربلای عبد اللّه در عوض بیت آخر واله

والهْ نه عجب زمزمهٔ صوت خرڭ وار
فخر ایله که قانون هنردن خبرڭ وار

اینجتدی منی آجی سوزڭ تند مقالڭ
ای نخل قباحت نه بلا تلخ برڭ وار
آلداتدی سنڭ بیلڭی باسدی حاجی زاده
سونجو قلامه بوندن بیله زخم کمرڭ وار
غربالہ قویوب آردیڭی بازارده ساتدون
سود اکر ایسن یخشیجه سودا ده سرڭ وار

واله در جواب کربلای عبد اللّه

ای بیج سنڭ جانیدن اوزکه پدرڭ وار
آندن صدف سینه ده پنهان کهرڭ وار
اینجنمدی هیچ آجی سوزندن دل شیرین
چون نخل حرام توشه سن آجی ثمرڭ وار
آتام دیوبن جانیه غمخوار دورارسن
آندن آخطادیده سنڭ نه خبرڭ وار
بر من کیمی شاعر کیشینڭ نطفه سی سنسن
بو شعر فصاحتده که بونجه هنرڭ وار
آغزینه یراشماز جانی نڭ سن ڭیمی اوغلان
بر سن کیمی اوغلانده ڭوه اوغلی قذرڭ وار
بر کرّه شهردن چوله دستیمه دوشرسن
اون جق سرورم یرده قالور هرنه درڭ وار

مخمّس بابا بك در هجو امیر اصلان بك

آغلیسون قان جوانشیر امیر اصلان کلور
مرد مردانه اولوب عازم میدان کلور
تاخوبن شیشه سزی ایتمکه بریان کلور
معدن لاف وگزاف هرزه وهذیان کلور
مَلَكَ الموت کیمی آلماق ایچون جان کلور

کوتوروب هرنه وار اسباب زنین تاته ویروب
مین بش اوزمنات آلوب جمله کمند اته ویروب
کوتوروبن اوده بر حکم بربد ذاته ویروب
رخت خوابینده دیرلرکه ساتوب آته ویروب
مینوبن قاپو قاپو ایتمکه جولان کلور

کونده مین کرّه یلان یره ناحق آند ایچن
عقلی کم بینی قورك هر داشك آردنجه قاچان
دوشدوکی ایوی یخوب هر ییدوکی قابه سیچن
اوز حلالینی قویوب هر کیجه یوز قاپو آچان
حیله گر معدن شر مادر شیطان کلور

هرزه کولق بولاره رسم در اوّل باشدن
کونده مین کرّه یالان پاره قویارلار دوشدن
بونده یوخ شرم وحیا چونکه چیخوپ در ایشدن
خدا شاهد در اوزی کیم بو خطا کورمشدن
ایله برمن دکلم عالمه نقصان کلور

کنه نا یبلق آتا چونکه یتشدی محکم

دخی موندن بیله هیچکس اوله بیلمز خرّم
یر ایلن کوکك اراسینی دوتوپدر ماتم
اوبا سندن بری بو خلقك آراسینه قدم
هر یره دوشسه یولك گزرسن افغان کلور

لال اولسون سوله طالب کیمی ذال اهلی تمام
ایتمسون لاف بوکوندن بیله قال اهلی تمام
آغلاسون بونلارك احوالنه حال اهلی تمام
روز عاشورادی بوسا نکه محال اهلی تمام
باش آچق سینه زنان دیده سی کریان کلور

عرضه ویردی اوقدر کاری درست اولدی کنه
عالمك هیوره سی یانشاقی بو هرزه چنه
کونده مین یولٔ دانشور کیمسه نی قویمز که دینه
هست نیستین قلعه ده مصرف ایدوب قهبه زنه
کول سزك باشگزه اولوپدی عریان کلور

ایده جك زیر زبر دوشسه یولی هر جایه
ایله طالع دی که بو نسبتی یوخ تر سایه
بو سیاق ایله دولانساق کیدروك رسوایه
کون کیمی کاربدی شعله سالوب دنیایه
دهنی خانهٔ لاف انسه سی شمدان کلور

ای دیوان خانه بکی من نیجه بو جوره دوزیم
چیخما دی کوردی کنه بیله ستمکاری کوزیم
منی برایت دوتاجاق واقعه ده کوردیم اوزیم
بودر ای عارف دانا سزه آخر کی سوزیم
کوت ویرندن دیمسون برکسه احسان کلور

مربّعات

مهدی بك احوال میرزا ابراهیم را از تفلیس به رحیم بك مینویسد

ابراهیمك حالین مطاع اکرم   مرحمت یولیله آلساگز خبر
دولا نور بازارده سفیل سرکردان   شمدی سزك ایچون چکدورور چپر

آدم ایدی فقیر زمان ماضی   ایکی یوز مناته اولمازدی راضی
بو یورده ساتا شوب جناب قاضی   ایدوبدو اوشقولدن آنی دربدر

صفتنه کوره یوخدی خوشحالی   خفتدن لاپ چاللانوپدر سقّالی
اکر کیچسه اونك بیله احوالی   یقین بیل که باشین آلوبن کیدر

مبتلای حلوا معده یه اسیر   صحبتلری طویل قامتی قصیر
سورروشسن که اوگا نه ایدی تقصیر   یازدیم نیجه لکین سزه مختصر

یاخشی دکل سوزی قرمزی دیمك   قاضییه معلومدر ایتمزم هنك
فقیرك باشنی کسدی شمع تك   چراغ صحبتندن وار ایدی کدر

چمن دماغی اولوپدر اوزن   یوز حریفك دایم جوابین ویرن
هانی او ابراهیم هانی سز کورن   قان آغلار سز آنی کوره سز اکر

کیدوپدر بالمرّه کوزینك نوری   قورو یوپ چوپ کیمی اولوپ قوپ قوری
دکشیلوب رنکی دوشوپدر سوری   سقّالینك آردی آغاروب یکسر

حلوا ییر اولسه ایکرمی بوکون   چه فایده آنك توکدیلر توکون
بوندن صوگره کرك باغلا یوب یوکون   آخرت طرفه ایلسون سفر

سزك یولگزده چوخ چکوب امك   مگا لازم دکل شرح ایدوب دیمك
چالشون ایشنده ایلیون کومك   آشنالق طرزی بیله اولور مکر

میرزا فتحعلی بجعفرقلیخان قراباغی نوشته است

حاجی قلی سندن ای تاج سریم   زیاده زیاده خرّم اولوپدر
سوزویروپدر سزه غروزینشتیرن   پوچ و تنیکلك ایشی محکم اولوپدر

دونن کذار ایتمش ایدی بویانه   چوخ صحبت ایلدی سلیمان خانه
کویا بو مژده دن اولوب دیوانه   پاپاق و سقّالی پُف نَم اولوپدر

همیشه سزلردن ایلردی غیبت   دیردی ویرمزسز قدر نه قیمت
هانی اونده ایندی اوّلکی حالت   بر عجایب مدّاح آدم اولوپدر

بوندن اقدم اون پوط قدری حلویات   میر پنجه یه سزدن اولوپدر سوقات
دوشِیَنْدَه حاجی قوتیه قات قات   نصفندن آرتوجاق بیل کم اولوپدر

دیدی کرچه ایتدیم اونده بوایشی   ایندی دکشمشم بیله روشی
ین اولمشم خانه اخلاصلو کیشی   کهنه نیّتلرم برهم اولوپدر

پناه خان نسلندن دخی بر آدم   توبه ایتدیم آلّا تمیام دمادم
حاجی محترم ای قبله کاهم   کویا ابراهیم ادهم اولوپدر

بوندن بیله اولسون سزه بشارت   حاجی اولوب ایندی اهل کرامت
کرك اولا اوگا هر یرده حرمت   جانب دولتدن اکرم اولوپدر

غروزینشتیرینه سزدن بر نامه   کرکدر یازیله یته انجامه
یقیندر یتوروور ایشین اتمامه   زخمنه وعده سی مرهم اولوپدر

مسدّس با مربّع

عاشق پری و میرزا جان درمقابل یکدیگر بطریق مناظره

پری

شاعرا سنسن زمانه مردی میداندن دانش
ازبر ایلەدلدەدفتر جوهر جاندن دانش
یدّی یردر یدّی کوکدر یدّی ازبردن سؤال
یدّی معنا یدّی غسل یدّی کوهر همکمال
یدّی برجدە یدّی یلدوز هشت جنّت بیمثال
یدّی رکعت یدّی امام یدّی ارکاندن دانش

میرزا جان

سیومه سن افسانه نی کل ای پری یاردن دانش
نیلرم عقبی ایشین سن کیمی دلداردن دانش
یدّی یردن یدّی کوکدن نیلرم ایتمك سؤال
تاپمشم بر مرشدی کسب ایتمشم آندن کمال
چکمنم رضوان غمین بودنیادە ویر سن مجال
عاشقه جور ایلین یار ستمکاردن دانش

پری

یك کنی قدس خلیله مقد سیله مهراسا
عقلگی تغایر ایتدی آلدی سردن کلیسا

ازبر ایله هرساعتدە ذکر مریم هم عیسا
گاە انجیل گاە جمجم گاە ارکاندن دانش

میرزا جان

تاپمشم قدس خلیلی مهراسانی نیلرم
الدە تسبیحیله زنّار وعصانی نیلرم
بر پری شیدا قیلوب حضرت موسانی نیلرم
سیومنم توراة زبوری سن چالان تاردن دانش

پری

تاپدوقك ترسا یولیدر ایلمه ذوق هوس
بادۀ گلگونه تحسین ایتمسون نطق ونفس
قاعدە قانون بودر قالوا بلی دن خاچ پرست
چاغرر عیسا کلیسا کفتکو جاندن دانش

میرزا جان

مندە جان یوخ ایلمه سعی عبث بیجا هوس
مرغ جان پرواز ایدوب جسمم قالوب خالی قفس
گل مگا ظلم ایلمه نالم سالور دنیایه سس
عالمی غرقه ویرن بو چشم خونباردن دانش

پری

ای پری اولدی دل شیدا ردیف ال بال
سن طریقتدن اوتوب عرفان یولینه قوی محل
یمدە ماهی کوکدە کنبد وار مرّیخ وزحل
آبحیوان شاخ طوبی باغ رضواندن دانش

میرزا جان

تاپه لی عشقك یولین بر بیله ایشی نیلروز
عقلمز حیران اولوب دُردین وکیشی نیلروز
کل ایدك ذوق وصفا ملّا وکیشیشی نیلروز
میرزا جانی اولدورن بو آهیله زاردن دانش

سهوات

صحیفه	سطر		سهو	تصحیح
۱۱	من فوقها	۳	ویرولبسن	ویروبسن
۲۲	من تحتها	۹	یا مثل	یاشل
۲۸	من فوقها	۹	بیلوت	بیلوب
۳۵	من تحتها	۸	شالدی	سالدی
..	...	۲	ناشی	باشی
۳۶	...	۲	آلما	آلماقه
۳۷	من فوقها	۳	خقّی	حقّی
۳۹	...	۲	نیار	ینار
۴۱	من تحتها	۵	خرمت	حرمت
۴۶	من فوقها	۳	قز	قزه
۴۷	من تحتها	۱	نور	بور
۵۱	من فوقها	۷	چاموشی	جاموشی
..	...	۱۱	پاجی	پناجی
۵۲	...	۵	اولودون	اولوردون
۵۳	...	۱۳	انیدن	ایندن
۵۵	من تحتها	۲	بنخسه	نجسه
۵۷	من فوقها	۵	بُس	بس

٥٨	من تحتها	١٢	یگیدر	یگدر
٥٩	من فوقها	٢	بیجاره	بیچاره
٦٠	من تحتها	٩	ربخ	رنج
٦٣	من فوقها	٣	قاتیدوق	قایتدوق
٦٦	من تحتها	٣	پاسپان	پاسبان
٦٧	من فوقها	٩	سم	سمّ
٦٨	. . .	١	سلیمان	سلیمانه
٦٩	من تحتها	٥	غرق آب	غرقاب
٧٥	. . .	٨	تیر	یتر
..	. . .	٥	روز	زور
٧٦	من فوقها	٨	زار صحرا	زار وصحرا
٧٧	من تحتها	٢	حواسّی	حواسی
٧٨	من فوقها	٥	یار همسایه	یار وهمسایه
٧٩	. . .	١	دنبکانعالی	دبنکانعالی
٨١	. . .	٢	دوکه	دوکر
..	من تحتها	١	وهیوده	وهیوره
٨٣	من فوقها	٨	انیله	اینله
..	من تحتها	٣	کیومنم	کیوه نم
٩٠	. . .	٦	کسمکیله	کسمکله
٩١	. . .	١	تیر	یتر
٩٣	من فوقها	١٢	سن	سنی
٩٢	من فوقها	١	ییدوورر	یدوورر
..	. . .	٧	صفوف	سفوف
..	من تحتها	٥	یاریه	باریه
٩٥	من فوقها	١	ایماله	اماله
..	. . .	٨	قویا	قویار
٩٨	. . .	٩	یاخشی یمانی	یاخشی هم یمانی
١٠٠	من تحتها	١٠	یاشه	باشه

Seite ٢٣ unter Zeile 11 u. S. ٣٧ unter Zeile 12 ist ein Trennungsstrich zu setzen.

Anmerkungen.

1. Pag. 4. نیمتنه Frauenjacke.
2. Pag. 10. والی Heraclius II.
3. Pag. 14. محمّد حسن Sohn Ibrahim-Chans.
4. Pag. 51. اغ سومك ausgekämmte Wolle.
5. Pag. 51. پنجی Name eines Einwohners von Schuscha, der durch das Alter in einen Knaul verwandelt worden sein soll.
6. Pag. 57. Emir Asslan galt als Haupt aller Liederlinge im Karabag; deshalb begann jede Satyre auf einen derselben mit seinem Namen.
7. Pag 60. Anspielung auf den Rechtsstreit des Kerbelaï-Allah-Werdi, eines bekannten Gauners, der in einer ihm von Ali-bek-Chaladsch-ogly auf 22 Tuman (1 Tuman = 10 Rubel 5 Kop.) gegebenen Verschreibung, diese Zahl in 1200 Tuman umgeändert hatte, die er, Dank seiner Freundschaft mit dem Kazi, gewaltsam von Ali-bek eintrieb.
8. ibidem. Scheker-banu, Name eines bekannten ausschweifenden Weibes im Karabag.
9. ibidem. Nuri-Tümen-ogly war der Beistand Ali-beks in d ssen Rechtsstreite mit Kerbelaï-Allah-Werdi.
10. ibidem. Kerbelaï-Allah-Werdi war in Tauris geboren, galt aber für gebürtig aus Mamakan.

11. Pag. 61. Dschany-ogly Abdallah, ein im Karabag bekannter Dichter.

12. ibidem. Bababek, ein im Karabag bekannter Dichter.

13. ibidem. شنيل Ein Mantel, von dem es hiess, Begbud-bek habe ihn einem Bekannten abgenommen und er sei nachher im Dorfe Kassim-beks aufgefunden worden; der Sohn Mirsa Ali Gesels aber versicherte, er sei im Hause Kassimbeks selbst aufgefunden worden.

14. Pag. 66. Alexander II., Kaiser von Russland.

15. Pag. 73. Die Bewohner der Dörfer داش كسنلو, قويوجق und هوروزلو gehören zur Sekte der Ali Allahi.

16. ibidem. ملّا d. i. Molla Ali, nach dessen Tode Dschafar-Kuli-Chan ein Gebet lesen liess, damit ihm der Eingang in das Paradies eröffnet werde.

17. Pag. 75. دويران Dorf im Karabag.

18. Pag. 76. مهربان Dorf im Karabag.

19. Pag. 79. دبنكا نعالى. Dschafar-Kuli-Chan lehrte seine Diener das Persische umgekehrt sprechen, um in nothwendigen Fällen in einer für andere unverständlichen Weise mit ihnen sprechen zu können. So sprach man دبنكان عالى anstatt بندكان عالى

20. ibidem. يكه‌پر d. h. der Riese. Unter diesem Ausdrucke verstand man Dschafar-Kuli-Chan, der sich durch seinen riesenmässigen Wuchs auszeichnete.

21. Pag. 81. ياريم سقّال. So nannte man Amirdschanow, einen Viertelsaufseher der Polizei in Schuscha.

22. Pag. 83. Der Generalmajor Hassan-bek Agalarow, mit Bike, der Tochter Ahmed-Chans verheirathet.

23. ibidem. بو اولادڭ d. h. den Nachkommen Ibrahim-Chans.

24. ibidem. لوند اوغلى Sohn des Niederträchtigen, — Suleiman, Sohn Suleiman-Chans, der in dem Rufe stand der grösste Wollüstling zu sein.

25. ibidem. چاتالاق geile Stute. Churi-Dschan-Begüm, Witwe Ahmed-Chans, die sich nach dessen Tode sogleich wieder mit Suleiman-Chan verheirathete.

26. Pag. 84. Die Rede ist von Suleiman-Chan, dem mehrere Frauen starben.

27. ibidem. Hier ist Ali Bek, Nachkomme Ibrahim Chans gemeint.

28. Pag. 86. عزيز bezieht sich auf Mirsa Feth-Ali-Achundow.

29. Pag. 89. Gouverneur von Baku.

30. Pag. 92. Sohn Begbud-beks.

31. Pag. 93. يكن im Volksmunde „Geld".

32. Pag. 98. اردر Zu verstehen das Haus, der Hof Mechti-Kuli-Chans.

33. Pag. 111. بردع Berda, alte Stadt im Karabag.

34. Pag. 114. Mechti-Kuli-Chan.
